

DEGER

“Veren el
alan elden
üstündür.”

Hadis-i Şerif

14

SAĞLIK

Aşılama Neden
Gereklidir?

34

MANEVİYAT

Cömertlik

38

HASBİHAL

Baba Grandet

56

HİKAYE

Aynalı Tüfek

DEGER

HELALİNDEN
KAZANIP, FAKİRLERE
CÖMERTLİK
EDİNİZ.

H A C I B A Y R A M - I V E L İ

CEZA VE TEVKİFEVLERİ
GENEL MÜDÜRLÜĞÜ YAYINIDIR.

HAZİRAN 2020

Yıl: 6 • Sayı: 78
ISSN: 2687-3656

SAHİBİ

**Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü
Adına**

Yılmaz ÇİFTÇİ (Genel Müdür)

YAYIN KURULU

Yılmaz ÇİFTÇİ (Yayın Kurulu Başkanı)

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürü

Serdar SEZER (Genel Müdür Yardımcısı)

Barış ÖNER (Daire Başkanı)

Dilek ŞİRİN (Tetkik Hâkimi)

Hakan ERDEM (Yazı İşleri Müdürü ve Editör)

YAZARLAR

A. Gül AŞIK • Abdullah KAYA

Bahadır Ahmet ATILA • Celal CEYLAN

Deniz ÖZYÖRÜK • Ejder TOPAL

Ferhat ÇELİKER • İpek ALAZ

Hatice KELEŞ • Murat NAMDAR

Murtaza AYDIN • Muhsin KURT

Mehmet GÖKCE • Meltem YAMAKOĞLU

M. Recep KOLCU • Oktay FERİK

Ramazan SAĞIR • Sibel KARAGÜL

Suna ÖGÜR • Şirin Ceren ÇAKIR

Yasin YILMAZ • Yaşar İNCİ

FOTOĞRAFLAR

Cesim ŞEKER • Hüseyin ÖZTÜRK

Hayri TURHAL • Gökhan SARI

İLETİŞİM

Ceza ve Tevkifevleri Genel Müdürlüğü Hacı
Bayram Mah. Agah Efendi Caddesi No:70/1
Altındağ/ANKARA

Değer Dergisi Telefon: (0312) 507 05 67

Değer Dergisi Faks: (0312) 223 43 91

e-posta: ctedeger@gmail.com

GRAFİK TASARIM

BrainTurk Reklam Tanıtım Tasarım Ofisi

BASKI

Ankara Açık ÇiK Matbaası

İstanbul Yolu 15. km Hava Müzesi Karşısı

Şaşmaz / Ankara

Tel: (0312) 278 76 10

Faks: (0312) 278 25 68

MATBAA-BASKI ŞEFİ

Zafer KARAKAYA

YAYIN TÜRÜ

Yerel Süreli Yayın

BASIM TARİHİ

23/07/2020

Editörün Notu

Hakan ERDEM
Değer Dergisi Yazı İşleri Müdürü

Merhaba Değerli Okurlar; hayatımızın anlamını ifade eden değerlere makalelerinde yer veren Değer dergimiz haziran sayısında eli açıklığın, yardım etme davranışının ve paylaşmanın anlamı olan **Cömertlik** değeriyle sizlerle...

İnsan, canlılar içerisinde en duygulusu ve en düşüncelidir kuşkusuz. İnsanın çevresindekilerle ilişkilerinde de bu duygu ve düşünceler ön plandadır. İnsanın başkalarını da düşünmesi bundan ileri gelmektedir.

Hayatta pek çok şeye ihtiyaç duyarız. İhtiyaçlarımızı karşılamak maksadıyla çalışır ve kazanırız. Bazen kazandıklarımız bize yeter hatta artar bile. **İşte o zaman kendimizden başkalarını da düşünmenin zamanı gelmiş demektir.** Bu durumda elimizdekileri ihtiyacı olanlarla paylaşmamız gerekmektedir. İşte insanın başka insanlarla elindekinden fazla olanı paylaşmayı istemesi cömertliktir. **Cömertlik**, zor hayat şartlarında kişileri birbirine bağlayan, dayanışmayı artıran, birlik olma bilincini sağlayan en önemli unsurlardandır.

Hayatta insanların birbirine ihtiyaç duyması sıkça kendini göstermektedir. Bu durumda yardımlaşmanın önemi inkar edilemez düzeydedir. Bu yardımlaşma aşamasında **cömertlik**, en insani ve gerekli erdemlerden birisi olarak karşımıza çıkar. Bu güzel davranış doğal afette, salgın hastalıkta, milli birlik ve beraberlik günlerinde güzel ülkemizde de kendisini göstermeye devam etmektedir. Koronavirüs döneminde bütün Türkiye birlik ve beraberlik ruhuyla hareket etmeye devam ederek birbirinin yaralarını sarmaya çalışmıştır. Zor durumlarda birbirine kenetlenerek güçlenen ülkemiz, zor durumda olan kardeşlerine cömert davranmayı her zaman layıkıyla yerine getirmiştir.

Değer dergisi yayın kurulu ve yazarları olarak bizler de bu dönemde sizler için en kıymetli makaleleri hazırlayarak sizlerle birlikte olmaya devam ediyoruz.

Yardımlaşmanın önemi inkar edilemez düzeydedir. Bu yardımlaşma aşamasında cömertlik, en insani ve gerekli erdemlerden birisi olarak karşımıza çıkar.

Ayın Değeri

Cömertlik

Hayatın İçinden
ER-TE-LE-ME

Kadın
Covid-19 Modası: Maskeli Kadınlar

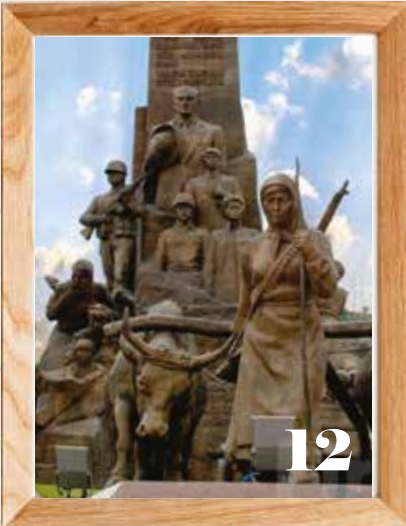
Canlılar Alemi
Sülün

Kültür ve Gelenekler
Kirvelik

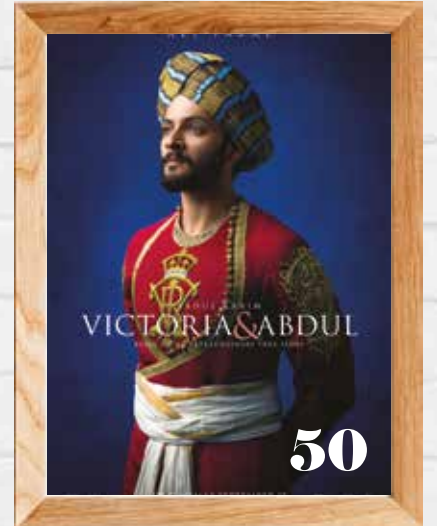
Spor
İzcilik

Ayın Önemi
9 Haziran İnebolu Şeref ve
Kahramanlık Günü

Fotoğrafçılık
Fotoğrafçılığın Hayatınızı İyileştirdiği
7 Önemli Nokta

Sinema
Victoria ve Abdul

Ayın Değeri

Cömertlik

Yaşam Boyu Gelişim
Sigarayı Bırakmak: Özgürlüğe İlk Adım

Gezi
Çankırı

**Siz neredesiniz
Derginiz orada!**

www.cte.adalet.gov.tr
adresinden dergimizin arşivine
ücretsiz ulaşabilir, indirebilir,
okuyabilirsiniz.

İçindekiler

Editörün Notu	01
Başyazı	05
Değer	06
Aile ve Çocuk	08
Hayatın İçinden	10
İnsan	11
Ayın Önemi	12
Araştırma	13
Sağlık	14
Bilim	15
Spor	16
Canlılar Alemi	18
Yaşam Boyu Gelişim	20
Konuk Yazar	22
Gezi	24
Fotoğrafçılık	30
Foto Değer	32
Maneviyat	34
Psikoloji	36
Hasbihal	38
Kitap Önerileri	39
Sizden Gelenler	40
Tarihin Arka Sokağı	42
Değerli Şahsiyetler	44
Kültür ve Gelenekler	48
Sinema	50
Kadın	52
Müzik	54
Personelimizden Gelenler	55
Hikâye	56
Personelimizden Gelenler	58
Değer Bulmaca	63

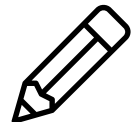

**Siz de
Değer dergisi
yazarı olmak
ister misiniz**

Değer dergisi eğitim, kültür ve yaşam alanı gibi birçok farklı konuda makale içeren tek dergi olarak 6. yılında yazar kadrosunu güçlendiriyor.

Turkcell Dergilik uygulamasında da yer alan Değer dergisi, her sene insanlığın önemli değerlerini konu edinerek topluma karşı sorumluluk görevini yerine getiriyor.

Eğer siz de bu güçlü kadroda yer almak isterseniz, özgeçmişinizle birlikte, bir fotoğrafınızı ve makalenizi ctedeger@gmail.com e-posta adresimize göndermeniz yeterli.

Değerli Okurlar,

Değer dergimizin haziran sayısı değeri "Cömertlik" ile karşınızdayız. **Cömertlik**; bir yanı cimrilik, diğer yanı ise israf olan iki aşırı tutumun ortasında yer alan ilkeli bir davranıştır. **Cimrilik**, eli sıkılıktır; tasarrufta aşırıya kaçma, sahip olduklarının çok az bir miktarını harcama tutumudur. Geleceğini güvence altına alabilmek için tutumlu davranmak, ölçülü ve tedbirli yaşamayı alışkanlık haline getirmek normal bir davranıştır. Fakat cimri de bu durumun aksine tutumlulukta aşırıya kaçan ve mantıksal amaçların dışına çıkan bir davranış şekli vardır.

İnsanları bencillikten ve cimrilikten kurtaran cömertlik kavramı, hepimizin sahip olması gereken erdemli bir davranıştır.

Cömert kimse veren değil, verdiğiyle mutlu olan kimsedir. Cömert insan yaşadığı topluma ve ailesine karşı **sorumlu** olandır. Ağaçların meyve vermesi, her sabah güneşin doğması Allah'ın ne kadar cömert olduğunu gösteren ve biz insanlara ilham veren doğal bir durumdur. İslâm dini cömert kimseleri över ve onları cömert olmaya davet eder. Eğer böyle davranırlarsa; yetime, kimsesize, yolda kalmışa, düşküne yardım ederlerse sevap işleyecekler ve öbür dünyada yaptıklarının karşılığını kat kat fazlasıyla göreceklendir. **Cömertlik**; insanın parasının, malının bitmesine neden olmadığı gibi malının ve parasının bereketlenmesine de sebep olur. Birisinin bir şeyi istemesini veya hak etmesini beklemeden verebilmek cömert bir davranıştır. Bu insani davranışlar; gösteriş yapmadan, kimseyi incitmeden, yapılına başa kakmadan, karşılık, teşekkür ya da övülme beklemeden yapıldığında anlam kazanır.

Mevlana, 'cömertlik ve yardım etmede akarsu gibi ol' diyerek, cömert olmanın ve yardıma muhtaç insanlara yardım etmenin önemine ve gerekliliğine vurgu yapmıştır. Gelin gönüllerimizi cömertlik değeriyle dolduralım. Paylaşmayı, hoşgörüyü, yardım etmeyi, sevmeyi yeğleyelim. **Yunus Emre**'nin tabiriyle; "Gelin tanış olalım, işi kolay tutalım. Sevelim sevilelim, dünya kimseye kalmaz..."

Medeniyetimizin Ruhu: Cömertlik

Kıymetli Değer dergisi okurları; sizlerle birlikte olduğumuz zaman zarfında bu zeminde duygu ve düşüncelerimizi paylaştığımız yazılarımızda özellikle vurguladığımız önemli bir nokta vardır, ısrarla ve özenle vurgu yaptığımız o nokta "**Medeniyetimiz**"dir. Evet, kökleri çok eskilere uzanan, dalları ise çağları kaplayan kadim medeniyetimize yaptığımız atıfların sebebi medeniyetimizin içerisinde saklı olan değerler manzumesidir. Bize ait olan, bizi var eden, bizi biz olarak bugünlere ulaştıran değerler manzumesi...

Dergimizde bu gayeye matuf, her ay belirlediği seçkin konularla var olan **değerlerimi-**

zi yaşatma, onları gelecek nesillere aktarma ve kaybolmaya yüz tutanları **ihya etme** gayretiyle çok mühim bir misyon üstlenmektedir. Bu ayki değerimiz de yine bu minvalde hepimizi yakından ilgilendiren ve hayatımızın içerisindeki varlığı ile bizi şekillendiren "**Cömertlik**" konusudur.

Farsça "**cevanmerd**" kelimesinden Türkçeleştirilmiş olan cömertlik kavramı, kaynaklarda "**sehâ**" ve "**cûd**" lafızlarıyla ifade edilir. Gerek Türk töresinde gerek İslam ahlakında övülen, bu vasfı hamil olanları mümtaz olarak tavsif edilen, efendimizin (sav) güzel ahlakında müşahhas olarak görülen "**Cömertlik**" alemlerin Rabbi Allah'ın

katında da en makbul ve en güzel vasıflardandır. Nihayetinde kullarını ve bütün yarattığı mahlukatı sonsuz nimetleriyle rızıklandıran "O" değil midir?

Rabbimiz bütün bu sonsuz nimetleriyle cömertlerin en cömertidir. Cömertlik,

Allah'ın sıfatlarından biridir. Zîrâ O'nun bir ismi de kullarına kerem ve ihsanı bol, sonsuz cömert anlamına gelen "**el-Kerim**"dir. (*el-İnfıtâr* 82/6) Ayrıca **er-Rahmân, er-Rahîm, el-Vehhâb, el-Latîf, et-Tevvâb, el-Gaffâr, el-Afüvv, er-Raûf, el-Hâdî** gibi ilâhî sıfatlar da Allah'ın cömertliğini değişik açılardan ifade etmektedir.

Yeryüzünde Allah'ın en güzel surette yarattığı insan da Rabbisinin bu vasfına uygun olarak cömertlikle emrolunmuştur. Peygamberimiz (sav) her zeminde "**Cömertlik**" üzerine nasihatlerde bulunmuş, ashabını Allah için infak etmeye, yardımlaşmaya teşvik etmiştir. Elbette en başta kendisi hayatı boyunca emrolunduğu üzere elinde,

avucunda ne varsa kimse-sizlerle paylaşmış, özellikle **Suffe** ashabına infak etmiş veyahut onların ihtiyacına vesile olmuştur. Bu hususta **Hz. Ebu Bekir** gibi efendimizin sırdaşı ve yar-ı garı olmuş fazilet timsali bir sahabe, Müslümanların en sıkışık ve darda olduğu zamanda malının tamamını **İslam Devletine** bağışlayarak tarihte emsali görülmemiş bir cömertlik örneği sergilemiştir. **Efendimiz'in** (sav) bu eşsiz davranış karşısında ona: "*Ya Ebu Bekir! Geriye ailene ne bıraktın?*" şeklindeki sualine verdiği cevap ise gerçekten çok ibretliktir. **Hz. Ebubekir, Nebi** (sav) dönerek: "*Onlara Allah ve Rasûlünün sevgisini bıraktım.*" deyince, başta **Hz. Ömer** olmak üzere hadiseye şahit olan birçok sahabe göz yaşlarına gark olmuşlardır.

Bizlere medeniyetimizin incilerinden tevarüs eden bu kıymetli vasıflar, öncülerin öncüsü olan o nesilden sonra da birçok kıymetli zatta tecelli etmiş ve tarihe altın harflerle yazılmıştır. **Ömer**

bin Abdülaziz gibi Harun Reşit gibi tabiin eşrafından zatlar ve Türk milletinin kadim tarihinde vücut bulmuş şahsiyetler hep bu vasıfla, muttasıf olmuşlar ve birer numene-i timsal olarak yaşamışlardır. Bilge Kağan'ın Orhun Kitabelerinde yer alan "Aç milleti doyurdum, çiplakları giydirdim." tarihin seyri içerisinde millet kodlarımızın şifrelerini taşımaktadır.

Anadolu'daki varlığımızın devletleşmiş hali olan Selçukî ve Osmanlı dönemlerinde Türk devletinin başında yer almış nice emsalsiz şahsiyetinde hep bu karakter üzere davrandıklarını ve bu karakter üzere yaşadıklarını tarihi kaynaklardan müşahede ediyoruz.

Türklerin eskiden en az alplik ve bilgelik kadar değer verdikleri bir özellikte "erdemli" olmaktadır. Erdem kelimesi "fazilet" anlamına geliyordu. Cömertlik de erdemli olmanın bir şartıydı. Bu sebeple Türk hükümdarları senenin belli günlerinde halka "toy" adı verilen büyük ziyafetler verirlerdi. Yine Anadolu'yu adeta vakıf medeniyetinin eserleri ile bezeyen ecdadımız, yurdun her köşesine inşa ettiği

imaretler, hanlar, hamamlar, aşevleri, yetimhaneler, camii ve külliyele birçok açıdan ihtiyaç sahiplerinin sıkıntılarına çözümler getirmiş ve cömertlik hassasından süzülen hayratlarla müthiş bir medeniyetin tekamülüne ve devamına vesile olmuşlardır. Allah'ın verdiği nimetleri, Allah'ın kullarına ve mahlukatına harcamak erdeminden nasıbdar olmuş bu kıymetli şahsiyetler, yarınlara hayırla yad edilecek hizmetler bırakmışlardır. **Türk milleti** bugün de bu tarihi mirasın emanetçisi olarak aynı karakterle hayatını idame ettirmektedir.

Türkiye, Selçuklu ve Osmanlı devletlerinin devamı olarak sadece Anadolu kıtasındaki bin yıllık devlet tecrübesi ve millet terakümü ile kendisini var eden değerlere sıkı sıkıya sarılmakta onlarla yükseleceğinin şuuruyla aynı istikamette medeniyet yolculuğuna devam etmektedir. Etrafımız on yıllardır ateş çemberi içerisinde olduğu halde Türk milleti kendisine sığınan, zalimden kaçarak Anadolu'yu kurtuluş adresi gören hiçbir millete kapılarını kapamamış daima elinde ve avucunda ne varsa paylaşmıştır. Körfez Savaşından sonra Irak'tan ülkemize göç

eden bölge halkları, Balkanlardaki zulümden kaçarak vatanlarına sığınan Evlad-ı Fatihan vatandaşlarımızı, Kırım'dan, Kerkük'ten, Orta Asya'daki mağdur soydaşlarımızı, Doğu Türkistan, Çeçenistan, Bosna Hersek yakın tarihte Suriye ve yine Irak'tan bir şekilde ve birçok sebeple Türkiye'ye sığınan milyonlarca insanı vatan topraklarımızda bağrımıza bastık, ihtiyaçlarının giderilmesi noktasında seferber olduk.

Fiziki uzaklıktan dolayı kendilerini mazlumların hamisi Türk milletinin müşfik kollarına atamayan mazlum milletlerin ise yine imdadına Türk milleti ve devletinin şefkatli kolları uzanmış, onların ihtiyaçlarının giderilmesi hususunda seferberlik ilan edilmiştir. Bütün bunlar medeniyetimizin ana kolonlarının bu milletin ruhunda bütün muhkemliği ile hâlâ var olduğunu göstermektedir.

"Veren el alan elden üstündür." düsturu ile hareket ederek tarihte eşi görülmemiş bir fedakarlık destanı yazan milletimiz bu hikayenin sonunda ise fedakarlığını dile getirmeyecek kadar mütevazıdır. Vakar ve haysiyeti ile verdiği söylemez, bunu duyurma ihtiyacı gütmeyiz, tam bir ketumiyetle hareket ederek alan kişiyi asla mahcup etmemek inceliği ile hareket eder.

Türk milleti kendisine sığınan, Anadolu'yu kurtuluş adresi gören hiçbir millete kapılarını kapamamış daima elinde ve avucunda ne varsa paylaşmıştır.

Özet olarak, kadim medeniyetimizin, asırlık irfanımızın, Türk töresinin ve İslam ahlağının gereği olarak cömertlik hem milletçe hem de milleti oluşturan fertlerin taşıması gereken bir vasıf olarak ortaya çıkmaktadır. Geçmişten günümüze sosyal hayatımızda görülen güzellikleri ana rahminde taşıyan milletimizin cömertlik vasfının da diğer emsalsiz vasıfları gibi uzunca yıllar taşıyacağına ve Rabbisinin emri iktizasınca diğer milletlere el uzatmaya devam edeceğine inancımız tamdır. Türk milleti varlığını bütün bir alemi yaşatmaya kısacası ihya ve inşa yapmıştır. Türk milleti mükerrem bir millettir. Tekmil faziletler gibi cömertlik vasfı da onda mücessem olmuş ve aynilemiştir.

Uyku Zamanı Çocuğun Anne-Baba ile Uyuma İsteği

Sevgili okurlar, ‘uyusun da büyüsün’ sözünü ninnilere ev sahipliği yapmasının yanında gündelik yaşantısında kullanmayalım yoktur sanırım. **Aslında bu söz uykunun bilimsel açıklamasının en kısa ve öz halidir diyebiliriz.** Çünkü uyku esnasında vücutta **büyüme hormonları** artış gösterirken stresimiz azalır, vücut kendini onarır ve yeni bir güne zinde bir şekilde başlamamız uyku sayesinde sağlanmış olur. Sadece bunlar bile **uykunun özellikle çocuklar için** ne kadar önemli olduğunu göstermeye yeterli sebeplerdir. Tüm bunların yanında uyku ile ilgili yapılan araştırmalar; **düzenli uykunun hafızayı güçlendirdiğini, hiperaktivite ve depresyon riskini de azalttığını ortaya koymuştur.**

Uyku esnasında büyüme hormonu salınımının artması ve büyümenin gerçekleşmesinden dolayı **yeni doğan bebekler yaklaşık olarak günde 14-16 saat uykuya ihtiyaç duyar.** Bebeklerde gece-gündüz ayrımı yoktur ve bebek büyüdükçe uyku süresi azalır, yavaş yavaş gece uykusu kavramı oluşmaya

Sürekli olarak anne-babasının yanında uyumaya alışmış bebeğin bu alışkanlığı bırakabilmesi büyük bir çaba isteyebilir.

başlar. Gece uykusu kavramının netleşmeye başladığı 1-3 yaş arası aynı zamanda çocuklarda uyku alışkanlığının kazandırılması için önemli bir geçiş dönemi olarak karşımıza çıkar. **Okul öncesi dönemde** ise artık uyku alışkanlığının yerleşerek günlük **9-12 saat uykunun** çocuk için yeterli olması beklenir.

Çocuklara uyku alışkanlığı kazandırılırken karşılaşılan **en büyük zorluklardan bir tanesi çocuğun anne-baba yanında yatmak istemesidir.** Çocukların uyku düzeninin oturmaya başladığı yaşlardan önce hatta bebeklik dönemlerinde bebeğin kendi beşiğinde, yatağında yatırmaya başlamak son derece önemlidir. Genellikle anne-babalar bebek yeni doğduğunda bir takım endişelerinden dolayı bebeğinin üzerinin açılıp üşmesi ya da sürekli olarak kendi kontrolü altında olmasını istemesi sebebiyle bebeklerini yanlarında yatırır. Tabii ki bebeğin fiziksel ve duygusal ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için belirli bir yakınlığın olması gerekir ancak sürekli olarak anne-babasının yanında uyumaya alışmış olan bir bebeğin bu alışkanlığı bırakabilmesi büyük bir çaba isteyebilir.

Anne-babayla birlikte uyuma isteği sadece bebeklik döneminden kazanılan bir alışkanlık olarak ortaya çıkmayabilir, bunun birçok sebebi olabilir sevgili okurlar.

- ☞ Anne-baba ve çocuk arasında yeterli bir iletişim yoksa, çocuk **yeterli ilgiyi göremiyorsa** bir şekilde iletişimi devam ettirmek adına kendi odasına, kendi yatağına gitmek istemiyor olabilir.
- ☞ Çocuk, birtakım **korkularından dolayı** kendisini güvende hissetmek için anne- babasının yanından ayrılmak istemiyor olabilir.

- ☞ Eğer çocuğun **kardeşi olmuşsa** kardeş kıskançlığı sebebi ile de çocuk anne-babasının yanından ayrılmak istemiyor olabilir. Özellikle bebek, anne ve babanın yanında yatıyor ise bu, durumu daha da tetikleyen bir sebep olacaktır.
- ☞ Ebeveyn ve çocuk arasında **güvenli bir bağ, güvenli bir ilişki** oluşmamışsa çocuk, anne-babadan ayrılma kaygısı yaşayabilir ve bu durum da çocuğun yalnız yatmak istememesinin sebeplerinden biri olarak karşımıza çıkabilir.

Bir probleme çözüm getirilmesi için öncelikli olarak o davranışın sebepleri üzerine odaklanmak gerekir. Bu sebeple eğer ki çocuğunuz ile ilgili böyle bir durum söz konusu ise sizinle yatmak istemesinin sebeplerini iyi tespit etmek gerekir.

Anne-baba ile uyumanın önüne geçmek için yapılması gereken şeylere baktığımızda **çocuğa güven vermek, onu anladığınızı hissettirmek** çok önemlidir. Örneğin; yaşamış olduğu bir korkudan dolayı kendi yatağında yatmak istemeyen bir çocuğun hissettiği şeyi hafife almak, onu önemsememek ya da dalga geçmek bu durumu tetikleyen yanlış bir davranış olacaktır.

Uyku ile ilgili yapılan araştırmalar; düzenli uyku hafızayı güçlendirdiğini, hiperaktivite ve depresyon riskini de azalttığını ortaya koymuştur.

Çocuğun duygularını, düşüncelerini anlayıp ona olumlu geribildirimler verdikten sonra uyku için uygun, sakin ortamı hazırlamak gerekir. Uyku düzeninin oluşması adına **her gün aynı saatlerde** çocuğunuz ile birlikte uyku öncesi ritüellerini (*pijama giymek, diş fırçalamak vb.*) gerçekleştirebilir, çocuğunuz uyuyana kadar yanında kalabilir, ona masal okuyabilir ya da yaşına uygun bir ninni söyleyerek onu güvenli bir uykuya hazırlayabilirsiniz. Çocuğun anneden ayrılmaya başladığı, bireyselliğe geçiş aşamalarının

da bir **uyku arkadaşının olması** süreci kolaylaştıran bir durum olacaktır. Çocuğun büyümeye başladığı ve bir sonraki döneme geçebilmesi için bir hazırlık, bir **geçiş nesnesi** olarak düşünebiliriz bu uyku arkadaşını. Çocuğun uyurken yanına aldığı bir oyuncak, bir yastık ya da çocuğun seçmiş olduğu herhangi bir nesne güven duygusu oluşturarak çocuğun uykuya dalmasını kolaylaştıracaktır. Tüm bunların yanında çocuğa uyuduktan sonra yanından **ayrılırken ışığı ve kapıyı açık bırakacağınızı söylemek**, ona bu konuda da bir güvence vermek önemli bir aşamadır.

Sevgili okurlar, eğer tüm bu basamaklar uygulandıktan sonra da çocukta uyku ile ilgili sorunlar devam ediyorsa, çocuğunuz yanınızdan ayrılmak istemiyorsa, yaşanan problemin büyüklüğüne göre bir uzman desteği almanız önerilmektedir.

Kaynaklar

1. <https://www.e-psikiyatri.com/cocugunuz-sizinle-mi-yatmak-istiyor>
2. <https://www.memorial.com.tr/saglik-rehberleri/cocuklarda-uykunun-onemi/>
3. <https://npistanbul.com/cocuk-ergen/cocuk-ve-ergenlerde-gorulen-uyku-bozukluklari-sitelerinden-erisilmistir>

Çocuğunuz uyuyana kadar yanında kalabilir, ona masal okuyabilir ya da yaşına uygun bir ninni söyleyerek onu güvenli bir uykuya hazırlayabilirsiniz

ER-TE-LE-ME

Bugün yapmanız gerekeni zamanında yapmayı, yarına, yarından sonraya hatta yarından sonraki yarınlar ertelediğiniz hiç oldu mu? Bir şeyler yapmayı gerçekten istiyorsunuz ama "... olduğunda yapacağım." düşüncesi ile sürekli erteliyorsunuz. "İşe gireyim sonra yaparım.", "Önce evleneyim sonra...", "Çocuklar büyüsün sonra...", "Sonra sonra sonra..." Peki ya sonra yoksa?

Hepimizin zaman zaman bir şeyleri ertelediği olmuştur. Erteleme o anlık rahatlama duygusu yaşatsa da sürekli hale gelen erteleme davranışı gündelik hayatı olumsuz olarak etkiler.

Neden Ertelersiz?

Ertelemek kişinin kendini denetleme konusunda yeterince başarılı olamamasından ve kısa vadede olumsuz duygu durumundan kaçınmak için başvurduğu yoldur. Erteleme davranışının altında olumsuz ruh hali yatar. Yapılacak işin kişinin sınırlarını zorlaması ve işe başlamakta zorlanması sonucu kişi o an kendisine keyif veren farklı bir şeye yönelebilir. Erteleme o an kişide rahatlatıcı etki yapsa da hâlâ işin bekliyor olması stres, kaygı, suçluluk gibi duyguları hissettirmeye devam eder.

Erteleyen kişi, ertelediği işi yapacağını bildiği için hem erteleme sürecinde hem de sonrasında stres yaşar. Son ana ertelediği işi aceleyle ve gerçek performansını gösteremeyerek yapacağı için rahatsızlık duyar.

Mükemmeliyetçi kişilik özelliği nedeniyle de kişi abartılmış beklentilerinden kaynaklı geciktirme davranışı gösterebilir. Hata yapmaktan korktuğu için de değerlendirilme kaygısı yaşar.

Erteleme Davranışını Nasıl Önleriz?

Öncelikle yapmanız gereken işe **neden başlayamadığınızı, niçin erteleme davranışında bulunduğunuzu fark etmeniz**. Yapacağınız işe dair gerekli bilgiye sahip olmak, eleştirilme kaygısı da erteleme nedeniniz olabilir. Dolayısıyla önce kendi **erteleme haritanızı** çıkarın. Eğer yapmanız gerekene dair yoğun **kaygılarınız** varsa, **stres** yaşıyorsanız işinizin bitmesine değil, ilk adıma yani başlamaya odaklanın. Tabii ki bitmiş bir işi düşünmek kişi için motive edici olabilir. Ancak işe başlamakta zorlanan birisi için belirsiz bir geleceği hayal etmek de stres vericidir. Bitirmeye değil, **başlamaya odaklanın**. Daha

sonra yapmanız gereken işleri en iyi ne zaman yapacağınızı ve işe nereden başlayacağınızı içeren bir **öncelik sırası** oluşturun. Tüm işlerimizi aynı anda yapmamız mümkün değildir. Sürekli bunu düşünmek kaygı verici olduğu için yapılacak işe başlamayı bir süre geciktirebilirsiniz. Bu nedenle yapmanız gereken **işlerin planını yapmakla** başlayabilirsiniz. Yapılacaklar arasında sizi en çok kaygılandıran ve önemli olanları daha ön sıralara almanız ve **parçalara ayırarak** yapmanız bekleyen işler için rahatlama etkisi sağlayacaktır.

Unutmamak lazım ki geçmişe dönebilmek gibi bir gücümüz yok. **Ama gelecek bizim kontrolümüzde**. Öyleyse zaman kaybetmeyelim. Hayatımızdaki önemli şeyler için ideal zamanı beklemek yerine o zamanı kendimiz belirleyelim. Daha sonra değil, şimdi başlamak gerektiğini kendimize hatırlatalım.

B A B A M A

Bir koca çınar düşün, gölgesinde umutlar
Altında hatırlanır, tüm geçmişte kalanlar
Eşlik eder bir yandan hiç kabuk bağlamayan,
Senin çocukluğundan sarılmamış yaralar.

O yaralar ki seni sessizliklere salan,
Sen değil miydin peki yarama merhem olan?
Yaralarım var benim, sen olsaydın olmazdı.

Nasıl öğrendin bilmem hep içine atmayı.

Madem senin kızınım hep atarım içime,
Sen yoksun diye artık güvenemem kimseye.

Kederimden bir parça şu kalbimdeki sızı,
Senin yadigârındır içimdeki bu acı.

Korkularım var benim, sen olsaydın olmazdı.
Dipsiz bir kuyu say sen; sen yokken yaşamayı,
Bir yarım hep büyüdü, gittiğin andan beri.
Bir yarım küçük hâlâ hiç gitmemişsin gibi.

Alışmalıyım derken özlemek yalnız seni.
Dönüp bakıyorum da, dert dediğim de dert mi?
Özlemlerim var benim, sen olsaydın olmazdı.

Senden geriye kalan, sessiz akan gözyaşı.
Anmadığım tek bir gün, tek bir gece yok inan.

Rüyalarda görmeye razı kalır mı insan?
Bilirim anlamadım seni ben onca zaman,
Ve yine biliyorum, sen pişman ben bin pişman.

Hatalarım var benim, sen olsaydın olmazdı.
Hayallerim tükendi, hepsi soldu sarardı.

Kavuşacağız elbet, ben sabreder beklerim,
Şimdilik gönlümdeki bütün sözcükler yetim.

Bir koca çınar düşün, işte o çınar sensin.
N'olurdu bir kez daha "baba" diyebilseydim.

9 Haziran İnebolu Şeref ve Kahramanlık Günü

Türk istiklal mücadelesi sırasında işgal ordularının el koyduğu Osmanlı silah ve cephanesi İstanbul'dan bin bir güçlkle tekne ve takalarla İnebolu'ya getirilmiş, Yarbaşı mevki olarak bilinen bu noktaya kayıklarla boşaltılmış, bu kutsal emanetler elden ele; yaşlı-geç, çocuk-kadın demeden, omuzlarda ve yakın-uzak bütün çevreden sağlanan kağnılarla, at arabaları ile öküz ve mandalarla art arda; İnebolu, Küre, Seydiler, Kastamonu yolu ile bağımsızlık Savaşı veren Kuvay-i Milliye güçlerine Ankara'ya ulaştırılmıştır.

İnebolu halkının yapmış olduğu bu gönüllü hizmet 3 yıl müddetince durmaksızın devam etmiş, bu hizmete karşılık ne kayıklar para istemiştir, ne de taşıyanlar... Bu nedenle İnebolu, Kurtuluş Savaşı'nda savaşın kilit noktası haline gelmiştir.

İnebolu limanında yaşanan bu hareketlilik düşmanın da dikkatini çekmekte gecikmemiştir. Kahraman Türk askerine, İnebolu üzerinden yapılan bu top, mermi ve cephaneye sevkiyatını kesmek için Yunan donanması, Panter ve Kılıç isimli savaş gemilerini İnebolu'ya göndermiş, silah ve cephanelerin teslimini istemiş, teslim edilmeyince Ramazan Bayramının 1. gününe rastlayan 9 Haziran 1921'de İnebolu'yu bombalamışlardır. Ancak karşılaştıkları imanlı, azimli savunma ve mücadele karşısında karaya çıkamadan geri dönmüşlerdir. Bu nedenle her yıl 9 Haziran, "İnebolu Şeref ve Kahramanlık Günü" olarak kutlanmaktadır.

Türk Kadınının Kahramanlık Timsali: Şerife Bacı

Büyük Önder Mustafa Kemal Atatürk'ün öncülüğünde başlatılan Kurtuluş Savaşı'nda 9 aylık bebeği ile cepheye silah taşırken donarak şehit olan Kastamonulu Şerife Bacı, Türk kadınının İstiklal Harbindeki sembol isimlerinden biri oldu.

1900'lü yılların başında dünyaya gelen Şerife Bacı, 1921 yılının kışında İnebolu'dan aldığı cephaneyi kafilesiyle birlikte Kastamonu'ya taşıyor. Yanında 8-9 aylık bir bebeği var. Zaman zaman bebeğini emzirmek için kafileden geriye

kaldığı da oluyor. Bebeği için kağnıdaki mermiler arasına ottan yatak yapıyor. Üzerindeki kıyafetlerle bu bebeğin ve mermilerin üzerini kapatıyor. Belli bir süre sonra kafileden geri kalıyor. Kafile Kastamonu kışlasında sayım yaptığında bir kişinin olmadığını görüyor. Sabah olduğunda uzakta bir karartı görülüyor. Askerler bakmaya gittiklerinde bir kadının kağnı arabasının üzerine yüzüstü yatmış şekilde donarak öldüğünü görüyor. Sonra bir ses geliyor ve altında bir çocuk olduğu ortaya çıkıyor. Çocuk donmasın diye üzerine uzandığı anlaşılıyor. Üzerindeki kıyafetlerden Seydilerli olduğu düşünüldüğü için Seydiler'den insanların gelip cenazeyi götürdüğü belirtiliyor ama nereye gömüldüğü, nasıl defnedildiği bilinmiyor. Mezarının Seydiler Satılar köyünde olduğu tahmin ediliyor.

Şerife anamız gibi Kurtuluş Savaşı'nda görev almış daha pek çok isim var: "Halide Onbaşı, Nezahat Onbaşı, Fatma Seher Erden, Halime Çavuş, Hafız Selman İzmeli, Gördesli Makbule, Çete Emir Ayşe, Tayyar Rahmiye" ve daha yüzlerce... "Analarımızın ruhları şad olsun." diyerek, 9 Haziran İnebolu Şeref ve Kahramanlık Günü'nü kutluyorum.

İlgili Baba Olmak

Tüm dünyanın ve ülkemizin mücadele ettiği Koronavirüs küresel salgın günlerinde büyüklerimizimizin bizim için vazgeçilmez bir değer olduğunu çok daha iyi anladık. Onları duymadan, görmeden ve dokunmadan ne kadar eksik olduğumuzu en derinden hissettik. Bir kazanımı da oldu bugünlerin tabii ki; büyüklerimizin bizi çocukluğumuzda koruyup kolladığı ve hayata bağladığı gibi şimdi de bizim onları koruyarak hayattan kopmalarının önüne geçebilecek önlemlere uymayı öğrendik. Bu yazımızda haziran ayında kutlanan "Babalar Günü" münasebetiyle baba olmak ile ilgili bilgileri sizler için derledik.

Baba olmak, çocuklarının sorumluluğunu üstlenmek, çalışıp para kazanarak elde ettiği para ile ailesini geçindirmek gibi birçok görevi içinde barındıran toplumsal bir roldür. Aile içindeki rollerden bir tanesi olan babalık, anne ile birlikte aileyi bir arada tutan en önemli roldür. Yapılan çalışmalar babaların baba olmayanlara göre depresif semptomları daha az bildirdiği ve uyuşturucu ya da alkol kullanımının daha az olduğu sonuçlarına varıldığı ifade edilmektedir.

Baba ve Çocuk İlişkisi

Yapılan çalışmalar baba-çocuk etkileşiminin anne-çocuk etkileşiminden farklı olduğunu ortaya koymuştur. Annenin çocuğuyla olan ilişkisinin fiziksel ve ruhsal olarak doyurma ve şefkat ile ilgili, babaların çocuklarıyla olan ilişkilerinin ise daha çok **yakınlık kurma ve oyun** ile ilgili olduğu saptanmıştır. **Baba ile çocuk** arasındaki etkileşim özellikle de çocuklar açısından büyük önem taşımaktadır. Çünkü çoğu ailede baba, çocuklar için bir güç ve otorite sembolüdür.

Çocuklar her zaman bu **güce ihtiyaç duymakta**, babalarının yanlarında olmasını istemekte ve onlardan **destek** beklemektedirler. İlk öncelik, çocuğun **duygusal ve fiziksel ihtiyaçlarının** karşılanmasıdır. **Duygusal ihtiyaç**; çocuğunuzu sevdiğinizi söylemek, sarılarak, şakalaşarak sevginizi somutlaştırmaktır. Onların yaşamlarına ilgi duyduğunuzu göstermek kendilerini değerli, güvende olduklarını hissettirecektir. Kendi gününüzü paylaşmak, onun yaşadıklarını yargılamadan, yorumlamadan dinlemek hem ilişkinizi geliştirecek hem de günlük stresinizi atmanıza yardımcı olacaktır.

Ülkemizde Anne-Çocuk Eğitim Vakfının araştırma raporunda babaların; %50'sinin çocuğunu hiçbir zaman **tualete götürmediğini**, %36'sının hiçbir zaman **çocuğunun altını değiştirmedeğini**, %35'inin de hiçbir zaman **çocuklarının tırnaklarını kesmediğini** belirtmiştir. Çocuğuna **hiçbir zaman kitap okumayan babaların** oranı %19, **nadiren kitap okuyanların oranı** ise %27'dir. Evde çocuklarıyla **televizyon izleyerek vakit geçiren babaların** oranı %78,5'tir. 4-10 yaş çocuklar için bu oran %86'ya kadar çıkmaktadır. Çocuğuyla birlikte **kurmaca oyunlar** oynayan babaların oranı ise yalnızca %43'tür. AÇEV araştırma sonuçlarına göre Türkiye'de babaların çocuklarının bakımı ile meşgul olmadığı bunu annelere bıraktığı görülmektedir. Babalar çocuklarını daha çok **olumsuz disiplin yöntemleri ile kontrol**

etmekte ve bunun çocuğa verdiği zararları da bilmemektedirler. Diğer yandan çocuklarına yakınlıklarını sevgi göstererek belirtmekte ve onlarla zaman geçirmektedirler. Ancak, **geçirilen zamanın niteliğini** iyileştirici çabaları olmadığı gibi niteliğin önemi ile ilgili bilgi sahibi de değildirler. **İlgili bir baba olarak bu sorunlara çözüm olabilecek dokuz kural ise şöyle sıralanmaktadır;** Çocuğunuz sevgi gösterin, ona eşit davranın, zaman ayırın, fırsat verin; onu şiddetten uzak tutun, dinleyin, onun bakımında sorumluluk alın, onunla iletişim kurun ve birlikte öğrenin.

Baba olmak, yaşamı en baştan deneyimleyerek oyunlar oynamak, ilkökula yeniden başlamak, kalemtraşı, defter kaplamayı, parklardaki cıvıltılı sesleri yeniden keşfetmektir. Beraberinde sorumluluk da getiren babalık, bir insanın yaşamında sığınılacak liman, yarınlara umut olmaktır. İnsan, dünyaya babasının gözleriyle bakar, onun sesiyle alışır. İlahi emir gelip onu bizden almadan önce büyüklerimizin kıymetini bilip evlatlık görevimizi yerine getirebilmek ümidiyle...

Kaynaklar

1. Esra DEMİR, Oyun Temelli Baba-bebek Etkileşim Programının Baba ve Bebek Davranışları Üzerindeki Etkisinin İncelenmesi, Gazi Üniversitesi YL Tezi, Ankara, 2016
2. Sezgin ERDEM, Baba Kimliğinin İnşasının Nesiller Bağlamında Karşılaştırmalı Analizi: Sembolik Etkileşimci Bakış Açısıyla Nitel Bir İnceleme, Kırıkkale Üniversitesi Doktora Tezi, Kırıkkale, 2019
3. AÇEV, Türkiye'de İlgili Babalık ve Belirleyicileri Özet Araştırma Raporu, İstanbul, 2017
4. <https://www.diyanehaber.com.tr/aile-dergisi/baba-olmak-h6143.html>

Aşılama Neden Gereklidir?

Bu yazımızda, aşının hayatımızda ne kadar önemli olduğuna dikkat çekmeye çalışacağız. Üzülerek söylemek gerekiyor ki, "aşı karşıtı kampanya" son dönemlerde giderek daha çok taraf tar toplamaktadır. Oysa tecrübelerle sabittir ki, **aşılama bulaşıcı/enfeksiyon hastalıklarla mücadelede ve onların ortadan kaldırılmasında en önemli yöntemdir.** Günümüzde enfeksiyon hastalıkları için kullandığımız en önemli ilaçlar olan antibiyotikler de dahil hiçbir ilaç veya araç enfeksiyon hastalıklarına yakalanma ve bu hastalıklara bağlı ölümleri önlemekte aşılar kadar etkili değildir.

Düşünün! **Bugün dünya genelinde bilim insanları dünyayı etkisi altına alan Covid-19 aşısını bulmak için mücadele ediyor.** Eğer aşı önemli olmasaydı beşeriyet Covid-19 aşısının bulunması için bu kadar mücadele eder miydi? Peki, o zaman Covid-19 kadar öldürücü olan bazı bulaşıcı hastalıkların aşısı varken neden aşı yaptırmayalım?

Unutmayalım aşılar sayesinde **çocuk ölümleri önemli düzeyde azalmaktadır.** Bununla birlikte aşılar sadece çocuklarımızı korumuyor aynı zamanda **hastalığın insanlar arası yayılımını önleyerek** tüm beşeriyeti koruyor. Aşılar sadece çocuk ölümlerini azaltmıyor aynı zamanda bu bulaşıcı hastalıklardan kaynaklanan çocuklarımızı sakat (*çocuk felci vb.*) kalmasını önüyor. Aşı yapılmamış çocuklarda bulaşıcı hastalıklar, sakatlık ve ölüm oranları aşı yapılmış çocuklara oranla çok daha fazla görülmektedir. Bu sebeplerden dolayı mutlaka aşılarımızı zamanında eksiksiz olarak yaptırmamız gerekmektedir.

Aşılar ve Zamanında Aşı Yaptırmanın Önemi

Dünyada her sene "aşı ile korunabilir" bulaşıcı hastalıklardan yaklaşık 2 milyon civarında insan hayatını kaybetmektedir. Oysaki bu insanlar zamanında aşılarını yaptırsalar böyle bir tablo görülmezdi. **Aşı karşıtlığı kampanyası** tüm dünyada olduğu gibi ülkemizde de tehlikenin boyutlarını artırmaktadır.

Unutmamak gerekiyor ki, **bebeklerin bulaşıcı hastalıklara karşı en büyük savunma aracı, anne sütü ve aşılardır.** Yeni doğanlar, annelerinden aldıkları savunma araçları (*antikorlar vb.*) ile hastalıklardan korunurlar. Fakat bu korunma maalesef kısa bir süre sonra ortadan kalkıyor. Ayrıca yeni doğanlar bazı bulaşıcı hastalıklara karşı anneden geçen koruyucuları (*antikorları*) yoktur. Bu bulaşıcı hastalıklara **boğmaca** veya **kızamık** örnek olarak gösterilebilir. Bebekler, boğmaca veya kızamığa karşı zamanında aşılanmaz ise bu mikroplar ile karşılaştığında, vücut bu mikroplarla savaşabilecek kadar güçlü olmadığından **mikroba yenik düşebilir.**

Aşılar bulunmadan önce çok fazla bebek, günümüzde aşılarla önlenilen bulaşıcı hastalıklar nedeniyle

kaybedilmekteydi. Aynı mikroplar günümüzde de vardır, ancak bebekler zamanında yapılan aşılar sayesinde bu hastalıklara bağlı ölmekten veya sakat kalmaktan anlamlı düzeyde korunmaktadırlar.

Türkiye'de Aşılama Politikası

Uzun süredir ülkemizde de **Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO)** politikalarına uygun olarak "*Genişletilmiş Bağışıklama Programı*" başlatılmıştır. Devlet politikası haline getirilen aşılama programları sayesinde aşılama oranları %76'dan %96'ya çıkmıştır.

Aşı ile önlenebilir hastalıklar arasında şunlar örnek olarak gösterilebilir; *rahim ağzı kanseri, kolera, difteri, hepatit b, grip, kızamık, menenjit, kabakulak, boğmaca, pnömoni, çocuk felci, kuduz, rotavirüs, kızamıkçık, tetanos, tifo, suçiçeği, sarıhumma, tüberküloz.*

Sonuç olarak; bulaşıcı hastalıklar ile savaşmada en etkili, güvenli ve ekonomik yöntem çocukların zamanında aşılanmasıdır. **Çocuklarımızın hayatta kalmasını ve sağlığını düşünerek geç kalmadan gerekli tüm aşılarını yaptıralım.** Sağlığınıza dikkat edin, sağlıkla kalın...

Renk Körlüğü Hayal Mi Oluyor?

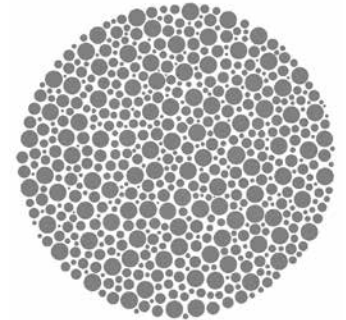
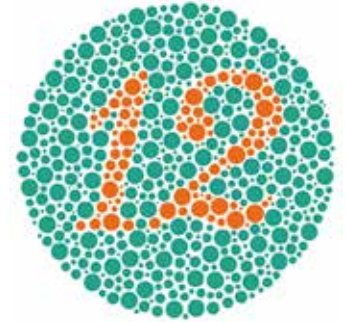
Merhaba değerli okurlar, birçok insanın renk körü olduğunu fakat bunun farkında olmadığını biliyor musunuz?

Erkeklerin %8'inde kadınların %1'inden azında renk körlüğü vardır. Renk körlüğünün çoğu doğunda ortaya çıkmaktadır...

Öncelikle renk körlüğü nedir? Bunu cevaplayarak başlayalım. Değişik renk ve gölgeleri algılamadaki bozukluğa “**renk körlüğü**” denir. Genellikle erkeklerde görülen renk körlüğünün nedeni retinadaki pigmentlerin eksikliği ya da hiç olmaması durumudur. **Genel olarak şikâyet olunan konu kırmızı ile yeşil renginin ayırt edilememesidir.** Ancak gelecek dönemde bu bir hastalık olmaktan çıkacak gibi.

Tel Aviv Üniversitesi'nde yapılan ve geliştirilmeye devam edilen **lens**, bu hastalığı literatürden silecekmiş gibi duruyor. Nano-ölçekli altın elipslerden yapılan meta-yüzeylerden oluşan bu lens en büyük problemi **kavisli** bir yapıya sahip olamamasıydı ancak uzun bir süre testlere tabi tutulan bu yüzeyler nihayet kavisli bir görünüme kavuşarak deney aşamasına geçildi.

Bilim insanlarının renk körlüğü simülasyonlarından elde ettiği sonuçlara göre **meta-yüzey temelli yeni kontakt lensler** renk kontrastı kaybını gidererek renk algısını 10 kata kadar iyileştirebiliyor. Alınan olumlu sonuçlar neticesinde yakın bir zamanda bu lenslerin kullanabileceği hatta başka bir göz tedavisi için de yararlı olabileceği düşünüyor. Artık renk körü olduğunuzun farkına varsanız da tedavisinin mümkün olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

İZCİLİK

Bir gün savaş dışı bir unsur nedeniyle evlerimizden çıkamayacağımız ve en sevdiğimiz insanlarla bile fiziksel temastan kaçınacağımız hiç aklımıza gelir miydi? Öyle ki bu korku büyük, kalabalık ve modern şehirlerde had safhaya çıkmış durumda. Halk sağlığını derinden etkileyen bu virüse çare bulunur elbet ama toplumun yozlaşma hastalığına nasıl bir çare bulunur bilinmez. Yozlaşma; kısaca insanların değerlerinden uzaklaşma ve kültürüne yabancılaşması da diyebiliriz. Aslında yabancılaşma, kendi öz kültüründen uzaklaşma çağımızın en önemli evrensel sorunlarından bir tanesidir.

Bu ahlaki sorun İngiliz subayı olan **Baden Powell**'in da dikkatinden kaçmamış; İngiliz gençliğinin başıboş, kendi hallerinde, amaçsız yaşadıklarını gözlemlemiş, bu ahlaki sorunun çözümünü **doğa ile iç içe yaşamak** olduğu tezini ortaya atmıştır. Bu tezinin ispatı amacıyla 1907 yılında Baden Powell 21 çocuğu Dorset'teki, **Brownsea adasında** kamp kurmaya davet eder. Bu ilk izci kampında gençleri ruh ve bedence sağlam ve yararlı bir biçimde yetiştirmeyi amaçlamış ve elde edilen başarı İngiltere'de büyük bir yankı uyandırmıştır. Kampta büyük başarı sağlayan Baden Powell daha sonra izlenim ve tecrübelerini **"İzcilik"** adlı bir kitap haline getirerek izcilik faaliyetinin hem kurucusu olmuş hem de yazdığı kitapla tüm gençlerin ilgisini çekmeyi başarmıştır. Kısa süre içerisinde Avrupa'da yaşayan gençlerin de ilgisini çekerek evrensel bir spor dalı olmuştur.

İzcilik, spor ve eğitimin iç içe geçtiği bir gençlik faaliyetidir. Farklı yaşta çocuk ve gençlerin zihinsel, bedensel, sosyal, ruhsal ve

kişisel gelişimlerine olumlu etki eden bir sporun ve eğitimin bir arada bulunduğu bir faaliyettir. Amaç ülkelerin geleceği olan çocuk ve gençlerin, insani temel beceri ve ahlaki bilgi, beceriyle donatılarak kişisel özelliklerini ortaya çıkarmaktır. Uygulamanın daha çok ön planda olması çocuk ve gençlerin bedensel gelişimlerine de fayda sağlamaktadır.

İzcilik, oyun ve spor ile hayatın içinden gelen bir eğitimidir. **İzciliğin temel amaçları** sağlıklı bir gençlik, yüksek karakterli bir gençlik, yaratıcı gençlik, toplum içinde yaşama duygusu gelişmiş gençlik ve en önemlisi milli değerlerine içten bağlı olmasıdır. Türkiye'de özellikle çocuklara ve gençlere yönelik yapılan izci gruplarında

vatan sevgisi, tarih bilinci ve ulusal birlik-beraberlik konusunda farkındalık oluşturmak amacıyla tarihi ve kültürel kamplar yapılmaktadır.

Türkiye'de izcilik denildiğinde hemen hemen herkesin aklına **"Hababam Sınıfı"** filmindeki 'Oymak Beyi Badi Ekrem ve Yavru Kurtları Hababam sınıfı öğrencileri' gelmektedir.

Türkiye'de izcilik faaliyetleri II. Meşrutiyet'te Avrupa ve Osmanlı'da basımı

yapılan yayınlar aracılığı ile tanıtılmıştır. 1912-1914 yıllarında bazı okulların **"Keşşaf Ocakları"** adı altında izcilik faaliyetlerine başladığı ve **Darüşşafaka Beden öğretmeni ve Oymakbeyi B. Sami Karayel**'in 1914 tarihli **İzci Rehberi** isimli izci kitabında Türkiye'de izciliğin ilk kurucuları **Nafi Atf Kansu ve Ethem Nejat olarak görülür**. 1915 yılında ilk izci kampı kurulması sonrasında I. Dünya Savaşı'nın başlamasıyla izcilik faaliyetlerine ara verilir.

Cumhuriyetin kurulmasından sonra izcilik yeniden canlandı ve 1920'de İstanbul'da birçok izci oymağı kuruldu. 1926'da izciliğin devlet denetimine alınmasına ilişkin bir yasa çıkarıldı. 1933'te izcilik etkinlikleri **Milli Eğitim Bakanlığı İzcilik Müdürlüğü**'nün sorumluluğuna bırakıldı. 1950'de **Dünya İzcilik Örgütüne** üye kabul edilen Türkiye izcileri 1955'te **Türkiye İzcileri Birliği** adı altında kuruldu. 1970'ten sonra **Gençlik ve Spor Bakanlığının** sorumluluğuna bırakılan bu kuruluş, 1983'te ise izcilik etkinliklerinin yürütülmesi adına **Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığına** bırakıldı.

Ülkemizde **Türkiye İzcilik Federasyonu** tarafından kurulan **TİFAKE** adlı izci grubu ülkemizde yaşanan afet durumlarında da görev yapmakta ve özellikle son günlerde yaşamış olduğumuz Covid-19 pandemi sürecinde vefa gruplarında yer alarak sokağa çıkamayan risk grubundaki vatandaşların ihtiyaçlarını karşılamaktadır.

Türkiye İzcilik Teşkilatına giren herkes yazılı izci andını içer:

"Tanrıya (Allah'a) ve vatana karşı vazifelerimi yerine getireceğime, izcilik türesine uyacağıma, başkalarına her zaman yardımda bulunacağıma, kendimi bedence sağlam, fikirce uyanık ve ahlâkça dürüst tutmak için elimden geleni yapacağıma şerefim üzerine ant içerim."

Türkiye izcilik teşkilatının izci türesi aşağıdaki gibidir;

1. İzci, sözünün eridir. Şeref ve haysiyetini her şeyin üstünde tutar.
2. İzci, yurduna, milletine, ailesine ve izci liderlerine sadıktır.
3. İzci, başkalarına yardımcı ve yararlı olur.
4. İzci, herkesin arkadaşı ve bütün izcilerin kardeşidir.
5. İzci, herkese karşı naziktir.
6. İzci, bitki ve hayvanları sever ve korur.
7. İzci, büyüklerinin sözünü dinler, küçüklerini sever ve korur.

8. İzci, cesurdur, her türlü şartlar altında neşeli ve güler yüzlüdür.

9. İzci, tutumludur.

10. İzci, fikir, söz ve hareketlerinde açık ve dürüsttür.

İzcilik; izcilik çalışması içindeki tüm etkinlikleri belirleyen bazı ilkelere dayanmaktadır. Bu ilkeler Dünya İzcilik Teşkilatı tarafından şöylece belirlenmiştir:

- Başkalarına karşı görevler, izcilik tek başına var olmak demek değildir. İzcilik doğası gereği katılmayı, birleşmeyi gerektiren bir toplumsal etkinliktir.
- Sorumluluk alan, ölçülü, kendini anlamış bireyde insanlık duygusunu harekete geçirir.
- İzcilik, din-dil-ırk-soy farkı gözetmeksizin o toplumun tüm üyelerine her yerde rehberlik eden, ilkeleri, amacı ve metodu olan bir etkinliktir.
- İzcilik gönüllülük ister, hiç kimse izciliğe katılması için zorlanamaz.
- İzcilik, ancak topluma ve ulusuna yapıcı bir yardım biçimi olabilir.
- İzci, emir vermekten çok dinlemek, rehberlik etmek, henüz olgunlaşmamış gencin gerçek dünyasına saygı duymaktır.
- İzcilik, kişinin inandığı ve topluma karşı sorumluluk duygularını geliştirmesinin öğrenildiği bir yaşam biçimidir.
- İzcilik, oba sistemini kullanır.

- İzcilik, gencin içinde bulunduğu topluma yararlı, aktif ve sorumluluk taşıyan gençler olarak yetiştirmeyi vurgular ve bunda da önemli bir rol oynar.
- İzcilik, gencin kendini tanımasına yardımcı olur.
- İzcilik, aktiftir; toplumda, ulusunda veya uluslararası topluluklarda etkin olmayı öğretir.
- İzcilik, doğa ile bütünleşmeyi sağlar.
- İzci lideri, açık fikirlidir, hayal gücünün kullanımını teşvik eder.
- İzcilik, dünyanın her yerinde içinde bulunduğu toplumun koşullarına göre gelişen ve toplumun gereksinimlerine göre hizmet veren bir olgudur.

Uzun Kuyruklu Alaca Renkli Kuş

SÜLÜN

Sülün kuşu anavatanı Asya olan Sülüngiller familyasından bir kuştur. Dişi ve erkekleri birbirinden çok farklı görünüme sahiptir. Erkekler çok gösterişli, renkli ve uzun kuyruklara sahiptir.

Erkek sülünlerin baş ve boyun kısımları yeşil renkte, ibiği ise kırmızımsı renktedir.

Vücutları uzun ve gösterişli, oldukça dikkat çekicidir. 11 cinsi ve 35 türü bulunan sülünlerin erkekleri ve dişileri birbirine benzemez.

Sülün, tavuksular takımında bulunan büyük bir kuş grubundaki Sülüngiller familyasından bir kuştur. Bir Asya hayvanı olmasına rağmen ilkçağlardan başlayarak Avrupa'ya da götürülmüştür. Erkeklerde kuyruk içinde olmak üzere 75-90 cm arasındaki uzunluk, dişilerde 50-60 cm arasındadır. Uzun alımlı gövdeleri vardır. Özellikle erkeklerinin uzun kuyrukları ve gösterişli tüyleriyle dikkati çeken orta ve büyük boy türleri vardır. Bacaklar uzun ve gri renklidir. Erkekler oldukça renklidir; boyunun üst bölümü ve başı parlak yeşil, ibiği kiremit kırmızısıdır. Kuyruğu uzun ve sivridir. Dişi kuş çok daha küçüktür; gri, kahverengi ve siyah renktedir.

Bahar ayları çiftleşme dönemi olan sülünler 8-12 arası yumurta yaparlar ve yumurtaları yeşil-gri renkleri arasındadır. Kuluçkaya yatan dişi sülünler 25 gün boyunca yavruların yumurtadan çıkmasını bekler. Yumurtadan çıkan yavru sülünler hızlı gelişir ve 10-15 gün içerisinde büyür, gelişir ve uçmaya başlar. Ağaçlık bölgelerde yaşar; tahıl, böcek ve solucan yiyerek beslenir. Yerde çok hızlı koşabilir, uçmaktansa saklanmayı yeğler. İyi uçucudur. Ancak havada uzun süre kalamaz. Avlanmak amacıyla çokça üretilir. Çok güzel tüyleri nedeniyle kafesle beslenen türler arasında **Argus** sülününün kanatlarındaki metalik lekeler göze benzer.

Sülünlerin yaşam alanları genellikle otluk, çalılık, açık arazilerdir. En çok bilinen Bayağı sülün dünya üzerinde hem doğal alanlarda bulunur hem de çiftliklerde yetiştirilir.

Canlılar Alemi

Sülüngiller, omurgalı hayvanlardan, kuşlar sınıfının tavuksular takımının üyesidir. Küçük yuvarlak ve kısa kuyruklu tavuğumsu kuşlardır. Tarla, çayır kayalık taşlık ve yarı çöllük bölgelerde bulunurlar. Çok iyi koşarlar. Renkleri buldukları çevreye uyum sağlamıştır. Erkekleri çok süslüdür ve başlarında ibikler ya da demet biçiminde renkli tüyler taşırlar. Yalnızca çok zorda kalınca uçarlar ve ağaçlara konarlar. Geceleri yerde geçirirler. Yuvaları basit toprak oyuklarından oluşur.

İyi bilinen türleri; sülün, keklik, bildırcın, tavus kuşu, evcil tavuk, beç tavuğu, parlak tavuk, bankiva tavuğudur.

Et üretimi için yetiştirilmesi en uygun olan sülün boynu halkalı sülünlerdir. Diğer sülün türlerinin birçoğu tehlike altındadır. Sülünler çeşitli amaçlar doğrultusunda yetiştirilmektedir. Yetiştirme amaçları son yıllarda genellikle et, yumurta üretimi ve avlalara av materyali temin etme gibi ticari amaçların yanında hobi amaçlı yetiştiricilikte yapılmaktadır.

Sülünler genelde av materyali olmalarından dolayı profesyonel avcılığın gelişmiş olduğu ülkelerde yaygın olarak yetiştirilirler. Av amaçlı yetiştiricilikte, uçma kabiliyeti yüksek olan hafif canlı ağırlığa sahip ırklar tercih edilmektedir. Bu sülünler 8-10 haftalık yaşa kadar beslenir sonra da özel avlalara salınmaktadır. Genel anlamda tam olarak yumurta üretim amaçlı bir sülün yetiştiriciliğinden bahsedilemez.

Yerde çok hızlı koşabilir, uçmaktansa saklanmayı yeğler. İyi uçucudur. Aneak havada uzun süre kalmaz.

Sülünlerden elde edilen yumurtaların tamamı kuluçkaya kullanılmaktadır. Az da olsa bazı Avrupa ülkelerinde pasta sanayinde sülün yumurtaları kullanılmaktadır.

Sülünlerin yaşam alanları genellikle otluk, çalılık, açık arazilerdir. En çok bilinen bayağı sülün dünya üzerinde hem doğal alanlarda bulunur hem de çiftliklerde yetiştirilir. Doğada yaşayanları av hayvanı olarak avlanır. Sülün eti çok lezzetli ve besleyicidir. Protein yönünden kanatlılar içinde en zengin olanıdır. Buna karşılık çok az yağlı ve kalorisi düşüktür. Sülün eti bu özellikleri nedeniyle lüks bir et türüdür ve her zaman tavuk etinin yedi katı gibi yüksek fiyatla satılır.

Sülünler, canlı renkleri ve güzelliğinden dolayı tüm dünyada hobi amaçlı olarak yaygın bir şekilde yetiştirilmektedir. Ayrıca hayvanat bahçelerinde

Yalnızca çok zorda kalınca uçarlar ve ağaçlara konarlar. Geceleri yerde geçirirler. Yuvaları basit toprak oyuklarından oluşur.

yetiştirilip sergilenmektedir. Ülkemizde birkaç istisna hariç sülün yetiştiriciliği hobi amaçlı olmaktan öteye geçememiştir. Hobi amaçlı yetiştiricilikte yetiştiriciler genelde sülün türlerinde bir erkek bir dişiye sahiptirler. Elde edilen yavrular meraklılarına pazarlanır. Ülkemizde doğal yaşam alanları oluşturulmakta ancak giderek doğadaki sülün sayısı azalmaktadır. Ancak nesli tükenme noktasına gelmiş olan sülünlerin yetiştirilmesinde en önemli amaç onların varlıklarını sürdürmelerini sağlamak ve nesillerini korumaktır.

SİGARAYI BIRAKMAK: ÖZGÜRLÜĞE İLK ADIM

Alanda bulunduğum süre içerisinde çevreden sıklıkla aldığım ve yanıtını birkaç kelimeyle veremeyeceğim bir soru var: *Sigarayı nasıl bırakabilirim?*

Hayatımızda herhangi bir konuda değişim istiyorsak, o konu hakkında bilgi sahibi olmalıyız. Böylece süreci kontrol edebilme becerisine sahip olabiliriz. Bu sebeple yukarıdaki soruya direkt cevap vermek yerine biraz süreçten bahsetmek istiyorum.

Sigaraya başlamak ergenlik döneminde arkadaş etkisi, havalı görünmek, sosyal kabul gibi durumlardan kaynaklanabiliyor. Kişi eğer şanslıysa ve o dönemde sigaraya başlamadıysa bile risk tamamen bitti diyemiyoruz. **Yoğun ve stresli yaşam koşulları, stresli iş ortamı ve yine sosyal kabul** gibi sebeplerle o hüzünlü sahne gerçekleşebiliyor ve birey yaşadığı gerginlik ve stresle baş edebilme amaçlarıyla sigaraya başlayabiliyor. Böylece **bağımlılık süreci; bağımlılık durumunu inkar, asla bağımlı olmaya çağına dair kendine güven duygusu, sigarayı istediği zaman bırakabileceğine dair inançla pek de varlığını hissettirmeden başlamış**

oluyor. Tabii bir de sigaranın ilk başlardaki rahatlık verici, stresi azaltıcı etkileri onu daha da cazip kılıyor. *Ne iyi bir şey!* Bu durum aslında sigaranın beynimizde bulunan ödül sistemini uyarıcı etkisinden kaynaklanıyor (*Aslında bu sistemi koşu yaparak, yazı yazarak veya sevdiğiniz herhangi bir etkinlikle de aktif hale getirebilirsiniz*). Sonrasında ise bireyler yatkinlikle da ilişkili olarak sigara kullanmak için güçlü bir istek duymaya başlıyor. Bu aşama **psikolojik bağımlılık** olarak adlandırılabilir. Bu bağımlılığa etki eden düşünceler ise *'Aldığım bir madde var ve iyi hissediyorum, zevk alıyorum ve kaygım azalıyor neden bu iyi hissetme hissini sürdürmeyeyim ki!'* gibi düşüncelerdir.

Ancak bir müddet sonra vücudumuz tek bir sigaradan elde edilen iyi hissetme, gevşeme veya rahatlama hislerini iki, üç veya daha fazla sigara kullandığında hissetmeye başlar. Yani **aynı etki için daha fazla içme ihtiyacı oluşur, bu da fizyolojik bağımlılık olarak açıklanır.** Böylece artık beynimizde bulunan ödül sisteminin çalışma düzeni bozulmuş olur ve sigara kullanılmadığında vücudumuzda gerginlik, rahatsızlık, asabiyet, depresif hissetme, aile veya arkadaşlarla geçimsizlik, konsantrasyon güçlüğü, yerinde duramama ve sigara içme arzusu gibi **'yoksunluk belirtileri'** ortaya çıkar.

Yani sigara içme davranışı başlangıçta sosyalleşmek, sigara içen arkadaşlara uyum sağlamak ve zevk almak için ortaya çıkarken (*psikolojik bağımlılık*), ilerleyen süreçte çoğunlukla sigara içmemenin oluşturacağı olumsuz etkiden kaçınmak için gerçekleştirilir (*fizyolojik bağımlılık*).

Sigaranın vücudumuzda neleri etkilediği ve bağımlılık sürecinin nasıl olduğunu gördükten sonra baştaki soruya dönebiliriz. Sigarayı nasıl bırakabilirim?

Sigara bırakma sürecini uzun bir gece yolculuğu gibi düşünebilirsiniz. Bu yolculukta yatağımızdaki gibi mışıl mışıl uyuma imkânımız yoktur. Bu yolculukta bize rahatsızlık veren birileri mutlaka olur. Bazen kaygılanırsınız hatta belki otobüs arıza bile yapabilir. Ancak kararımızı verip biletimizi aldığımız ve o otobüse bindiğimiz müddetçe yol nasıl olursa olsun hedefe eninde sonunda ulaşırız!

Peki, biz bu yolculuğa nasıl başlayacağız?

Sigara bırakmayı düşünen çoğu insan için ilk başta akla gelen şeyler; sigaranın ne kadar kötü bir şey olduğu, vücudu nasıl etkilediği, bu zamana kadar ne tür tahribatlar bıraktığı gibi konulardır. Ancak sigarayla ilgili tüm bu olumsuz ve üzücü gerçeklerin farkında olmak sigarayla bırakma motivasyonumuzu arttırmak için yeterli değildir.

Öyle ise değişim aşamalarının ilkinde belki de bu zamana kadar pek de denemediğiniz bir yöntem olan sigarayla bırakmanın artıları üzerine odaklanmaya ne dersiniz? Sigara içmediğinizde elde edeceğiniz bütün olumlu sonuçların bir listesini yapabilirsiniz.

Sigarayla Bıraktığınızda Elde Edeceğiniz Kazanımların Listesi

- Daha rahat nefes alacağım.
- Özdisiplin kazanacağım ve böylece ertelediğim şeyleri yapabileceğim motivasyonum olacak.
- Kendime saygı duyacağım.
- Başka bir hobiye/etkinliğe bütçe ayırabileceğim.
- Kendimi daha sağlıklı hissedeceğim.
- Sigaranın bıraktığı koku üstümde olmayacak.

Kendinizi motive ve heyecanlı hissediyorsanız bir sonraki aşamaya geçebilirsiniz. Bu aşama yardım toplama aşaması olarak da ifade edilebilir. Karar verdiniz ve motive hissediyorsunuz ancak nereden başlayacağınızı bilemiyorsanız ALO 171'den veya <https://alo171.saglik.gov.tr/> internet adresinden bu konuda destek alabilirsiniz. Sigarayla bırakma sürecinde doktorunuzun verdiği tedaviye uyarak sigara içmediğinizde hissedeceğiniz olumsuz etkilerle baş edebilirsiniz.

Bu aşamada ilaç tedavisinin yanında danışmanlık almak ya da kendine yardım yolları öğrenmek de oldukça önemlidir. Biz buna yönelik önerilerde bulunmak istiyoruz.

- Öncelikle sigarayla bırakmanın olumlu sonuçlarını yazdığınız listeyi mümkün olduğunca yanınızda taşıyın. Bu kendinize verdiğiniz sözü ve o listeyi yazarken hissettiğiniz pozitif enerjiyi yanınızda tutacaktır.
- Sigarayla bırakmak için kendinize bir gün belirleyin.
- Sigara arkadaşlarına bir süre ara verin.
- Yeterli uyuyun, dengeli beslenin ve bol su için.
- Kendinizi ruhsal olarak kötü hissettiğinizde, sigara içme ihtiyacı hissettiğinizde hazırladığınız listeyi tekrar tekrar okuyun, elinizde tutun.

Son aşama topladığınız tüm bilgi ve aldığınız tüm yardımları uygulama ve harekete geçme aşamasıdır. Bu aşamayı mümkün olduğunca sürdürmek ve alınan kararların ardında durmak önemlidir. Ancak sigara içme isteğinden tamamen kurtulmanın bir yolu olduğunu söyleyemeyiz.

Sigara içme isteği geldiğinde;

- Mümkün olduğunca sigara içmeyi erteleyin.
- Nefes egzersizleri ile isteği hafifletmeyi deneyin. Bunu özellikle stresli hissettiğinizde gelen sigara içme isteğine yönelik faydalı bir yöntem

olarak kullanabilirsiniz. Nefes egzersizleri gevşemenizi sağlar, böylece sigara içme isteğiniz azalır.

- Sigaranın oluşturduğu alışkanlığına sağlıklı alternatifler bulun. Su içmek, sakız çiğnemek olabilir.
- Dikkatinizi 'sigara içme' fikrinden uzaklaştıracak şeyler yapın. Yürüyüş yapmak, televizyon izlemek, başkalarıyla sohbet etmek vb.

Bahsedilen yöntemler bu istekle baş edebilmeyen için faydalıdır. Ancak yine de baş edilemeyen ve 'bir kere' de olsa sigara içilen zamanlar olabilir. Böyle kaçamaklar sürecin bir parçasıdır. Davranışlarımızı değiştirmek her zaman kolay bir süreç değildir. Yeniden sigara denediyseniz ya da sigaraya başladıysanız bu her şeyin bittiği ve sonucun bir felaket olduğu anlamına gelmemeli. Siz sigarayla bırakmaya karar verdiniz ve bazı yolları denediniz. Başarı hissini tattınız. Eskisinden daha güçlüsünüz çünkü sürecin nasıl işlediğinin, ilerlediğinin farkındasınız, kendinizin ve becerilerinizin farkındasınız. Zor olabilir ama emin olun ilk denediğinizdeki kadar zor değil!

Sigara bırakma fikri ile ilgili herhangi bir aşamada uygulayabileceğiniz bir uygulama paylaşmak istiyoruz. Bu uygulama sayesinde kendinize şefkatle ve anlayışla yaklaşacak ve neler başarabileceğinizi görebileceksiniz.

Haydi başlayalım!

- Hoşunuza giden ve orada olmaktan keyif aldığınız bir yeri hayal edin. Dağlarda, ormanda yürüyorsunuz ya da harika bir denizin kıyısında güneşleniyorsunuz. Size keyif veren her ayrıntıya odaklanın ve vücudunuzun gevşemesine izin verin.
- Kaslarınızın rahatlamasına izin verin, gerilimin kollarınızdan ve bacaklarınızdan akmasına izin verin.
- Huzur dolu hissettiğinizde, rahatladığınıza dikkat edin.
- Şimdi hala orada, rahatlık ve huzur ortamındasınız. O ortamda sigara içmeyen biri olduğunuzu hayal edin.
- 'Sigarayla bıraktığınızda elde edeceğim kazanımlar'ın listesinin üzerinden gidin ve listeye yazdığınız her bir madde için aklınızda şunu tekrar edin, hayal edin.

"Şimdi daha rahat nefes alacağım ve bu hoşuma gidiyor. Kumsal boyunca rahatça koşabilirim ve bunu istiyorum. Çevremdeki hava taze, temiz ve kendimi iyi hissediyorum. Kendime saygı duyuyorum. Şimdi daha fazla özsaygım var. İstediklerim diğer şeylere meydan okuyabileceğim ve yeni şeyler deneyebileceğim. Harcamak için daha çok param olacak..."

Bütün maddeler için hayal ettiğiniz huzurlu ortamda yapabileceklere odaklandığınız gözlerinizi açabilirsiniz.

Nasıl hissediyorsunuz?

Sağlıklı bir nefes dileğiyle!

Kaynaklar

1. Şengezer, T. Tütün Bağımlılığında Bi-lişsel- Davranışçı Tedavi Yöntemleri. Güncel Göğüs Hastalıkları Serisi 2016; 4 (1): 97-103.
2. Burns, D. İyi Hissetmek. (2005) Psikonet Yayınları.
3. Uzbay, İ. T. Beyin Nasıl Bağımlı Olur? Askeri Tıp Akademisi, Tıp Fakültesi, Tıbbi Farmakoloji Anabilim Dalı, Psikofarmakoloji Araştırma Ünitesi. Meslek İçi Sürekli Eğitim Dergisi.

Siz sigarayla bırakmaya karar verdiniz ve bazı yolları denediniz. Başarı hissini tattınız. Artık eskisinden daha güçlüsünüz.

Günlük İlişkilerimizde Kendimizi Ne Kadar Maskeliyoruz?

Ne kadar kendimiziz?

Yazıya şu soruyla başlamak istiyorum: “Günlük hayatımızda ne kadar kendimiziz?”

Birey, yaşamı boyunca değişimle ve dinamizmle her daim karşı karşıyadır. Her ne kadar monoton yaşamından şikayet edenler olduğu gibi yoğun iş yaşamı ve devamlı hareketlilik halindeki bireylerin de durumu farklı değildir. Hepimiz mutlu olmak istiyoruz. **Peki, mutluluk nedir?** İş tam da bu nokta da karmaşık hale geliyor. Nitekim herkesin mutluluk tanımı görecelidir. Dolayısıyla kimimizin mutluluğu bir diğerini mutsuz da edebilir.

Mutlu muyuz? Mutluluğu ne kadar tanıyoruz?

Doğru, mutluluk evrensel değil, peki biz mutlu muyuz? Bu soruyu geçenlerde bir Fransız filmi izlerken kendime sordum. **Amelie**

(2001) yapımı bir film. Başrol kadın Amelie iyi bir gözlemci, hayata karşı düşünceleri ve kendine özgü tutkuları olan genç bir kadın. Hayatta başrol olmaktansa geri planda kalmayı tercih eden ancak **çevresindekileri mutlu etmek adına onların isteklerinin gizli takibini yaparak onları isteklerine kavuşturan biri.**

*Peki, Amelie mutlu mu? Kendi mutluluğunu çevresindekilerinin mutluluğuyla mı bağdaştırıyor? sorusu akla geliyor. Siz de çevrenizdeki birçok bireyde sık sık “o mutlu olsun da”, “herşey onun için” gibi söylemlerle karşılaşılıyor musunuz? Mutluluğunuzu erteliyor musunuz? Acaba nasıl olduğunu bilmediğimizden mi? Yoksa henüz hazır hissetmediğimizden mi? Buna filmde şöyle bir karşılık vereyim sizlere... Filmde Amelie'nin yaptıklarını takip eden **camkemik** tıbbi karşılığı “osteogenezis imperfekta” olan bir komşusu, hastalığı sebebiyle toplumdan izole*

bir yaşam sürüyor. **Amelie** kendi hayatında gözlemci çevresinin hayatındaki aktif tutumunu, “Kemiklerin camdan değil ama hayat seni de kırabilir.” sözüyle açıklığa kavuştururken, **onun hayattan korkuları yüzünden saklanmasının kırılmasını engelleyemeyeceğini, kendini diğerlerinin mutluluğuyla maskeleyişinin farkında olduğunu belirtiyor.**

Kendimizi neden saklarız?

Maskeliyoruz kendimizi! Kendimizi, duygularımızı, çeşitli gerekçelerle kendimizde saklı tutmaya çalışıyor ya da karşı tarafa yansıtmak istemiyoruz. Peki neden?

Psikolojide bu durum “**duygu düzenleme işlevi**” olarak ifade ediliyor. Yani insanlar duygusal düzenlemeyle hazza dayanarak; iyi hissetmek, iyi duygu durumunda kalmak ve kötü duygu durumuna sahipeler daha az kötü hissetmek isterler. Bu iki motivasyon çoğunlukla olumlu duygu durumunu sürdürme ve olumsuz duygu durumunu onarma olarak bilinir. Bu noktada olumsuz duygularımızı indirmek ve etkisini hafifletmek için de gün boyunca olumlu maskemizi takarız.

Kötü anılarımızdan ya da bize onları çağrıştıranlardan neden kaçırız?

Peki, olumsuz geçmişe, anılara veya durumlara karşı tutumlarımızı nasıl açıklarız? Hepimiz fark etmişizdir, insanlar geçmişten zirvedeki başarıları haricinde pek konuşmak istemezler. Hatta sık sık “açma o defterleri şimdi”, “eskide kaldı bunlar”, “moralimi bozma şimdi”, “sen de eskiye takılıp kalıyorsun.” tarzı söylemlerle karşılaşırız. Kısacası geçmişte olumsuz hissettiğimiz durumlardan ya da kötü anılarımızı anımsatan şeylerden kaçırız. Bu durum psikolojide “**olumsuz örtük uyananlar**” tabiriyle ifade edilir. Yani bireyin duygu durumu, olumsuz örtük uyananlarla manipüle edildiğinde kişi, daha iyi olmaya motive olmaya çalıştığından hatırlama görevinde düşük performans gösterebilmektedir. Ya da bu yazının konusu olduğu gibi o esnada nötr maskesini kullanır, tepkisiz kalır.

Bilimsel adıyla “**olumsuz örtük uyananlar**” olarak tanımlanan, bizim ise “**negatif çağrışım etkisi**” şeklinde ifade edebileceğimiz durumlara karşı, bireyde bu uyananların herhangi bir aktivite ya da olayın bir duygu ile bağdaşması ile beyinde o aktivite ya da olaya ilişkin hatırlamayı artıran kimyasalların salgılandığı ileri sürülmektedir. Dolayısıyla bireye

olumsuz çağrışım etkisi uyandıran koşullardan bahsedebileceğimiz gibi karşı tarafta bu etkiyi uyandırma çabasında da maskeleye başvurulur. Bu durum kendimizi maskeler ardına saklamakla birlikte karşı tarafı da tutumlarımız veya beklentilerimiz sebebiyle maskelere yöneltebileceğimizi gösteriyor esasen.

“Maske” ve ardındaki “Yüz” fikri

Eğer bir yerde bir maske varsa orada mutlaka bir yüz fikri de vardır. “**Yüz fikri**” kavramını vurguluyorum, yüzün kendisi değil. Çünkü aslında maskenin hem ifşa ettiği hem de gizlediği şey bu yüz fikridir. Yani ardında hangi yüzü sakladığından çok ardında bir yüz olması gerekliliğini düşünmeliyiz.

“**Yüz karşısında maske**” bugün kültürümüze ulaştığı biçimiyle olumsuzdur çünkü maskeleye hakikatin örtülmesidir. Kendimizi, duygularımızı ve düşüncelerimizi maskeleye, politik olmakla birlikte bir yandan da illüzyonu söküp atar gibi bu maskeyi indirmek, ardındaki hakikati nihayet bize göstermek çabası da bir diğer maskeleye sebebidir.

Geçmişte olumsuz hissettiğimiz durumlardan ya da kötü anılarımızı anımsatan şeylerden kaçırız. Bu durum psikolojide “olumsuz örtük uyananlar” tabiriyle ifade edilir.

Kendinize karşı savunmasız olmaya izin verdiğimizde, gücümüzü kendimizi özgürleştirerek bulabiliriz.

Nitekim bedeninin diğer bölgelerinden farklı olarak yüz, bir ayna gibi bireyin ne olduğunu ve ne anlama geldiğini göstermektedir. Buradaki yüz bireyin **iç dünyasıdır**. Dolayısıyla kendimizi savunmasız hissettiğimizde bunu karşı tarafa yansıtmamak için de maskeleye başvuruyoruz.

Maskeleri atın özgürleşin...

Kendimizle ve çevremizle ilişkilerimizi güçlendirdiğimizde, paylaşmaya başladığımızda güvenimiz, takdir ederiz ve bu da dengeli, uyum içinde hissetmemize yardımcı olur. Böylece güçlü profil izlenimi yaratmak için kuvvetler maskesine bürünmemize ve hissettiğimiz her şeye gerekçe aramamıza gerek kalmaksızın ilişkilerimizde daha iyi kararlar almak için sebeplerimiz olur. Başka bir deyişle, kendinize karşı savunmasız olmaya izin verdiğimizde, gücümüzü kendimizi özgürleştirerek bulabiliriz.

Çankırı

Kaynaklar

1. <http://www.cato.org.tr/>
2. <https://tr.wikipedia.org/>
3. <https://blog.biletbayi.com/>

Çankırı, Türkiye'nin İç Anadolu Bölgesi'nde yer alan aynı adlı ilin merkezidir. Çankırı'nın adı, Batılı kimi gezginler tarafından "Çangırı" ya da "Çengiri" biçiminde yazılmıştır. Kent eski "Gangra" adlı kentin yerinde kurulmuştur. Önceleri *Paphlagonia*'ya bağlıydı. Sonra **Pontus** devletine ardından da *Galatia*'ya bağlandı. *Galatia* hükümdarı *Deiotarus*, *Gangra*'yı merkez yaptı. MÖ 25'te **Roma imparatorluğunun** topraklarına katılan yöre, **Bizanslılar** zamanında bir ara sürgün yeri idi. Kimi kaynaklarda anılan *Germanikopolis* kentinin *Gangra* olduğu sanılıyor. **Emeviler** zamanında İslam orduları birkaç kez saldırdılsa da bu kaleyi ele geçiremediler.

Çankırı; yılın yarısında karlarla kaplı, şiiirlere konu olmuş yüce dağları, ormanları ve yaylaları, zengin termal kaynakları ile yaz ve kış kayak, kamp, karavan, yaya

ve atlı yürüyüş, tırmanış, yamaç paraşütü, bisiklet, fotoğrafçılık ve avcılık gibi her türlü doğa sporu ve pek çok alternatif turizm çeşidine ev sahipliği yapmanın yanında, görenleri hayran bırakan **Tuz Mağarası** ve **Koca Meşesi**, yüzyıllarca yaşatılan kültürel değerleri, sevecen insanları ve geleneksel konukseverliği ile özellikle bunaltıcı şehir hayatından uzaklaşmak ve nostaljiyi yaşayarak doğayla bütünleşmek isteyenler için ilginç özelliklere sahiptir.

Bilimsel kazı ve yüzey araştırmalarının az olmasından dolayı Çankırı'nın yazısız dönemlerine ait bilgiler oldukça kısıtlıdır. Ancak yapılan araştırmalar **Çankırı'da insanlık tarihinin Orta Paleolitik Dönemde başladığını ve Kalkolitik Dönemden bu yana kesintisiz bir şekilde devam ettiğini ortaya koymaktadır.**

Eski Tunç Çağı'nda (MÖ 3000-2000) Anadolu'nun yerli halkları olan ve şehir beylikleri (*prenslikleri*) halinde yönetilen **Hattiler** bölgede hâkimiyetlerini sürdürmüştür. MÖ 17. yüzyılın başlarında Hititlerin Anadolu'ya girmesiyle birlikte bölge Hitit hâkimiyetine girmiştir.

Çankırı'da **Hitit dönemine** tarihlendirilen çok sayıda höyük tespit edilmiştir. Bunlardan birisi olan ve kazısı yapılan **İnandiktepe Höyüğü**, Erken Hitit Dönemine

ait eserleri, kutsal "**Hitit Vazosu**" ve çivi yazılı "**Bağış Belgesi**" ile Çankırı'daki Hitit Dönemi yerleşimlerinin önemini açıkça ortaya koymuştur.

Kabartmalı motiflerin firizler halinde üzerine yerleştirildiği **İnadık Vazosu**'nda kutsal evlilik töreninin bütün aşamaları, aşağıdan yukarıya doğru belli bir sıra içerisinde tasvir edilmiştir. Eski Hitit Döneminin kabartmalı ve resimli vazo sanatını temsil eden nadir örneklerden biridir.

Hitit İmparatorluğunun deniz kavimleri göçü neticesinde yıkılarak Güneydoğu Anadolu'ya çekilmesinden sonra bölge sırasıyla **Frig, Kimmer, Lidya, Pers, Paflagon Pontus, Roma** ve **Bizans** hâkimiyetinde kalmış ve bunları takiben Selçuklu ve Osmanlılar hükümlü sürmüştür.

Helenistik ve Roma dönemlerinde *Gangra* olan Çankırı'nın adı **Roma** döneminde **Germanikopolis** olarak kullanılmıştır. Osmanlı Dönemi'nde *Kengari* ve *Kengiri* olarak adlandırılan yöre, Cumhuriyet döneminde il olarak Çankırı adını almıştır.

İklim ve Bitki Örtüsü

Merkez, Ilgaz ve Yapraklı ilçelerinde kışlar serin, yazlar ılık geçerken, **Çerkeş** ilçesinde kışlar soğuk, yazlar ise serin geçmektedir.

İlin en fazla yağış alan ilçesi **Yapraklı'dır**. Yapraklı'da hemen hemen her mevsim yağış gözlemlenir. Merkez-

den güneye doğru gidildikçe iklim ve bitki örtüsünde değişiklik ve zayıflama görülmektedir. Araştırmalar sonucunda il topraklarının 2-3 yüzyıl öncesine kadar bazı tuzlu bölgeler hariç ormanlarla kaplı olduğu belirlenmiştir. Ne var ki, tarla açmak amacıyla yapılan bilinçsiz kesimler, hayvan otlatmak için ormanlardan yararlanılması, müdahale imkânı olmayan orman

yangınları ve iklim değişiklikleri yüzünden bu orman bölgelerinin büyük çoğunluğu yok olmuştur.

İlin bütün bu tahribattan sonra geriye kalan ormanları, **Ilgaz** ilçesi başta olmak üzere **Elaman, Eğirova, Ovacık, Düvenlik, Ihsılık, Yapraklı, Sarıkaya, Karakaya** ve **Erikli Dağları** ve çevresindedir. İldeki bitki örtüsünün üst florasını oluşturan iğne

yapraklı ağaçlar özellikle de karaçam, sarıçam, ardıç, meşe, ladin ve köknar gibi orman ağaçlarıyla ahlat ve kızılık ağaçlarıdır. Bitki örtüsünün alt florasında ise hububat, yemlik ve yemeklik baklagiller ile ayırıkotu, devedikeni ve yumak gibi bitkiler bulunmaktadır. Ayrıca akarsular boyunca söğüt ve kavak ağaçları ile zengin meyve bahçelerine de rastlanmaktadır.

Çankırı'nın Tarihi ve Turistik Yerleri

Çankırı Kalesi: Çankırı şehir merkezinin kuzeyinde yer alan Çankırı Kalesi, şehre tepeden bakan konumuyla ve tarihi geçmişiyle şehrin simge noktalarından. Üzerinde kitabesi bulunmadığı için tam olarak ne zaman ve kim tarafından yaptırıldığı bilinmeyen kalenin **Hititliler** döneminde yapılmış olabileceği düşünülüyor. Moloz taş ve tuğla malzeme ile inşa edilen kale, Romalılardan Osmanlı'ya kadar birçok medeniyet tarafından kullanılmış. Her yönetim değiştiğinde yeniden onarım ve eklemelerden geçen kale, geçen son yüz yıla kadar aktif olarak kullanılmış. Ancak **ne yazık ki bugün kaleden geriye birkaç sur parçasından başka bir şey kalmamıştır**. Son yıllarda yapılan çevresindeki ağaçlandırma ile birlikte ışıklandırılan kale, günün her saatinde mesire alanı olarak da kullanılıyor. İçerisinde Roma döneminden kalan sarnıç ve kaya mezarları dışında, Çankırı'nın fatihi olarak da bilinen, Danişmentliler'den Karatekin Bey ve ailesinin türbesi yer alıyor. 14. yüzyılda yapıldığı düşünülen türbeyi siz de Çankırı'ya geldiğinizde ziyaret edebilirsiniz.

Sakaeli Kaya Mezarları ve Peri Bacaları: Çankırı'nın şehir merkezine 1 saatlik uzaklıkta yer alan Orta ilçesindeki tarihi alan, ilçe merkezine 7 km mesafede bulunuyor. İlçenin en eski yerleşim yerlerinden biri olan Sakaeli Köyü'ndeki mezar ve peri bacaları, yüzlerce yıllık tarihiyle ziyaretçilerini ağırlıyor.

Eski tarihlerde doğadaki yırtıcı hayvanlardan ve doğal afetlerden korunmak için yüksekte bulunan mağaraların içine yerleşen insanlar, yaşam alanlarını ve mezarlarını da bu mağaralar üzerinde kurmuş. Romalılar ve Bizanslılar döneminde yapıldığı tahmin edilen kaya mezarlar, günümüzde halen gözle görülebiliyor. Hemen ön kısmında ise aynı zamanda Kızılırmak'ı da besleyen Devrez Çayı'nın üzerinde peri bacaları yer alıyor. Gelin Kayası mevki olarak da bilinen bacaları ve tarihi oda mezarlarını ziyaret ederek tarihe doyabilir, Devrez Çayı'ndan balık tutarak keyifli bir gezi günü de geçirebilirsiniz.

Cendere Salman Höyük: Çankırı'da yer alan tarihi yaşam alanlarından birisi de, Çankırı'nın Ilgaz ilçesinde yer alan Salman Höyüğü. Cendere Köyü'nün içinde yer alan tarihi alan aynı zamanda Kastamonu-Çankırı yoluna da oldukça yakın bir noktada bulunuyor. Bölgede bulunan yüksek bir tepenin üzerinde yer alan kaya mezarları ne yazık ki kaçak definiciler tarafından talan edilerek zarar görmüş bir alan. Bizans ve Romalıların yaşam sürdüğü alan olarak bilinen höyük, daha eski tarihlere de dayandırılıyor.

Hüyük Yeraltı Şehri: Çankırı'da bulunan bir diğer antik yaşam alanı da Çankırı'nın Orta ilçesinde yer alıyor. Şehir merkezine 55 km mesafede yer alan Hüyük Yeraltı Şehri, Çankırı'ya geldiğinizde mutlaka ziyaret etmeniz gereken oldukça ilgi çekici bir alan.

Çankırı Evleri: Bir şehrin tarihi dokusunu hissedebileceğiniz en güzel gezi noktalarından birisi de, şüphesiz ki tarihi evleri oluyor. Çoğu şehrimizde ne yazık ki tarihi evlerden günümüze pek fazla iz kalmasa da bu konuda şanslı olan pek çok ilimiz de bulunuyor. Çankırı'da tarihi konak olarak kabul edilen toplam 108 ev bulunuyor. Koruma altına alınan evler, eski Türk toplumunun geleneksel yaşam biçimini etkileyici bir biçimde yansıtmaya devam ediyor.

Koca Meşe : Çankırı'nın doğal güzelliklerle dolu Yapraklı ilçesinde yer alan Koca Meşe, şehrin simge ağaçlarından biri olarak biliniyor. Karacaözü ilçesinde yer alan Koca Meşe, bilinen tarihine göre 400 yaşında olduğu tahmin ediliyor. Dünyanın en yaşlı meşelerinden biri olarak kabul edilen ağaç, 14 metre genişliğiyle ve heybetiyle görünenleri oldukça etkiliyor.

Tarihi İstiklal Yolu: Türk tarihinin en önemli mücadelelerinden biri olan Milli Mücadele Dönemi'nde yaşanan ve Kastamonu'dan Ankara'ya uzanan İstiklal Yolu, 340 km'lik bir yolu kapsıyor. **Kurtuluş Savaşı'n-da Tekâlif-i Milliye emirleriyle birlikte Anadolu'nun dört bir yanından toplanan cephanelik ve erzak yardımlarının geçtiği yol,** Çankırı'nın içinden geçiyor. Genç, yaşlı ve çocuk demeden herkesin çaba gösterdiği tarihi olayın, Büyük Taarruz ve Sakarya Meydan Muharebesi'nde kullanılarak savaşın yön değiştirmesine neden olduğu biliniyor.

Buğday Pazarı Medresesi:

Çankırı'nın şehir merkezinde yer alan Buğday Pazarı Medresesi, aynı isimli cami ile yan yana aynı avlu içerisinde bulunuyor. Tarihi kaynaklara göre 18. yüzyılda inşa edilen medrese, iki katlı ve klasik Osmanlı mimarisine sahip.

Bayramören Tarihi Ahşap Köprü: Bayramören Köprüsü olarak da bilinen Çankırı'nın önemli tarihi yerlerinden olan köprü, **Bayramören** ilçesi ile Köprülü Mahallesi arasında kalıyor. Melan Çayı'nın üzerinde yer alan köprü, kesme taştan yapılan ayakları dışında tamamen ahşaptan inşa edilmiş. Tahminlere göre 100-150 yıllık bir geçmişe sahip olduğu düşünülen köprü, günümüzde valilik tarafından yeniden restore edilerek halkın kullanımına açılmış.

Sultan Süleyman Cami: Büyük Cami adıyla da bilinen, önemli camilerden biri olan Sultan Süleyman Cami, şehirde mutlaka uğramanız gereken bir nokta. Tarihi dokusu ve mimari yapısıyla görenleri büyüleyen cami, üzerinde yer alan kitabesine göre **Sadık Kalfa** tarafından dönemin padişahı **Kanuni Sultan Süleyman** tarafından inşa ettirilmiştir. Yapımına 1522 yılında başlanan cami, 1558 yılında tamamlanarak, oldukça uzun bir yapım aşamasıyla ortaya çıkarılabilmiş. İçerisinde yer alan işlemleriyle de oldukça dikkat çekiyor.

Taş Mescit: Selçuklulardan ülkemize kalmış önemli tarihi miraslardan biri olan Taş Mescit, Cemaleddin Ferruh Şifahanesi ve Darülhadişi olarak da biliniyor. Dikdörtgen mimarisiyle kesme taştan inşa edilen yapı, tarihi kaynaklara göre 1235 yılında Atabey Cemaladdin Ferruh tarafından I. Alaeddin Keykubat döneminde inşa edilmiştir.

Daha sonraları çevresine ve yanına çeşitli eklemelerin yapıldığı yapının, Şifahane kısmı ne yazık ki günümüze kadar ulaşmamış. Günümüzde eczacılık sembolüne de ilham kaynağı olan sembol ve motiflerin yer aldığı Taş Mescit, yakın zaman-

da restore edilerek hizmete açılmış. Ancak üniversiteye bağlanan tarihi yapı, belirsiz aralıklarda ziyarete kapalı olabiliyor.

Pir-i Sani Türbesi: Çankırı'nın Çerkeş ilçesinde yer alan Pir-i Sani Türbesi, şehirde manevi geziye çıkanların mutlaka uğradığı bir yer. Halvetiye Dergâhının bilinen şeyhlerinden olan ve 1734 yılında ölen Hacı Mustafa Efendi'nin mezarının bulunduğu türbe, Çerkeş ilçesinin Kurtlar Mahallesi'nde ziyaretçilerini ağırlıyor.

Çankırı'nın Gezilecek Yerleri

Yapraklı Büyük Yayla:

Çankırı'nın şehir merkezine 30 km mesafede bulunan Yapraklı Büyük Yayla, şehrin Yapraklı ilçesinde yer alıyor. Yarım saat kadar kısa bir mesafede ulaşabileceğiniz yaylanın, yemyeşil doğası ve mis gibi kokan köknar ve karaçam ağaçlarıyla ruhunuza dinlendirebilirsiniz.

İnsanın kendini en rahat hissettiği yer olan doğanın, tam anlamıyla tadını çıkarabileceğiniz yaylayı günübirlik ziyaret ederek yürüyüş ve keşif turuna çıkabilirsiniz.

Kırkpınar Yaylası: Çankırı'nın Emir Gazi Tepesi'nin yamacında yer alan, şehre 70 kilometre, Ilgaz'a ise 22 kilometre mesafede bulunan Kırkpınar Yaylası, ülkemizin en güzel yaylalarından biri desek yanlış olmaz. Yabani lale, düğün çiçeği, sarı orkide, çuha ve salep kokuları eşliğinde sıcacık yaz günlerinde bile bahar havasını hissedebileceğiniz yayla, şehirde mutlaka uğramanız gereken noktalardan.

Tuz Mağarası: Çankırı'nın şehir merkezine 20 km mesafede yer alan Tuz Mağarası, şehrin en önemli doğal turistik mekânlarından biri. Şehir merkezinden itibaren yer alan Tuz Mağarası tabelalarıyla kolayca ulaşabileceğiniz mağaraya kısa bir mesafe yürüdüktan sonra girebiliyorsunuz. Girdiğiniz anda sizi etkileyeceğine emin olduğumuz bu ilgi çekici alan eskiden üretim amaçlı galeri olarak kullanılıyordu.

CamSeyir Teras: Çankırı geziniz sırasında mutlaka uğramanız gereken keyifli gezi duraklarından birisi de CamSeyir Terası. Çankırı'nın merkezinde yer alan tarihi Çankırı Kalesi'nin olduğu alana yapılan teras, Türkiye'nin en geniş tabanlı seyir terası olarak da biliniyor.

Kış Turizmi

Yıldıztepe Kayak Merkezi: Çankırı'ya geldiğinizde yapabileceğiniz aktivitelerden en eğlencelisi de şüphesiz ki kar kayağı. Kış turizmi açısından oldukça keyifli gezi noktalarına ev sahipliği yapan Çankırı, Yıldıztepe Kayak Merkezi'yle turistlerin ilgi odağı. Çankırı şehir merkezi ile Ilgaz Dağları arasında kalan kayak merkezi kırmızı, yeşil ve siyah olarak üç ayrı kayak parkuruyla ziyaretçilerini karşılıyor.

Ilgaz Kayak Merkezi: Türkiye'nin en ünlü kayak merkezlerinden biri olan Ilgaz Kayak Merkezi, Çankırı'nın en değerli turistik noktası desek yanlış olmaz. 2850 metre rakımda yer alan kayak merkezi, Kastamonu-Çankırı arasında kalan, şehre geldiğinizde mutlaka gelmeniz gereken bir yer. İçerisinde üç ayrı pist olan kayak merkezinde konaklayabileceğiniz pek çok alternatif otel de yer alıyor.

Müzeler

Çankırı Müzesi: Yazımıza şehrin değerli gezi noktalarından Çankırı Müzesi ile devam ediyoruz. Çankırı'nın Cumhuriyet Mahallesi'nde bulunan müze, 1972 yılından beri farklı farklı binalara geçmiş olsa da ziyaretçilerini ağırlamaya devam ediyor. Günümüzde uzun yıllar Hükümet Konağı Binası olarak kullanılan binada hizmet veren müze, restore edildikten sonra 2017 yılında açılmış. Binasıyla dâhi oldukça etkileyici bir yapıya sahip olan müze, **Doğa Tarihi, Etnografya ve Arkeolojik** olmak üzere üç ayrı bölümden oluşuyor.

Tarihi Çamaşırhane Müzesi: Eski tarihlerde kadınlarımızın halı, kilim, yorgan ve kıyafetlerini yıkadığı ortak alanlardan biri olan çamaşırhaneler, evlere su gitmediği dönemlerde hayatın bir parçası olarak görülüyordu. İçerisinde yer alan yıkama taşlarının üzerinde çamaşırılarını yıkayan kadınlar, kazanlarda kaynatıkları sularla günün neredeyse tamamını bu işe ayırıyordu. Uzun yıllar çamaşırhane olarak kullanılan tarihi yapı, 2004 yılında Çankırı Belediyesi tarafından restore edilerek günümüzde halkın ziyaretine açılmış. Bazı günlerde özel kültürel etkinliklerin de düzenlendiği müzede, şehrin etnik ve yöresel kültürünü yansıtan, eski çamaşırhane görünüşüne ışık tutan sergi alanları yer alıyor.

Çankırı'nın Lezzetleri

Tatar Hamuru Çorbası: İçerisinde erişteden mercimeğe birçok malzemenin yer aldığı çorba, salça ve tereyağı lezzetleriyle harmanlanıyor. Piştikten sonra üzerine sarımsaklı yoğurt katılarak servis edilen çorba afiyetle yeniyor.

Cimcik Hamur Çorbası: Cimcik denilen hamur parçalarıyla yapılan çorba; yoğurt, tereyağı ve baharatlı

sos eklenerek servis ediliyor. Haşlanan hamur parçalarının sarımsaklı yoğurt ve tereyağı ile birleştiğinde ortaya çıkardığı lezzetli çorbayı size de afiyetle yemek düşüyor.

Sarımsaklı Et: Sarımsaklı et yemeği olarak bilinen yemek, haşlanan kuşbaşı etlerden yapılıyor. İçerisine soğan, kabuklu sarımsak ve salça konulan etler, su ve yağ ile birlikte pişirildikten sonra servis ediliyor.

Yaren Güvenci: Bol malzemesi ve doyuruculuğuyla da bilinen Yaren Güvenci, kuşbaşı etlerin domates, soğan ve patlıcan gibi çeşitli sebzelerle pişirilmesiyle yapılıyor. İsteğe göre biber ve çeşitli baharatlar da eklenen yemek Çankırılıların vazgeçilmezi.

İnce Ekmek Muskası: Elde açılan ya da hazır yufkalarla yapılan bir yemek. Çankırı sofralarında mutlaka karşınıza çıkacak olan lezzet, hamur işi sevenlerin gözdesi. Yufkaların içerisine tereyağı sürüldükten sonra isteğe göre Küpecik peyniri ya da kıyma eklenen ekmek, mus-

ka şeklinde sarıldıktan sonra sac tavada kızartılıyor.

Mıkla: Sabah kahvaltılarının vazgeçilmezi, yumurtanın en güzel hallerinden biri olan yöresel Mıkla yemeği, Çankırı kahvaltılarının en sevilen lezzetlerinden. Oldukça az malzemeyle ve kolayca yapıldığı için pratik bir şekilde sofralarda yerini alan Mıkla, yumurta ve yoğurt ile yapılıyor. Kavrulan yumurtaların üzerine sarımsaklı yoğurt döküldükten sonra pul biber ile süslenerek servis ediliyor.

Taze Fasulye Kavurması: Çankırılıların en sevdiği fasulye yemeklerinden birisi de taze fasulye kavurması. Barbunya fasulyesinden yapılan kavurma, genellikle önceden yağda pişirilen yumurta ile kavurularak yapılıyor. İçerisine çeşitli baharatların eklendiği yemek, bölgede oldukça sık tüketilen ince yufka ile birlikte sofralarda yerini alıyor.

Fotoğrafçılığın Hayatınızı İyileştirdiği 7 Önemli Nokta

1. Sizi Mutlu Biri Yapar

Bu maddeye birçok insanın katılmaya-
cağını biliyorum, bildiğim için de ufak
bir değişiklik yapmak istiyorum. Fo-
toğraf çekmek, sizi mutlu biri yapmasa
bile mutlu yapma potansiyeline sahip.
Aynı zamanda diğer hobilerin yanında
en yaratıcı olanıdır. Uzun lafın kısısı,
fotoğraf çekmek ruh halinizi olumlu
yönde değiştirmek için en az çikolata
kadar etkilidir.

2. Gözlerinizi ve Zihninizi Açar

Fotoğrafçılık, herkesin gördüğünü
daha güçlü anlamlandırabilmek
demektir. Yeni açılarla, yeni bakış açı-
larıyla ve yeni lenslerle bazı konuları
farklı yorumlayabilirsiniz. Belki bu
cümlem biraz iddialı olacak ama hiç
kimse bir fotoğraf sanatçısı kadar iyi
göremez. Bu tezimi desteklemek için
ufak bir beyin fırtınasına davet ediy-
orum sizi. Gazetelerde çıkan ve aklınız-
da yer eden fotoğrafları bir düşünün,
işte o kadar güçlüdür fotoğraf ve zihni-
nizi açar. Daha yaratıcı düşünmenize
ve olaylara farklı açılardan yaklaşma-
nıza yardımcı olur.

3. İnsanlarla Olan Bağlarınızı Güçlendirir

Fotoğraf çekmek, yeni insanlarla tanış-
mak için harika bir yoldur. Eğer yolda
giderken güçlü bir portre, olay ya da iş
görürseniz, her zaman iletişim kuracak
bir ortam yakalarsınız. Bu konuda
yerel fotoğrafçılara özenmemek elde
değil.

4. Özel Anları Korumanıza Yardımcı Olur

İşte fotoğrafçılığın başka bir faydası.
Yaşadığımız dünyada artık her şey
dijitale kaydı ve anıları korumak daha
kolay. Eğer yetenekli bir fotoğrafçısya-
nız özel anlarınızı daha etkili yöntem-
lerle koruyabilirsiniz. Unutmamak
gerekir ki, bir hamburger yediğiniz an
ile mezuniyet töreninde yaşadığınız an
aynı değildir. Özel anlar hatırlanmaya
değerdir.

5. Yaşam Aktivitelerinizi Artırır

Dünya güzelliklerle dolu ama ülke-
mizin de eşsiz güzellikleri var. Bir Bir
fotoğrafçısyanız ülkemizin güzellikle-
rini keşfetmeye çıktığınızda yaptığınız
şey fotoğraf çekmek olmuyor. Yeri ge-
liyor doğayla iç içe oluyor, yeri geliyor
turistik mekanları geziyor, yeri geliyor
pikniğe gidiyorsunuz. Fotoğraf çekme
amacıyla çıkıp çok farklı aktivitelerin
içinde bulunmanız mümkün.

6. Özgüveniniz Artar

Yetenekli bir fotoğrafçı olmak özgüveni artırmak için harika bir yoldur. İyi bir fotoğrafçıysanız ve çevreniz tarafından çektiğiniz fotoğraflar beğeniliyorsa bunu sosyal medya mecralarında paylaşırsınız değil mi? O platformlarda insanlar fotoğraflarınızı takdir ediyorsa özgüveniniz doğal olarak artacaktır. Başkalarının övgüsü üzerine özgüven patlaması yaşamak sağlıklı mı? Elbette değil, ama kendinizi doğru yolda hissetmenize yardımcı olur.

7. Size Ekstra Gelir Kazandırabilir

Biraz araştırdığınızda fotoğraftan gelir elde edebileceğiniz pek çok yöntem bulabilirsiniz. Başkalarının özel anlarını fotoğraflamak hoşunuza gider. Düğün fotoğrafçısı olur ve iyi para kazanabilirsiniz, ödüllü yarışmalara katılır ve derece yaparak ya da çevrimiçi telifli fotoğraf satan stok web sitelerine koyarak oradan da gelir elde edebilirsiniz.

FOTOĞRAF ÇEKMENİN BİLİNMEYEN PSİKOLOJİK ETKİSİ

Fotoğraf Çekmek Günlük Deneyimlerimizin Hazzını Etkiliyor!

Fotoğrafçılığın, bilinmeyen bir psikolojik yararı olduğu ortaya çıktı. 2016 yılında İngiltere'de yapılan **Dr. Jeremy Dean** tarafından yürütülen bir araştırma, fotoğraf çekmenin günlük aktivitelerin zevkini arttırdığını bildirdi. Anlık dikkati dağıtmaktan ziyade, fotoğraf çeken insanların çoğu durumda deneyimlerinden daha fazla keyif aldığı görülüyor.

Çalışmanın araştırmacıları: "Bildiğimiz kadarıyla bu araştırma fotoğraf çekmenin insanların deneyimlerinin keyfini nasıl etkilediğini inceleyen ilk kapsamlı araştırmadır. Biz gösterdik." dedi.

Araştırmacılar, çalışmalarını için 2000'in üzerinde insanın katıldığı 9 deney gerçekleştirdi. Bazıları laboratuvarında bazıları ise sahada uygulandı. Örneğin; birinde otobüs turundan insanlar alındı. Turdaki insanların yarısına fotoğraf çekmesi ve diğer yarısına ise çekilmesi önerildi. **Fotoğraf çekenler genellikle bu tur deneyimini daha keyifli buldular.**

Fotoğrafların çekilmesinin nedeni, **deneyimlere insanları dahil etmeye yardımcı olmaktır.** Araştırmacılar, "Fotoğraflarla anları yakalamak aslında o anlara, özellikle de yakalanmaya değer anlara dikkatimizi topluyor. Sonuç olarak, fotoğraf çekmek insanların deneyimleriyle daha fazla ilgilenmelerine neden oluyor." diyorlar. Belki de bu yararlar **'duyarlı fotoğrafçılık'** ile ilgilidir: "Sahip olduğumuz şeyler için şükretmek mutluluğumuzu artırıyor. Ne yazık ki, günlük hayatımız boyunca acele ettiğimiz şeyleri görmezden geliyoruz. Bununla savaşmanın bir yolu, ne olursa olsun sizin için hatırlatıcı olan fotoğrafları çekmektir."

Bir başka yazıda tekrar sizlerle bir arada olmak üzere hoşçakalın...

Trabzon-Zigana

Dünyadan Ahirete Uzanan Dal:

Cömertlik

Selamünaleyküm sevgili Değer dergisi okurları. Tüm insanlığı etkisi altına alan Covid-19 salgın hastalığının hayatımızın her halini etkilediği şu günlerde sizlerle şu satırlarda bizleri buluşturan rabbimize hamd, kendisine yeni bir cübbe hediye edildiğinde çocuklar gibi sevinerek, sırtına giydiği cübbesini ashabına göstererek “ne güzel yakıştı değil mi?” diyerek ashabına gösteren ve “Ey Allah’ın Resulü anam babam sana feda olsun onu bana hediye eder misin?” diyerek giyindiği cübbesini isteyen ashabına hiç tereddüt etmeden sevdiği cübbesini hediye ederek, dünya ve ahirete dair her şeyde olduğu gibi cömertlik konusunda da insanlığa örnek olan ve “Cömertlik, cennet ağaçlarından bir ağaçtır; dalları dünyaya uzanmıştır, kim ondan bir dal tutarsa, o dal onu cennete çeker.” buyuran kainatın efendisi Hz. Muhammed Mustafa (sav)’e salat ve selam ederek başlamak istiyorum bu sayıdaki yazıma.

Arapçada “**sehâvet**” ve “**cûd**” anlamında kullanılan cömertlik; “**Dinin, vicdanın vermeyi emrettiği yerde**

vermek; kendisine zor gelmek, el açıklığı, malı hayırlı yerlere dağıtmaktan lezzet almak, İslamiyet’in emrettiği yerlere seve seve vermek” demektir.

Cömertlik, “isrâf” ile “cimrilik” arasında orta bir yol tutmaktır. Cömert olabilmek için elin verdiğinden kalbinde razı olması gerekir, “cömertlik” cimriliğin zıddıdır ve insanda olması gereken iyi huyların en yükseklerindedir. Âyet-i kerimelerde ve hadîs-i şeriflerde ihsân ve infâk etme, mâlını hayırda, hak yolda harcama övülmüştür.

Allah rızâsı için yapılan iyiliklerin, verilen zekât ve sadakaların karşılığı, verenin ihlâs derecesine göre bire ondan bire yediyüze kadar hattâ nihayetsizdir.

Cömert insan için dünya ve ahirette korku da yoktur. Nitekim Allah (cc) kerim kitabımızda cömert kullarını, “*Gece-gündüz, gizli-açık, Allah yolunda mâllarını infâk edenlerin, Rableri katında mükâfâtları vardır. Bunlar için korku ve üzüntü yoktur.*” (Bakara, 247) ayeti kerimesi ile müjdelemektedir.

Allah cömerttir ve cömertleri sever. Allah ganidir kullarına, “*Razı oldum ey rabbim*” deyinceye kadar verir. Allah rahmandır, kulları hak etmeseler bile, diğer kulların hatırına ikram eder. İsteyen ve istediğini hak eden kulların arasında bulunmak, onların dualarında yer almak Rahman’ın ikramından yararlanmak için yeterlidir.

Allah (cc) Zü’l-Celâl-i Ve’l-İkrâm yani kullarına hiçbir karşılık beklemezsizin veren ve ihsanda bulunandır. **Cömert insan Allah için verir, Allah adına verir, karşılığını kullardan beklemez Allah’tan bekler.** Kerim olan rabbimiz kendisi için veren kullarına çok kârlı kapılar açan yani Allah için veren aslında Allah (cc) ile çok kârlı bir ticaret yapmıştır. Ahiretine yatırım yapmıştır ve karşılığını ahiret yurdunda alacaktır.

Cömertlik, candan vermektir. Maddi olarak çok vermekten ziyade ihtiyaç sahibi olmasına rağmen elindeki muhtaçlara verebilmektir.

Allah rızası için yapılan iyiliklerin, verilen zekât ve sadakaların karşılığı, verenin ihlâs derecesine göre bire ondan bire yediyüze kadar hattâ nihayetsizdir.

Kerim olan kitabımızda rab-bimiz bu durumu, "Mallarını Allah yolunda harcayanların durumu, yedi başak bitiren ve her başakta yüz tane bulunan bir tohum gibidir. Allah, dilediğine kat kat verir. Allah, lütfu geniş olandır, hakkıyla bilendir." (Bakara, 261) sözleriyle en güzel şekilde açıklamıştır.

Cömertlik, israf ile cimrilik arasında orta bir durumdur. Âzalarla vermek yeterli değildir. Gönülden vermek gerekir, ayrıca kalbin de verileden razı olmasıdır.

(Yusuf Sinanüddin)

Bayezid-i Bestami'ye göre; bir kimsenin Allahü Teâlâ'ya muhabbetinin (sevgisinin) gerçek olup olmadığının alameti, kendisinde deniz misali cömertlik, güneş misali şefkat, toprak gibi tevazu (alçak gönüllülük) olmasıdır.

Cömertlik, insanın kendi hakkını gönül rızası ile ihtiyaçlı olanlara devretmesidir. Mal ve imkânını karşılık beklemeden gerekli yer ve ölçüde sarf etmektir. İhtiyaç sahiplerinin ihtiyaçlarını bildirmelerini beklemeden yardımda bulunmak en güzel cömertlik örneğidir.

Cömertlik insana birçok güzel huy kazandırır;

1. **Kerem:** Yararlı işleri, ikram etmeyi, yardım yapmayı sevmektir.
2. **Îsâr:** Kendi muhtaç olduğu halde ihtiyacı olana verip, yokluğa sabretmektir.
3. **Affetmek:** Düşmandan veya suçludan intikam almaya gücü yeterken, intikam almaktan vazgeçmektir. Kötülüğü iyilikle karşılık vermek, aftan daha iyi olur.
4. **Mürüvvet:** Muhtaç olanlara vermektir. Başkalarına iyilik etmesini sevmektir.
5. **Vefâ:** Tanıdıklara, arkadaşlara geçim işlerinde yardımcı olmaktır.
6. **Müsâvât:** Tanıdıkları, arkadaşları nimetlerine ortak kılmak, iyi geçinmektir.
7. **Semâhat:** Vermeye mecbur olmadığı şeyleri seve seve vermektir.
8. **Müsâmaha:** Terk etmesi gerekmeyen şeyleri, faydalı olmak için terk etmektir.

Cömertlik, candan vermektir. Maddi olarak çok vermekten ziyade ihtiyaç sahibi olmasına rağmen elindeki muhtaçlara verebilmektir.

Cömert olabilmek için elin verdiğinden kalbin de razı olması gerekir. Cömert insan için dünya ve ahirette korku da yoktur.

Elazığ depremi için Kızılay yardım çadırı kurduğu-muzda bizzat yaşadığımız bir hadiseyi örnek olması açısından siz değerli okurlarımızla paylaşmak isterim;

6-7 yaşlarında iki çocuk babalarından aldığı 3.75 lirayı Kızılay çadırına getirmişler. "Bu paraları Elazığ'da

depremde kardeşlerimize gönderebilir misiniz?" diyen ve babasının verdiği harçlığı ile iki çorap alıp çadırımızdaki görevli bayana "ablacığım iki çorap aldım, depremde üşüyen kardeşlerimiz var onlara gönderebilir misiniz?" diyerek büyüklere ders veren çocuk Allah katında ne kadar değerlidir.

Evet, sevgili dostlar sözlerimi bizlere ışık tutacak sıcacık bir hikâye ile bitirmek istiyorum;

Ünlü sanat merkezlerinden birinde, çocuğun biri vitrinde çok hoş bir tablo görür. Tablonun bedeli oldukça yüksektir. Çocuk bu tabloyu bir sonraki sene abisinin doğum gününe almayı ister ve bir iş bulup kıt kanaat geçinerek biriktirdiği tüm para ile mağazaya gider.

Şanslıdır, tablo hâlâ satılmamıştır. İçeri girer, tabloyu bir süre yakından izledikten sonra resmi yapan sanatçıyı bulur ve:

"Abimin doğum günü için bu resmi satın almak istiyorum, tüm param da bu kadar." der.

Ressam bir süre düşündükten sonra resmi paketler ve çocuğa satar. Çocuk paketini alır ve teşekkür ederek çıkar. Mağazada ressamın arkadaşları da vardır ve şaşkın şaşkın sorarlar:

"Sen ne yaptın, o resmin değeri milyonlar ederdi. Neden bu kadar düşük rakama sattın?"

Ressam cevap verir:

"Evet, ben bu resme milyonlarını verecek bir sürü insan bulabilirdim; ancak tüm servetini bu resme verecek kaç kişi bulabilirdim?"

Selam ve dua ile...

Vedaya Dair...

Her şey tükenir, biter, sonlanır... Sonsuzluk, üzerinde yaşadığımız gezegende kendiliğinden var olan fizik, kimya, biyoloji denklemleriyle ya da insan inşası değerlerle de olsa nihai anlamını tam olarak bulamaz. İster para, eşya, doğa gibi somut gerçekler olsun, ister düşüncelerimiz, duygularımız, değerlerimiz olsun; değişmeye, azalmaya ya da bitmeye yüzünü döner her zaman. Kim olduğumuzun keşfinden ölüme kadar geçen sürede değişmez değerlerimiz olsa bile, ölüm sonlandırır gerçeklerimizi.

Bazen oldukça kolaydır bir şeyin sonlandığını kabul etmek. Hatta sonlandırmak için aceleci bile davranırız. Bazen de sonlansın istemediğimiz şeyler vardır ancak nihayete ermesinin mevcut durumdan çok daha iyi olacağını hissederiz, gizliden gizliye eminizdir hatta. Zor olsa da veda etmeyi başarabiliriz. Ancak her zaman sonu kabullenmek bu kadar kolay olmayabilir.

Veda denildiğinde akılda çoğu zaman kendimiz için değerli bir insanın hayatımızda artık var olmaması ya da uzaklaşması canlanır. **Ayrılık** kelimesini duyduğumuzda zihnimiz ille de sevgiliye duyulan muhabbetin bitmesine işaret eder ilk anda. Ancak bu yazıda sadece insanların birbirlerine söyledikleri “**hoşça kal**” kelimesini kastetmiyorum. Bir olaya ilişkin düşüncemizi değiştirmek, uzun süre gerçekleştirdiğimiz bir etkinliği sonlandırmak, bugüne kadar yaşam motivasyonu sağlayan bir değer için işe yaramadığını ya da yeterli olmadığını fark edip yeni değerler keşfetmek, alıştığımız iş yerinden ayrılmak, sevdiğimiz bir eşyanın bozulup kullanılamaz hale gelmesi, sağlığımızın bozulması... Tüm bu saydıklarım hep bir şeylere veda etme içerir.

Mevsimler birbirlerini kovalarken hep bir **veda ile merhaba** döngüsü içerisindedir. Kış veda ederken ilkbaharı selamlar. Meyve olgunlaştığında dalına veda eder. Vedalarda zaman oldukça önemlidir. Kış geç veda ederse, ağaçlar meyveleri için çiçeklenmeyi kaçırmaz. Meyvenin dalına vedası erken olsa yenmez; geç olsa dalında çürür.

Vedalaşmanın zamansız olması çok daha zordur. Zamanında veda etmeyi başaramadığımız şeyler, sonrasında daha derin acılar ya da daha büyük kayıplarla gösterir kendini.

Bir düşünceyi sonlandırmak, değiştirmek, bir yerden ayrılmak, bir insanla artık görüşmemeye karar vermek, bize iyi gelmediğini düşündüğümüz şeylerden (*bu bir yemek, düşünce, insan, ya da alışkanlık olabilir*) uzaklaşmak bir vedadır ve vedalaşma insan yaşamının doğal bir parçası, olması gereken bir davranış şeklidir.

Mesleki öğretilerden ziyade kendi hayatımdaki vedaları önüme koyduğumda gördüm ki, gücümün yetmediği, değiştiremeyeceğim şeyler üzerinde uzun süreli konsantre olmam sadece sınırlı, yorucu ve zaten hali hazırda zorlu olan hayatı daha da yokuşa sürüyor, acıtma süresi uzadıkça uzuyor.

Vedalarla ilgili çok sık karşımıza çıkan bir cümle var: “*Her veda yeni bir başlangıçtır.*” Yaşadığımız ayrılıklar sonrasında bakış açımızı biraz değiştirebilmeye zorladığımızda bu sözün haklılık payını vermek hiç de zor değil. Psikolojide “*endowment effect*” yani “*bendeki daha değerli*” olarak adlandırılan bir kavram var. Bu kavram, vedaların özellikle belli materyallere (*ev,*

araba, eşya, vs.) karşı gerçekleştiğinde bizi etkileyen kısmına işaret ediyor. Endowment effect’i bir bilimsel araştırma ile özetlemek ne demek istediğimizi daha net ortaya koyacaktır.

Araştırmada iki öğrenci seçilir ve bu iki öğrenciden birine bir fincan hediye edilir. Fincanı bir süre kullanan öğrenciyle kendisine hiçbir şey verilmeyen öğrenciye aynı soru yöneltilir, “*Sence bu fincan kaç lira eder?*” Kendisine fincan hediye edilmeyen öğrenci, fincanın gerçek fiyatına yakın bir tahminde bulunurken, fincanı kullanan fincan sahibi ise değer olarak normal fiyatın 4-5 katı fazla bir tahminde bulunur. Bu araştırma binlerce öğrenci üzerinde tekrar edilir. Sonuç hep aynı çıkar.

İnsanların sahip olduklarına, olması gerekenden fazla değer verdiği bir gerçek. Çünkü işin içerisinde o nesneyle kurduğumuz duygusal bağ mevcut.

İnsanların sahip olduklarına, olması gerekenden fazla değer verdiği bir gerçek. Çünkü işin içerisinde o nesneyle kurduğumuz **duygusal bağ** mevcut. Mantiğin uzaklaştığı yerde ise duygusal kaos başlıyor. Yapılan başka bir bilimsel araştırmaya göre, çocukluğumuzdan itibaren kafamızda oluşturduğumuz bir **“önemliler”** listesi var. Belli markalar, markaların getirdiği yüksek fiyatlar, isimler, meslekler... Bunlar veda ettiğimiz her ne ise aslında hayatımızı karartmaya değmeyecek, bizi biz olmaktan edemeyecek şeyler olmakla birlikte sahneye atılarak büyük roller oynuyorlar. *“Ama çok pahalıydı...”, “İyi bir işti...”, “Herkesin gözü vardı...”, “Meşhurdu...”*

Kimi zaman çok da önem vermediğimiz şeylere ve kişilere bile veda etmek zor gelebilir. Bunun ardında da alışkanlıkların yattığını söylemek yanlış olmayacaktır. **Örneğin; her gün oturmaktan yırtılmış sandalyenin yerine gelen yenisi ya da hemen karşınızdaki masada çalışan, favoriniz olmayan mesai arkadaşınızın yerini şen şakrak bir insanın alışması bazen hiç de hoşunuza gitmeyebiliyor.** Ne ilginç değil mi?

Vedaları kabul etmek önümüze yeni çıkan olanaklara kucak açmamızı sağlar. Bir ayrılık söz konusu olduğunda rahatlıkla vedalaşmak, kazandığımız tecrübelerin farkına varmak, hatırala-

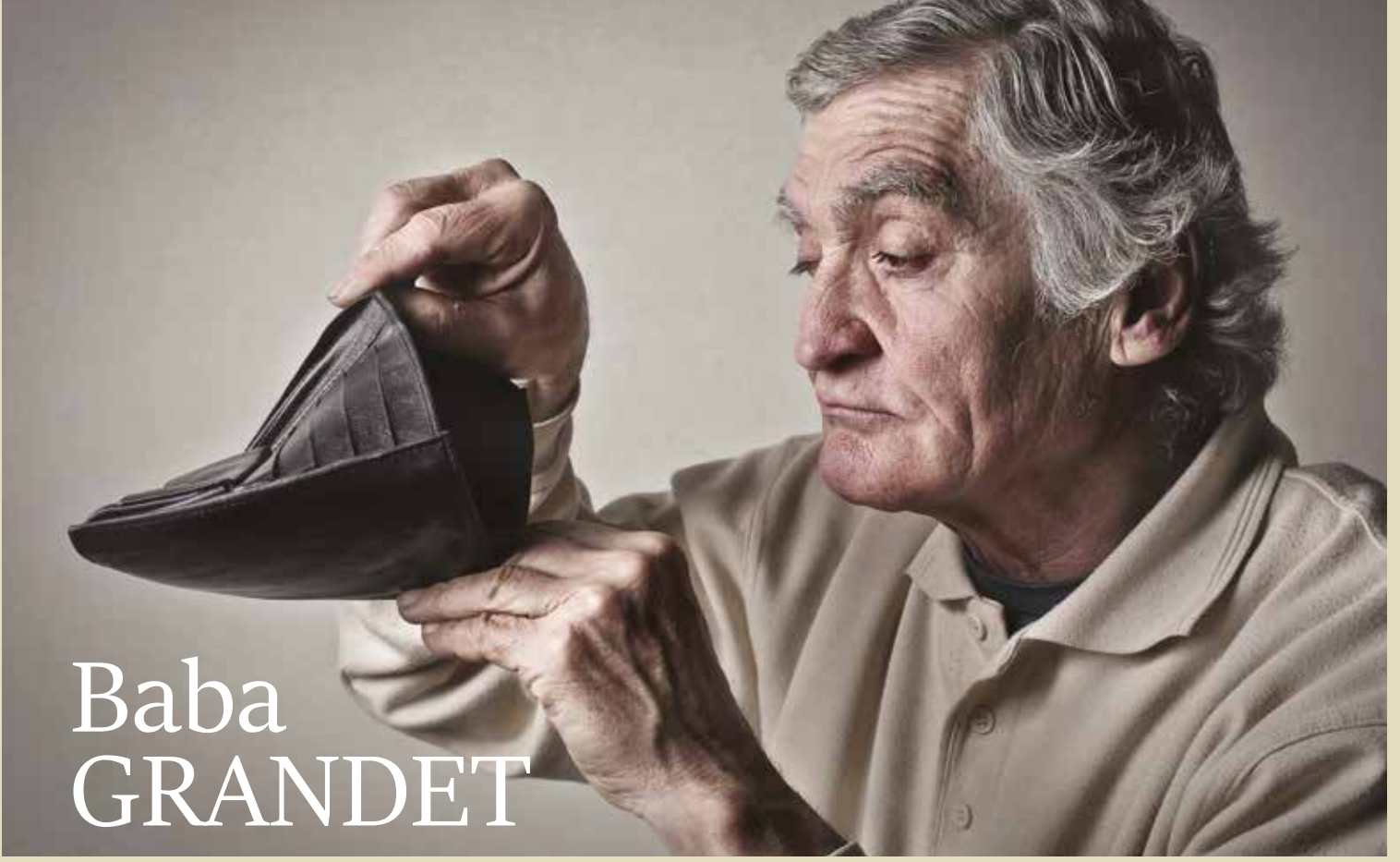
rımızla yüzleşmek, kazanımlarımızı sevmeye çalışmak oldukça önemli.

Veda kavramına psikoloji biliminin dilinden yaklaşmam tesadüf değil. 2015 yılından bu yana **Değer** dergisi ailesinde psikolojinin çeşitli konularında kendimce çeşitli bilgi paylaşımları yapmaktayım. Yazmak, bir bütünün parçası olmak ve daha iyisi için gelişmeye çalışmak oldukça besleyiciydi. Aynı zamanda yazmak, kendimi bulmamın bir aracı olarak hayatımda hep var olacak. Ancak yıllarca şimdiki haliyle yazmanın gerçeğim olmadığını düşündüğüm ve yazılarımın içeriğini

ve boyutunu farklı bir yola çevirmenin zamanının geldiğini hissediyorum. Tüm bu yazma süreci boyunca Değer dergisinde yazmaya başlamamı sağlayan, son derece profesyonel, şevkle çalışan yayın ekibine, basım sürecinde rol alan çalışanlara, yazdıklarımı okuyan ve zaman zaman mektuplarla geri bildirim sağlayan ve geri bildirimleriyle beni büyüten herkese sonsuz teşekkürler...

Yaşamın götürdüklerine yürekten veda edebileceğiniz ve yaşamın getireceklerine tebessümle kucak açacağınız günler sizinle olsun.

Baba GRANDET

Bilirsiniz, dünya üzerinde değişmeyen bazı klişeler vardır. Öyle ki, bu klişeler birbirinden haberi olmayan, birbirleriyle hiç temas etmemiş milletlerde bile birebir benzerlik gösterir hatta ve hatta haslet boyutuna ulaşır. Sevgi gibi aşk gibi merhamet gibi örneği çoğaltılabilecek yüce evrensel değerlerin yanı sıra bazı olumsuzluklar da bu paydan nasibini alır.

Bir dönem sosyal medyada viral olan repliği hatırlarsınız: Efendim "Ali çok çalışkan ama Ali yorgun, Ali gibi olma..." kalıpları...

Öyle ya, hep nasıl olmamız gerektiğini söylerler. Bazen de nasıl olmamak gerektiğini ifade etmek gerekmez mi? Kendi kendime "gerekir" cevabını verirken hatırıma Balzac'ın çok beğendiğim bir eseri düştü, satırlarımı sil baştan düşünme ihtiyacı hissettim.

Bir karakter düşünün son derece zengin olsun lakin yaşantısı yoksul bir insandan ayırt edilemesin. Kendilerine ev hizmetlerinde yardımcı olan kişiyi dahi ambarlarına sokmasın, en temel gıda gereksinimlerini dahi kısıtlı şekilde sofralarına çıkarttırsın, etrafında sosyal ilişki kurabileceği kişi pek kısıtlı olsun, bu yaşam tarzı da ruhuna yansın ve sert, hatta ve hatta paranoyak bir tutum sahibi olsun, dünyalık ihtirasları içinde boğulsun gitsin ve hayatı hem kendine hem etrafındakilere zindan etsin...

Kasvet, kalemimi kuşattı. Balzac'ın "Baba Grandet" karakterinden söz ediyorum.

Ne acıdır ki hafızama düşen bu karakter dünya toplumlarının hemen hepsinde ziyadesiyle mevcuttur. **Baba Grandet** tiplemesini etrafınızda muhtemeldir görmüşsünüzdür. Bu "darlık halini" sadece dünyevi yaşantılarla sınırlı örnekler olarak görmemek gerekir. Bilhassa ilerleyen yaşlara doğru yaşam tarzı haline gelen bu dünyevi tutum ve davranışlar kronikleştiği zaman manevi bir darlık halini de beraberinde getirmektedir. Baba Grandet'in servetine servet katarken ruhsuzlaştırdığı, köhneleştirdiği kalpler; sınırlı nefesini çekilmez hollere kurban ettiği gönüller bunun en somut tezahürüdür.

Gidin yurdumuzda herhangi bir köy odasına misafir olun. Kendinizi tanıttın, bir süre istirahat etmek istediğini söyleyin. **Yurdum insanının tevazusu eşliğinde "yoku" dahi bölüştüğünü görürsünüz.** Paylaşımındaki berekete şahit olursunuz. Artırmanın saklamak, gizlemek, biriktirmek değil pay etmek olduğunu tekrardan kanıksarsınız. Gönül köprülerine cömertçe kement atanların, dünya mülkünden geçmiş olanlar olduğuna kanaat edersiniz.

Şu hâlde bir dönem viral olan repliği kullanmak gerekirse, "Baba Grandet" gibi olmamak gerek. Alternatif mi? Bana göre çok daha cazip bir seçenek var: "Cömertlik ve yardımda akarsu gibi olmak" düsturu...

Altıncı Koğuş

Çehev bir taşra kasabasındaki akıl hastanesinde geçen bu novellasında, eğitimli bir hasta olan İvan Dmitriç ile Doktor Andrey Yefimiç arasındaki felsefi çatışmaya odaklanır. İvan Dmitriç maruz kaldıkları adaletsizliğe, içinde yaşamaya zorlandıkları berbat koşullara karşı çıkarken, Andrey Yefimiç bunları görmezden gelmekte ısrar eder ve durumu değiştirmek için kılını bile kıpırdatmaz. Doktor sonunda içine düştüğü “felsefi” yanılgının farkına vardığında ise artık iş işten geçmiştir. Altıncı Koğuş, Rusya'nın ve ülkenin sorunlarıyla ilgilenmek yerine onları uzaktan izlemeyi tercih eden elit Rus aydınının deliliğinin simgesidir adeta. Altıncı Koğuş, Russkaya Mysl dergisinin 1892 Kasım sayısında yayımlandığında büyük ilgi görmüştü.

İş Bankası Kültür Yayınları, 2017

Anton Çehov

Mecburiyet

Savaş karşıtı görüşleriyle tanınan Zweig I. Dünya Savaşı boyunca bu görüşlerini yaymayı kendisine misyon edinmişti. Avrupalı ve “dünya vatandaşı” kimliğine büyük değer veren yazar, yapıtlarında savaşın yıkıma uğrattığı eski dünyanın değerlerinin kayboluşunu büyük ölçüde dert edinmiştir. Mecburiyet'in ana karakteri ressam Ferdinand da savaş sırasında askere alınmamak için İsviçre'ye kaçmıştır. Bir gün askerliğe elverişliliğinin tespiti için konsolosluğa davet edildiğinde, karısının şiddet karşıtı duruşuna ihanet etmemesi yolundaki telkinlerine karşın kendini gitmek zorunda hisseder. Görev duygusu, savaş karşıtı düşünceleri ve karısına duyduğu sevgi arasında sıkışıp kalmıştır. Ferdinand her ne kadar “insanlığın ötesinde bir vatanı” olmasa da, “yirmi milyon insanı boğan o zinciri” kıramayacağını düşünür.

İş Bankası Kültür Yayınları, 2017

Stefan Zweig

Kitap Okumaya Dair

Türk Dil Kurumu'nun Türkçe sözlüğünde **okuma** sözcüğünün anlamı "okumak işi" olarak belirtilmiştir. **Okumak** ise: "Bir yazıyı meydana getiren harf ve işaretlere bakıp, bunları çözümlmek veya seslendirmek." olarak tanımlanır.

Kaybedilen bir savaştan sonra Napolyon generallerine sorar:

- Savaşı niye kaybettiniz?

Komutan: Bin tane sebebi vardı.

- Söyle birincisini...

- En başta barut yoktu.

Napolyon komutanı susturur ve şöyle der:

- Gerisini saymaya gerek yok. Barut yoksa savaş kazanılmaz.

Okumakta hayatın barutudur. Bu barutu elde edemeyenler hayatı baştan kaybetmiş olurlar. Kitap, bilgilerin ve tecrübelerin toplandığı

"kilitsiz bir kumbara"dır. Bu kumbarayı açmak ya da açmamak bizlerin elindedir. Kumbarayı açarsak ne olur, açmazsak ne olur?

Eğer bu kumbarayı açarsak;

- Kitap okumak, öncelikle bizlerin **yeni kavram ve terimleri** öğrenmemizi sağlar, böylece sözcük dağarcığımızı zenginleştirmemize yardımcı olur.
- Okumayı sadece meslek kitapları ile sınırlayan insanlar, sadece mesleki anlamda gelişimlerini sağlarlar. **Kendimizi yenilemenin sırrı**, kitaplar arasında dolaşıp onların arkadaşlığını sağlamakla mümkündür.
- Kitap okuma hava, su, yemek gibi **günlük hayatımızın bir parçasıdır**. Okumak hepimiz için gerekli olan insani bir ihtiyaçtır. Önce bunu fark etmemiz gerekmektedir.

Adamın birine sormuşlar:

- "Boş vakitlerinde ne yaparsın?"

- "Uyurum" demiş.

- "Aa, ne ayıp" demişler.

Adam devam etmiş;

- "Uyurum, çünkü kitap okumak benim için boş zamana atılacak kadar önemsiz bir iş değildir!" der.

- Okuma; **kültümüzü genişletmek, doğru ve güzel düşünmek, güzel konuşma ve yazmak için** mutlaka şart olan bir eylemdir. Spor nasıl bedenimizi geliştirirse, güzel bir eseri okumak da zihnimizi geliştirir.
- Okuma, değeri biçilemeyecek kadar güzel olan bir elmasa

benzer. Bu elmasa sahip olanlar kendileri ile ne kadar övünseler de azdır. Zira okuma, insana **insan olmanın değerini** anlatan en büyük vasıtasıdır.

Cemil Meriç, "Kitap limandı benim için. Kitaplarda yaşadım. Ve kitaptaki insanları sokaktakilerden daha çok sevdim. Kitap benim has bahçemdi. Hayat yolculuğumun sınır taşları kitaplardı." diyerek ne güzel anlatmıştır kitaba olan sevgisini.

- Okuma, tutkuların en asilidir. Büyük yazarlar, ömürlerinin yarısını okumakla geçirmişlerdir. **Montesquieu**: "Çeyrek asırlık bir okumanın, gideremediği kederim olmamıştır." der.
- Sıkıntımızı unutmak, donuk **hayatımıza biraz renk ve ışık vermek**, daracık dünyamızda bulamadıklarımızı yaşamak için tek çaremiz kitaplara sarılmaktır.

- Okumanın en önemli özelliklerinden biri de **insana hayatı tanıtmadır**. Okumak, araştırma yapmak insanın maddi ve manevi yapısına bir düzen getirir. Okumayı başaramayan insanların bilgilerinin doğru veya yanlış olduklarını kavraması zordur. **Okumayı öğrenmeyen insan, sorgulamayı da öğrenemez**. İnsan okudukça içinde saklı olan yeteneğinin farkına varır ve bunları nasıl kullanacağını bilir. Kitap okuyanın ufku genişler.
- Okumak bilgiyi ve gücü simgeler. **Firdevsi**, “*Kitaplar insan hayatının tehlikeli denizlerinde yol gösteren pusulalar, teleskop ve haritalardır.*” derken, **Lee Bennett**, “*Bilgili olan güçlüdür. Bilgisiz güçsüzdür.*” diyerek okumanın önemini vurgulamıştır.
- Kitap en iyi dosttur. **Çiçero**, “*Bir bahçen ve bir kitabın varsa, hiçbir ekşiğin yok demektir.*” der.
- İnsana bilmediğini öğreten her kitap, **iyi bir arkadaştır**. Şu özelliklerde bir arkadaşınız oldu mu hiç? *Susturduğunuzda susan, konuşmak istediğinizde sizinle konuşan, işiniz varsa sizi sessiz bir köşede bekleyen, kendisi için giyinip, süslenmenize gerek olmayan, karşısında utanıp sıkılmadan rahatça oturabileceğiniz, yüzünüze karşı size dalkavukluk etmeyen, sizi arkadan vurmayan, gecenin kör vakti sizinle konuşmaya hazır bekleyen...* Bu özelliklerdeki tek arkadaş kitaptır.
- Her kitapta bir yazarın dünyası gizlidir. Hele bu yazar, yazdıklarını insanlığın faydasına sunabilmişse, o kitap kıymetli bir hazine

hükmüne geçer. **V.C. Andrews’in** “*Çatı Serileri*” adı altında yazmış olduğu kitaplarında, kendi hayatı hakkında bilgiler verdiği düşünülmektedir. *Çatıdaki dikenler, Çatıdaki Kız, Çatıdaki Nefes* vb. adlı eserlerinde, çatı katına kilitlenen bir kız çocuğunun kurtulma mücadelesi anlatılmaktadır. Yazara, romanlarındaki bu kız çocuğunun kendisi olup olmadığı sorulduğunda, yazar cevap vermeden gülümsemeyi tercih etmiştir.

- Paul Valery’e kulak verelim**; “*Her faydalı ve güzel bir kitap bir okuma aracı olmakla birlikte, aynı zamanda bir sanat eseridir de. Çünkü her kitap bir şahsi karakterin ifadelerini aktaran bir araçtır. Her kitapta yazarın ruhu kitabın aynasına yansır.*”
- Oliver Wendell Holmes** bakın ne demiş; “*Okunan bir kitap insan zekâsını daha fazla geliştirir. Onun için bir kitabı okumadan evvelki halimize dönmek imkânsızdır.*” Kitap okuma, beyni ve bedeni genç tutar. Yüzyılın beyin cerrahı **Gazi Yaşargil**, en karışık beyin ameliyatlarını bile başarıyla yapmıştır. Bunun sırrını soranlara ise “*bol kitap okurum ve bulmaca çözerim*” demiştir.
- “*Elmas bile işlenmezse göstermez değerini; insan da böyledir ancak okursa gösterebilir gerçek değerini*” diyor bir **Japon şair**. Okumanın sağladığı birikimler, neden-sonuç ilişkisi kurabilme becerisini geliştirir. Okuma-araştırma isteğinin doğmasına neden olur, araştırmacı bir kimlik kazandırır. Okuma, kolay anlamayı ve algılamayı sağlar. Beyin okuma, araştırma, düşünme, işlem yapma ve problem çözme ile zorlandıkça gelişen bir organımızdır. Dolayısıyla okumayı başaran insan beyni, uzun yıllar genç kalır ve üretken olur.
- İyi okuyucu “*anlamak*” için okur. Kelimelerin, harflerin, noktaların şifrelerini çözerken bilgisayar gibi davranmaz. Gözün her şeyi beyne iletmesine izin vermez. Çünkü beyin göze ilettikleri, gözün beyne ilettiklerinden daha önemlidir. Gözün görme hızı, beynin ilerleyiş kapasitesine göre yavaş olduğundan göz, resmettiği materyalle çoğu zaman insan beynini meşgul edemez. Kitap okurken zaman zaman dalmamız, farklı şeyler düşünmemiz de bundandır. Oysaki göz hareketleri, okurken kontrol altına alınmalıdır. Zihin, gözün gönderdiği mesaja uyum sağlamalı ve boş kalmamalıdır. Yani beyin gözleri kontrol etmeli ve göz hareketleri algılamanın önüne geçmelidir.
- Okumak, önceki **bilgilerimizi sentezlemeyi**, yeni bilgileri kolay öğrenip anlamamızı sağlar.
- Bilgi insana mutluluk verir. Kitaplar insanı, ortamını, ülkesini, öteki ülkeleri, yer altı-yer üstü zenginlikleri, gökyüzünü ve daha pek çok şeyi bizlere tanıtır.** Kitaplar insanın kişiliğini, karakterini ve doğrularını tanıtacak ve geleceğe yeni ufuklar açmasını sağlayacaktır. Öyle ki, “*Bilginin insana verdiği mutluluk, ne para ne de servet ile sağlanabilir.*” özdeyişinin önemini ancak bunu yaşayanlar bilir.
- Okuduğumuz kitapta, yazarın ne demek istediğini bulmakla satır aralarını okumuş oluruz. Bir metinde iki çeşit bilgi vardır; görülen ve görülmeyen bilgi. Görülen bilgi

metnin kendisini, görülmeyen bilgi ise metinle ilişkisi olan bütün bilgi birikimi ve tecrübeleri oluşturur. Bazen bir metinde sadece ihtiyacımız olan şeyleri okuruz. Gazete gibi okunmayacak kitaplar vardır, kitap gibi okunacak dergiler vardır.

“**Rüzgâr Gibi Geçti**” adlı kitabın yazarı **Margaret Mitchell**, romanı yayınlanıp büyük ilgi görünceye kadar adı sanı duyulmamış sıradan bir ev hanımıdır. Ama bu kitabın yazarı birden bire üne kavuşmuştur. Uzaktan yakından tebrikler yağmaya başlamıştır. Bu arada yazarın komşusu olan bir kadın, kıskançlık duygularıyla bir kutlamada bulunarak şöyle der:

“*Tahminlerin ötesinde güzel! Kime yazdırdın?*”

Yazar şöyle karşılık verir:

“*Beğendiğine sevindim. Kime okuttun?*”

Son olarak, “*Okumak özgürlüktür.*” diyorum. Hiçbir gemi bizi bir kitap kadar uzaklara götüremez. Hayatla bağlarımızı sınımsız tutmak, geleceğe ait ümitlerimizi hiç tüketmemek için bir kitabın gemisine binelim. Denizin kokusunu içimize çekelim, martılara ekme kırıntıları atalım, kitaplardaki özgürlük rüzgârları saçlarımızı dağıtsın. Çünkü okumak özgürlüktür.

Kaynaklar

- Çoraklı, S. (2007). Kitap okumanın 77 yolu. İstanbul: Bilgeoğuz.
- Özen, F. (2001). Türkiye’de okuma alışkanlığı: okumak özgürleşmektir. Ankara: Kültür Bakanlığı.
- TDK (2020). 03.03.2020 tarihinde TDK web sayfasından erişildi: <https://sozluk.gov.tr/>

EYÜP DURUKAN

Yıl 1918 İstanbul... Dünya tarihinin en büyük savaşlarından biri olan, çok geniş bir coğrafyada dört yıl boyunca süren **Birinci Dünya Savaşı** bitmiş, savaş sırasında sekiz milyon insan bu dünyadan ayrılmış idi. **Savaşın en büyük kayıplarından birini Osmanlı Devleti vermiş, bir milyona yakın Osmanlı vatandaşı hayatını kaybetmişti.** Ama bu büyük trajediye rağmen Osmanlı Devleti'nin çektiği büyük sıkıntılar azalacağı yerde gittikçe artmaya başlayacaktı. Devletin can damarını kesmeye çabalayan düşman kuvvetleri **Mondros Ateşkes**

Antlaşmasını Osmanlı Devletine imzalatmışlardı. Ateşkes antlaşmasının meşhur **7. maddesi** vardı ki düşman devletlerinin istedikleri yeri işgal etmelerini resmi zemine oturtuyordu. Mondros antlaşmasının meşhur **7. maddesine** göre itilaf devletleri güvenliklerini tehlikeye düşürebilecek yerleri işgal edebilirdi. Osmanlı Devletini tarihten silmeye çalışan batılı güçler antlaşmanın maddeleri daha kâğıtta kurumadan, vatan topraklarını hiçbir hukuk kuralı tanımayarak yer yer işgal etmeye başladılar. Bu işgalden vatanın kalbi İstanbul bile nasibini almıştı.

Mondros Ateşkes Antlaşmasını bahane ederek, vatanın kutsal kalesi **İstanbul'a çıkan düşman askerleri İstanbul'u işgal etmişlerdi.** 1908 yılından beri devletin savaşız geçen hiçbir yılı yok gibiydi. Vatanın yer yer işgali vatanseverlerin ciğerini dağlamış, onların yüreğinde derin yangınlara sebep olmuştu. **Vatansever Osmanlı askerleri işgale karşı direnişin tohumlarını, kutsal vatan toprağına işgalin ilk gününden itibaren atmışlardı.** İşte bu vatanseverlerden biri de İstanbul Boğazlar Umum Müdürlüğünde görevli olan **Topçu Subay Eyüp Durukan** idi. Tüm askerlik hayatı boyunca

tuttuğu günlüğüne, düşman askerlerinin İstanbul'u işgal ettiği gün şu satırları yazacak kader hüznünlü bir ruh halinde idi: "Çoluğumu çocuğumu düşünmesem intihar edeceğim."

Eskiagrardan İstanbul'a göç eden bir ailenin oğlu olarak hayata gözlerini açan **Eyüp Durukan**, askeri eğitim almış ve 24 yaşında iken 1906 yılında Osmanlı ordusunda göreve başlamıştı. Balkan Savaşları sırasında aylarca Edirne savunmasında önemli görevler üstlenen ve başarıyla görevini yetire getiren **Eyüp Durukan**, daha sonra Birinci Dünya Savaşı yıllarında Çanakkale savunmasında önemli görevleri yerine getirmiştir. Savaş sonrasında İstanbul'un işgali sırasında **İstanbul Boğazlar Umum**

her attığı adım takip ediliyor olmasına rağmen deşifre olmamak için insanüstü bir çaba gösteriyordu. Tüm faaliyetlerini büyük bir gizlilik içinde yürütüyordu. Fabrikalardan gizlice çıkarılan silahlar büyük bir sessizlik ve sükûnet içinde Anadolu'ya gönderilmekte idi. **Milli mücadele yıllarında ordumuzun silahlarının büyük kısmı bu yolla gizli olarak Ankara'ya yollanmıştı.**

Tüm bu faaliyetlerin başında Eyüp Bey bulunmakta idi. Yapaçağı basit bir hata tüm yapılan faaliyetleri ortaya çıkaracak, bu da Milli Mücadeleye büyük bir sekte vuracaktı. Bu hassasiyetle Eyüp Bey, çok dikkatli ve titiz bir şekilde çalışmakta idi. Eyüp Bey, sadece Anadolu'ya silah yollama faaliyetini yürütmüyor aynı zamanda düşman ordusundan bilgi topluyor ve topladığı bu bilgileri rapor halinde Ankara'ya yolluyor idi. Her bakımdan çok zor ve çok gizli bir faaliyet yürütüyordu. Bu sebepten tarihi kaynaklarda hakkında çok fazla bilgiye rastlanılmaz. **İsmi çok bilinmese de Kurtuluş Savaşının en büyük**

kahramanlarından biridir. Eyüp Bey resmîyette İstanbul hükümeti tarafından görevli gibi görünmesine rağmen Ankara Hükümeti tarafından gizlice görevlendirilmiş ve 1923 yılına kadar İstanbul'da faaliyetlerini çok gizli ve büyük bir dikkat altında yürütmüştür. 1923 yılında bizzat Ankara'ya çağrılarak, yaptığı bu insanüstü hizmetten dolayı **İstiklal Madalyası** ile ödüllendirilmiştir.

Eyüp Bey'in bu gizli görevinden dolayı tarihi kaynaklarda adına çok rastlanılmaz ve görevi bilinmez. Ama Eyüp Bey'in çok önemli bir özelliği vardı. **Çok iyi günlük tutardı ve yaptıklarını tek tek bu günlüğüne yazar ve bu notları kimsenin bulamayacağı, asla deşifre olmayacak bir yerde gizlerdi.** 1911 ile 1961 yıllarını kapsayan bu günlükler çok ayrıntılı ve güzel bir şekilde kaleme alınmıştır. Eyüp Durukan'ın bu günlüklerinde Kurtuluş Savaşının pek bilinmeyen yönleri ayrıntılı olarak anlatılmaktadır. Birinci Dünya Savaşı yıllarında ve milli mücadele yıllarında İstanbul'un ruh hali çok güzel bir şekilde tasvir edilmiştir. Ayrıca bu günlüklerde işgal kuvvetlerinin halka yaptığı tüm zalimlikler açıkça not edilmiştir. **Bu günlüklerin diğer bir özel yanı da Osmanlı hükümetinin tutumu ve Milli Mücadele için her şeyini feda eden kahramanların ruh hallerinin ayrıntılı anlatılmış olmasıdır.**

Cumhuriyetin ilanından sonra da vatan hizmete devam eden **Eyüp Durukan, Makine Kimya Enstitüsü ismini alacak, Askeri Fabrikalar Umum Müdürlüğü görevini yürütecektir.** Kırıkkale silah fabrikasının da kurucusudur. Mükemmel bir silah uzmanı olan, gizli görevinden dolayı bilinmeyen ve büyük bir vatansever olan Eyüp Durukan, tarihimizin altın sayfalarında yerini almıştır.

Müdürlüğünde görevli idi. Düşman işgali sırasında itilaf devletleri Osmanlı ordusuna ait tüm silahlara el koymakta idi. Bu esnada İstanbul'da Osmanlı askeri silahların ve malzemelerinin üretildiği yer olan **İmalat-ı Harbiye'**e işgal güçlerince el konulacağı haberi gelince buranın düşman kuvvetlerince işgal edilmesine şiddetle karşı çıkarak, silahların ve askeri malzemelerin düşman kuvvetlerine verilmemesi için elinden gelen her şeyi yapmıştır. Ama maalesef buna engel olamamıştır. Anadolu'da milli mücadele başlayınca milli mücadele saflarına katılarak **Anadolu'ya silah ve asker yollama işlemlerini gizli olarak örgütlemeye başladı.** Bunun içinde **İmalat-ı Harbiye** adlı gizli örgütü kurarak Anadolu'ya silah kaçırılması faaliyetlerini yürüttü. Bu görev oldukça gizli ve meşakkatli bir görev idi.

Büyük vatansever Eyüp Durukan, Osmanlı ordusunda görevini yaparken bir

Tarihimizin arka sokaklarında kalmış bugün belki de birçoğumuzun unuttuğu büyük kahramanlar ve olaylar vardır. Asıl olan tarihimize, bu kahramanlarınıza bakıp yarınımızı şekillendirmektir. Unutulmamalıdır ki hiçbir şey geçmişten bağımsız değildir ve gerçek zafer unutanların değil hatırlayanlarındır.

İbn-i Sînâ

İbn-i Sînâ'nın tam adı **Ebu Ali el-Hüseyn ibn-i Abdullah ibn-i Sina el-Belhi'dir**. Yaklaşık (980-981) yılında **Buhara** yakınındaki **Efşene** köyünde doğdu. Talebesi Ebû Ubeyd el-Cûcânî'ye yazdırdığı hayat hikâyesiyle ve Cûcânî'nin verdiği ilâve bilgilerin **İbnü'l-Kıftî** ve **İbn Ebû Usaybia** tarafından nakledilmesi sayesinde diğer İslâm filozoflarına nispetle hakkında daha fazla bilgi bulunmaktadır. İslâm dünyasında İbn-i Sînâ künyesiyle meşhur olup, bilim ve felsefe alanındaki eşsiz konumunu ifade etmek amacıyla, Orta Çağ âlim ve düşünürleri tarafından kendisine verilen **"eş-şeyhü'r-reis"** unvanı ile de bilinir. Ayrıca **"hüccetü'l-hak, şerefü'l-mülk, ed-düstûr"** gibi vasıflarla da anılmıştır. Batı'da genellikle **Avicenna** olarak bilinmekte ve **"filozofların prensi"** diye nitelenmektedir.

Aslen Belhli olan **babası** Abdullah, Sâ mânî Hükümdarı Nûh b. Mansûr döneminde başşehir Buhara'ya yerleşmişti. İyi bir öğrenim gördüğü ve İsmâîlî görüşleri benimsediği anlaşılan Abdullah, İsmâîlî dâilerle sürekli irtibat halindeydi. Bu irtibat neticesinde evi felsefe, geometri ve Hint matematiğiyle ilgili konuların tartışıldığı bir merkeze dönüşmüştü. Kendisini bu tartışmaların içinde bulan **İbn Sînâ erken denilebilecek bir çağda felsefi konulara âşinalık kazandı**. Olağanüstü bir zekâ sahibi olduğu için daha 10 yaşındayken Kur'an-ı Kerim'i ezberledi. **İbn-i Sina, Kuşyar isimli bir hekimin yanında tıp eğitimi aldı**. Buhara'da babasından ve döneminin ünlü bilginlerinden özel ders ve iyi bir eğitim aldı. Olağanüstü hafızası ve zekâsı da bu konuda ona çok yardımcı oldu. **14 yaşına geldiğinde öğretmenlerini geçmeye başlamıştı. Felsefe, edebiyat, matematik, tıp gibi çeşitli alanlarda engin bir bilgi birikimine ulaştı**.

Dönemin En Büyük Hekimlerinden Biriydi

16 yaşında tıbbâ döndü ve bu konudaki bilgileri öğrenmekle kalmayıp yeni tedaviler de geliştirdi. 19 yaşında doktor unvanı elde etti ve ücret almaksızın hastaları tedaviye başladı. Samani Hükümdarı Nuh bin Mansur'un hastalığını iyileştirmesi üzerine, Buhara'daki olağanüstü zengin kitaplıktan dilediği gibi yararlanmasına izin verildi. Burada bulup okuduğu kitaplar, bilgisinin daha da derinleşmesine ve düşüncelerinin gelişmesine büyük katkıda bulundu. **21 yaşına geldiğinde dönemin en büyük hekimlerinden biri sayılıyordu**. İbn Sînâ'nın hayatında babasının ölümünden sonra siyasi ilişkiler yoğunluk kazandı. Bu değişikliğin hangi sebebe dayandığı tam olarak bilinmemekle birlikte herhalde Sâ mânî Devleti'nin içinde bulunduğu durumun bunda önemli etkisi olmuştur. İbn Sînâ'nın çok zeki, çalışkan, velûd (*çok eser veren, üretken*) olduğu, zekâ ve bilgisine aşırı derecede güvenmenin yol açtığı hırçnılığı yanında, mağlûbiyete tahammül edemeyen bir kişiliğe sahip bulunduğu rivayet edilmektedir.

İbn-i Sînâ, 'hüccetü'l-hak, şerefü'l-mülk, ed-düstûr' gibi vasıflarla da anılmıştır. Batı'da genellikle Avicenna olarak bilinmekte ve "filozofların prensi" diye nitelenmektedir.

Gazneli Mahmud'un Samani hanedanına son vermesi üzerine Buhara'dan Harzem'e gitti. Düzensiz yaşayışıyla Gazneli Mahmud'u kızdırınca Harzem'den ayrılarak Irak-ı Acem (*İran'ın güneydoğu Azerbaycan bölgesi*), Gürgenç ve Rey'de dolaştı. Bu gezgin yıllarında zaman zaman hekimlik yaptı. Bir süre Hamedan'da Büveyhi Emiri Şemsü'd-Devle'nin vezirliğinde bulundu. Siyasal nedenlerle

hapsedildi. Hapisten sonra düşmanlarının kötülüğünden kurtulmak için kentten kente göç etti. Sonunda İsfahan'da, Kâkûyi Hükümdarı Alaü'd-Devle'nin sarayına girdi. Hükümdarla çıktığı bir sefer sırasında 10 Temmuz 1036 tarihinde mide rahatsızlığından Hemedan'da öldü.

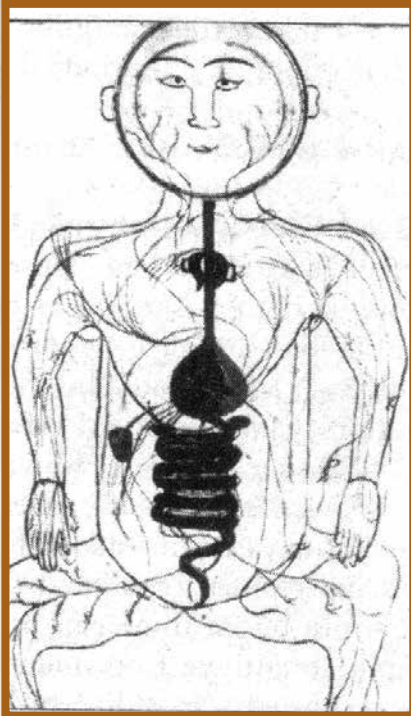
İbn-i Sina'nın yaşadığı yüzyıl **Türkistan'ın çalkantılı bir dönemidir**. O, doğduğunda Abbasi halifeliğine bağlı Samanoğulları yönetimi çökmek üzeredir. Abbasi halifelerinin otoriteleri zayıflamış, her tarafta hanedana rakip aileler türemiştir. **Büveyhiler, Ziyariler, Deylemler, Memuniler**... İki büyük güç olan Karahanlılar ve Gaznelilerin bölgeye hâkim olma çabaları da sürmektedir.

İbn-i Sina, İslam'ın ilmi çalışmalarının altın çağı olarak bilinen dönemde yaşadı. Yunanca, Farsça ve Hintçeden eserlerin çevirilerinin yapılp yoğun bir şekilde incelendiği bir dönemde, önemli çalışmalar ve eserler gerçekleştirmiştir. Horasan ve Orta Asya'daki Samani Hanedanı ve Batı İran ile Irak topraklarındaki Büveyhiler bilimsel ve kültürel ilerlemeye çok uygun bir ortam hazırlamışlardı. Bu ortamda Kur'an ve hadis çalışmaları çok ilerlemişti. Felsefe, fıkıh ve kelim çalışmaları İbn-i Sina ve çağdaşlarıncada oldukça geliştirilmişti. Râzî ve Farabi tıp ve felsefe alanında yenilikler sağlamışlardı. İbn-i Sina, Belh, Hamedan, Horasan, Rey ve İsfahan'daki muhteşem kütüphanelerden yararlanma imkânı elde etmiştir.

Buhara Sultanı'nın hiçbir hekimin çare bulamadığı hastalığına çare bulması ve sultanı iyileştirmesi üzerine, İbn- Sina'ya bu sayede sarayın kütüphanesinin bütün kapıları sonuna kadar açılmıştır.

Babasının ve Nuh B. Mansur'un ölümüne müteakip, Sînâ Buhara'yı terke mecbur kaldı. 1001'de Harezme'ye gitti. Buradaki ilmi ortama katıldı. Ardından Irak'da bulundu. Babasının ölümü üzerine İbn-i Sina, Buhara'dan ayrılarak Cürcan'a kadar yolculuk yapmış ve sadık öğrencisi Cüzcani ile de burada tanışmıştır. Bu arada Türk-İslam alemi, tam bir fetret devri yaşıyor, büyük devletlerin halefi olan küçük devletler aralarındaki sonuçsuz mücadelelerde enerjilerini tüketiyorlardı. 1015'te Cürcan'dan Rey'e giden İbn-i Sina hayatının en kasırgalı dönemini yaşıyordu. Büyük âlim bir taraftan ilimle hemhal olurken, bununla birlikte kimi zaman bir devletin en üst karar alma organlarında vezirlik gibi sorumluluklar alıyor; bazen de dengesiz üst düzey bir idarecinin öfke ve gazabından kurtulmak için yeraltına çekilmek zorunda kalıyordu. Saraylar, zindanlar ya da yollardaki döküntü kervansarayların bu çok farklı atmosfer ve imkânlarını büyük bir maharetle kâh dershaneye kâh kliniğe çevirmeye muvaffak olan İbn-i Sina için ilim, felsefe ve tababet vazgeçilemez uğraşlardı. Bu çalkantılı dönemde bir yaprak gibi oradan oraya savrulan İbn-i Sina, yaşamını şu iki dize ile özetlemiştir:

“Yüceldim, sığacağı bir şehir kalmadı. Arttı kıymetim, alacak hiç müşteri bulunmadı.”

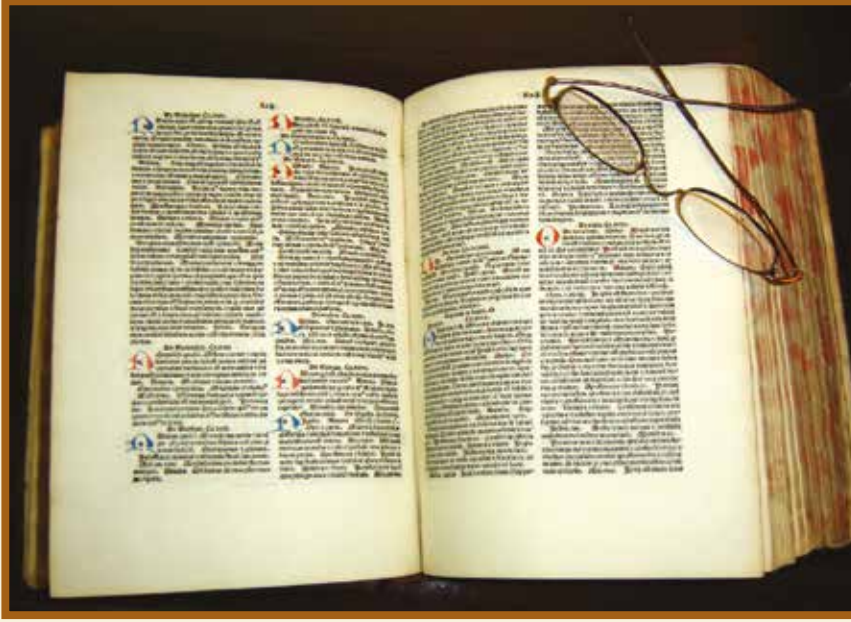
İbn-i Sina'nın yazmış olduğu El Kanun-i fit-Tib adlı eserinde bulunan ve sindirim sistemini gösteren bir çizim.

İbn-i Sina'nın yazmış olduğu El Kanun-i fit-Tib adlı eserinin ikinci sayfası (1030)

İbn-i Sina'nın 1271 yılında yapılmış bir tasviri

El Kanun-i fit-Tıbb adlı eserinin Latince çevirisi

Eğitimi ve Çalışmaları

İbn-i Sînâ, on yaşında Kur'an'ı ezberleyerek hafız oldu. Bu arada edebiyat öğrenmeye başlayan İbn-i Sînâ, daha sonra **İsmail Ez-Zahid'den fıkıh dersleri okumuştur**. Fıkıh öğrenimine devam eden İbn-i Sina, imamlarla ve o zamanın din büyükleri ile tartışacak kadar fıkıh bilgisine sahip olmuştu. Ebu Abdullah En-Nâtîlî'nin gözetiminde mantık, matematik (*Hint aritmetiği*), felsefe ve astronomi öğrenmeye başlamıştır. **İbn-i Sina matematiği**; "Matematik, varlıkta maddeden ayrılmayan ama yansıtma sırasında ayrılması mümkün olan durumların ilmidir." diye tanımlamıştır. Matematiği böyle tanımlayan İbn-i Sina Hint aritmetiğine ilgi duymuş ve Hint rakamlarını eserlerinde kullanmıştır. **Öklid'in geometri kavramlarının yorumunu yapmış**, astronomi ve matematik arasında ilişki kurmuş, trigonometri hesapları ile ilgilenmiştir.

Hocasının Gürgenc'e gitmesinden sonra filozof, tabii ve ilahi ilimleri kendi kendine öğrenmeye başlamıştır. **Keskin bir zekâyâ sahip olan İbn-i Sînâ, kısa sürede bu ilimlerde de epeyce bir mesafe kat etmiştir. Kaynakların bildirdiğine göre, on altı yaşındayken bir buçuk sene boyunca gece gündüz uyumayarak mantık, matematik ve fizik alanlarındaki bilgilerini derinleştirmeye ve pekiştirmeye çalışmış ayrıca tıp alanında da eserler okumaya başlamış, keza fıkıhla da ilgisini kesmemeye çalışmıştır**. Bu zaman zarfında metafizik dışında zamanının bütün bilimlerine hâkim olmuştur. Fârâbî'nin yazdığı "Ağrazî Kitabı Maba'de't-Tabiat" adlı eseri, İbn-i Sînâ için **Aristo** metafiziğini çözme konusunda bir dönüm noktası olmuştur. İbn Sînâ, fizik, metafizik ve diğer felsefi konularla ilgili metinlere ve bunların şerhlerine yöneldi. Bu çalışmaları neticesinde, felsefenin bütün disiplinlerinde iyi bir donanıma sahip olduktan sonra tıp tahsiline başladı.

İbn-i Sînâ, uyku bastığı zaman uyarıcı içecekler kullanarak çalışmalarını sürdürmüş, kendi ifadesiyle günde **iki saatten fazla uyumamıştır**. Nuh b. Mansur'un kütüphanesindeki

eserleri adeta içercesine okuyan ve içine sindiren **İbn-i Sînâ, öğrencisi el-Cüz-cânî'ye göre on sekiz yaşından sonra artık bildiklerini derinleştirmenin dışında herhangi bir esere veya kaynağa ihtiyaç duymamıştır**. Nuh b. Mansur'un ölümünden sonra Mansur b. Nuh ve İsmail b. Nuh el-Muntasır zamanında da saraydaki görevini sürdürdüğü anlaşılan İbn-i Sînâ, bu dönemde yirmi bir yaşında **Abul Hasan el-Aruzî'nin** isteği üzerine 'el-Mecmu' adında bir eser yazmış, yine **Ebu Bekr el-Baraki el-Harezmi'nin** isteği üzerine yaklaşık yirmi ciltlik 'el-Hasıl ve'l-mahsul' adlı eseri, bir de 'Kitabu'l-birr ve'l-ism'i kaleme almıştır.

İbn-i Sina, ona asıl ününü kazandıran tıp alanı dışında, diğer ilgilendiği alanlarda da önemli çalışmalara imza atan bir bilim

insanı olarak karşımıza çıkmaktadır. Fizik alanında, optik ve dinamik konularına ilgi duyan İbn-i Sina, **hareket** konusuy-la ilgili **Kasr-i Meyl** (*hareket etme isteği*) kavramını ortaya koymuştur. Ona göre *bir cisim engelleyici bir unsur olmaması durumunda sürekli hareket edebilir*. **Kasr-i Meyl**, cismin hızı ve hareket hızıyla doğru orantılıdır. Kasr-i Meyl kavramı Batıda "impetus" adıyla bilinmektedir. İbn-i Sina bunun yanı sıra **görme** konusunda da araştırmalar yapmış, **ışığı ele almış** ve ışığın hava içerisindeki hareketi ile ilgilenmiştir. Ona göre görme; *dışarıdan göze gelen ışınların hareketi ile mümkün olmaktadır*.

İbn-i Sina fizik, metafizik ve diğer felsefi konularla ilgili metinlere ve bunların şerhlerine yönelerek bu çalışmaları neticesinde, felsefenin bütün disiplinlerinde iyi bir donanıma sahip oldu. Daha sonra tıp tahsiline başladı.

Türk-İslam bilim ve kültür tarihi açısından önemli şahsiyetlerden biri olan İbn-i Sînâ modern bilimin ortaya çıktığı dönemlere kadar pek çok alanda otorite olarak kabul edilmiştir. Böyle bir dehânın ilme verdiği önem, çalışmaları, ilim ve irfanı bize rehberlik edecektir.

İbn-i Sînâ'nın dil ve edebiyat alanında Ebû Bekir el-Berkî'den ders aldığı rivayet edilmektedir. Özellikle dil ve şiir alanında başarılı çalışmalar yapmıştır. Farabi'den sonra Türk Müsikişi alanında çalışmaları olan müzikî bilginlerinden biri de İbn-i Sînâ'dır. Müsikiyi riyâzî ve eğitici bilimler arasında sayan İbn-i Sînâ'nın eş-Şifâ ve en-Necât adlı eserlerinde yer alan müsikîye dair bilgileri XI. yüzyılın müsikî anlayışını aksettirmesi bakımından değerlidir. İbn-i Sînâ Kitâbu'ş-Şifâ adlı eserinde müziğe ilişkin düşüncelerini açıkladığı "Cevâmî'u İlmi'l-Mûsika" adlı bir bölüm ayırmıştır. Bu bölümde müsikînin tanımı, nota bilgisi, aralıklar, cins ve türleri, grup ve türleri, intikal, ritim bilgisi, ritim türleri, şiir, beste yapma, müsikî aletleri konularını ele alarak müsikî ile ilgili görüşlerini açıklamıştır. İbn-i Sînâ'nın ünü, yaptığı çalışmalar ve ilmiyle yalnız İslam dünyasına değil, dünyanın birçok yerine yayılmıştır.

Önemli Eserleri

İbn-i Sînâ'nın birçok eser yazdığı bilinmektedir ancak biz bunların birkaçını sıralayacağız;

- ❖ **El-Kanun fi't-Tıbb (Tıpta Kanun):** Tıp ile ilgili zamanının bilgilerini ihtiva eder. Orta çağda dört yüz yıl Batı'da ders kitabı olarak okutulmuştur. Latinceye on çevirisi yapılmıştır.
- ❖ **Kitabu'l-Necat (Kurtuluş Kitabı):** Metafizik konularda yazılmış özet bir eserdir.

İbn-i Sina'nın İran Hama'da bulunan türbesi.

- ❖ **İşarat ve'l-Tembihat:** Mantık, fizik ve metafizik bölümlerini içerir. 20 bölümden oluşur.
- ❖ **Kitabü'ş-Şifa:** Mantık, matematik, fizik ve metafizik konularında yazılmış on bir cilt hacimli bir eserdir. Birçok kere Latinceye çevrilmiş ve ders kitabı olarak okutulmuştur. Mantık bölümü, Giriş, Kategoriler, Yorum Üzerine, Birinci Analitikler, İkinci Analitikler, Topikler, Sofistik Deliller, Retorik ve Poetika kitaplarından oluşur. Tabiat Bilimleri bölümü, Fizik, Gökyüzü ve Âlem, Oluş ve Bozuluş, Etkiler ve Edilgiler, Mineroloji ve Meteoroloji, Psikoloji, Botanik ve Biyoloji kitaplarından oluşur. Matematik Bilimleri bölümü, Geometri, Aritmetik, Musiki ve Astronomi kitaplarından oluşur. Yirmi ikinci ve son kitap metafiziktir.

İnsan toplulukları bugünkü hayatlarına siyasî, idari, askerî, içtimai ve ilmî tecrübelerin olgunlaştırdığı bir birikim sonunda eriştiler. Diğer alanları geçerek ifade edelim ki, ilmî birikimde katkısı olanlar, sevinmek ve övünmek hakkına sahiptirler. Türk-İslam bilim ve kültür tarihi açısından önemli şahsiyetlerden biri olan İbn-i Sînâ modern bilimin ortaya çıktığı dönemlere kadar pek çok alanda otorite olarak kabul edilmiştir. Böyle bir dehânın ilme verdiği önem, çalışmaları, ilim ve irfanı bize rehberlik edecektir.

Cömert ve Bir O Kadar da
Can Dostu Geleneğimiz:

KIRVELİK

Kirvem Aman Türküsü
Kirvem Bu Yıl Bu Dağlarda
Sensiz Yazın Tadı M'olur
Selamın Niye Kesildi
Bir Selamın Adi M'olur
Kirvem Aman
Ne de Çabuk Geçti Zaman
Kirvem Aman
Ne Çabuk Tükendi Zaman
Can İçinde Can İçinde
Can Eriş Zaman İçinde
Böyle Kader Olmaz Olsun
Hüseyin'im Kan İçinde
Varsam Gitsem Erzincan'a
Hüseyin'im Gelmiş M'ola
Der Mahzunî Bu Dağlarda
Böyle Yiğit ölmüş M'ola

Söz-Müzik : Aşık Mahzunî Şerif

Bir çocuğun sünnet düğünü giderlerini büyük ölçüde üstlenen, sünnet olurken çocuğu kucığına alıp tutan, sünnet olmasına yardımcı ve destek olan ve de sünnetten sonra ailenin en önde gelen can dost, sevgi ve candan arkadaş durumuna geçen kişidir. İşte bu kişi çocuğun üstünde baba yarısı kadar hak sahibi olan kişidir ve bu kişiye “kirve” denir.

Kirvelik, zengin fakir ayırımına dayanmadığı için kirveligi ağalıkla ilişkilendirmek hatalıdır. Tamamıyla İslami bir gelenektir ve daha çok peygamber dostluğu olarak manalandırılır.

Musahip, Arapça bir kelime olup “arkadaşlık eden, sohbeti güzel olan” anlamına gelir. Alevilik inancında ise anlamı, “ikrar verme, kardeş (yol kardeşi) edinmedir.” **Kirvelik de musahiplik kadar toplumda önemli bir yere sahiptir ve saygınlıktır aynı zamanda.**

Ülkemizde özellikle kirvelik geleneğinin yaygın olduğu yörelerde, herhangi bir dosta ya da arkadaşa “kirve” diye hitap etmek, ona duyulan sevgi ve saygının yüksekliğini gösterir. Orta, Güneydoğu ve Doğu Anadolu'da çok yaygın olan kirvelik geleneği, batı ve kuzey bölgelerinde ya fazla yaygın değildir ya da hiç bilinmez.

Bu bölgelerde kirvelik, tarihsel süreçte toplumsal huzurun sağlanmasında önemli bir rol üstlenmiştir. Özellikle kışkıran ailelerin barıştırılmasında, aralarında geçmişte herhangi bir husumet olan ailelerin arasındaki husumetin kaldırılmasında, aşiretler arası çatışmaların bitirilmesinde ciddi bir inançsal işlev görmüştür. Bunlarla birlikte, sevginin ve dostluğun devam ettirilmesi açısından da önemli bir gelenektir.

Kirveliliğin kaynağında sevgi ve dostluk yattığından özellikle geleneğin yaşatıldığı bölgelerde, Sünniler ile Aleviler arasında büyük bir etkinliğe sahiptir. Sünniler kirvelerini Aleviler'den, Aleviler Sünniler'den seçerek yıllarca iç içe, kavgasız, barış ve huzur içinde yaşamış ve kardeş olmuşlardır. Bu milletin kardeşliğini bozmaya Allah'ın izniyle kimsenin gücü de yetmeyecektir.

Nasıl Kirve Olunur?

Kirve demek bu topraklarda amca olmak demektir, baba yarısı olmak demektir. Kollarından tutup kıpırdatmamaya çalıştığınız çocuğun en yaygın tabiriyle "erkekliğe adım atma" olayına ilk elden şahit olmak demektir. Kan akıtma ile başlayan bir akrabalık ilişkisi tesis etmek demektir. Önemli bir unvandır.

Kirve olabilmek için herhangi bir belgeye ihtiyaç yoktur. Zenginler fakirlere, fakirler de zenginlere kirve olabilirler. Çünkü kirvelikte önemli olan zenginlik veya fakirlikten ziyade kirvenin grup hayatı içindeki şerefli, namuslu, dürüst ve ahlaklı bir kimse olması ilk aranan şartlardandır. Bu vasıfları üzerinde taşımayanlar zengin de olsa kirveliliğe getirilemez.

Kirve olacak adayın aynı zamanda hürmet duyulacak bir yaşta olması gerekir. Yani köylünün ifadesiyle "kemale ermiş" olmalı ki saygı görsün." Kirve, yerine göre 30-35 yaşlarında da olabilir son derece yaşlı da olabilir. Eğer yaşlı olan kişi, kirvelik görevini ifa etmezse yerine birini vekil tayin eder. Bu hal sünnet esnasında kirvenin aniden rahatsızlanması veya ayrılması durumunda gerçekleştirilir. Kısacası kirvelik için hürmet telkin edecek bir yaşa sahip olmak gerekir.

Kirveye hürmet, baba ve anadan sonra gelir. Kan akrabaları kirve olamaz. Bu bakımdan kirve, dayı ve amcadan daha çok yakındır.

Kirvelik, düğünlerde sağdıçlığa benzer şekilde olunabilmektedir. Sağdıç gibi kirve de karşı tarafa hizmet ve yardım etmektedir. Bu iki kavram Anadolu'da boşuna çıkmamıştır. Kirve olabilmek

için çocuklarla ilişkinizin de iyi olması gerekmektedir. Aksi halde anlaşamazsanız, sünnet edilen çocuğun ailesi sizi kirve seçmeyecektir.

Zenginlerin Fakirlere Olan Kirveliliği "Allah Rızası" İçindir

Kirvelik geleneğinin yaygın olduğu yörelerde kimi zaman zengin kirvesi fakirin de kirvesi olur. Sünneti meydana getiren sebep, dini hayat olduğu için kirve; fakir ve öksüz çocukları giydiren, kuşandırır, onlara hediyeler verir, eğitimi, askerliği ve evlenmesi ile de yakından ilgilenir. O kadar ki bunları kendi çocuklarından katiyen ayırmaz, farklı muamele de yapmaz. Fakir çocuklarda aynı ölçüde, zengin kirvelerine hürmet duyarlar ve dini bayramlarda da ilkin onların ellerini öpmeye giderler. Hatta falanca zengin benim kirvem oldu diye de ayrıca gurur duyarlar. Bazen zengin bir kimse birden fazla fakir ve yoksul çocuklara da kirve olabilir.

Kirvelik Kutsal Sayılır

Kirvelik daha çok peygamber dostluğu olarak manalandırılır. Hz. İbrahim'den kaldığına inanılır. Hz. İbrahim ve onun soyundan gelen Hz. Muhammed'in sünneti gereği her doğan erkek çocuğa, ikrarlığı bilecek reşit yaşta birisi kirve olur.

Kirveye hürmet, baba ve anadan sonra gelir. Kan akrabaları kirve olamaz. Bu bakımdan kirve, çocuğa dayı ve amcadan daha çok yakındır. Kirve, çocuk için tam bir veli veya vasisidir. Onun koruyucusudur. Eğitiminden, askerliğine ve evlenmesine kadar çocuğun bütün faaliyetleri kan akrabalarından ziyade kirveyi ilgilendirir. Bunun önemli bir sebebi de, sünnette dostluk ve kutsallık nişanesi olan kan (peygamber sünnetinin kanı), "kirvenin eteğine döküldüğü" için kirvelik mukaddestir. Ve seçilerek bulunan en sadık dost olan kirve, en yakın akrabadan, dayı ile amcadan daha ileri sayılır.

Ancak bilinmelidir ki, kirve çocukları içerisinde evlenmek yasaktır. Bunun yasak olmasının sebebi ise ailelerin ilişkilerinin daha kuvvetli olmasını sağlamaktır. Kirve çocukları artık "süt kardeş" ya da "kan kardeşliği" kadar yakınlaşmışlardır. Kirve yedi göbeği sayılır. Yani ancak yedi göbek ötesiyle evlenmek mümkündür.

Sonuç olarak kirvelik için "bir onur ve itibar meselesidir." diyebiliriz. Ayrıca aileler arası ilişkileri bağlama, olan ilişkileri pekiştirme, kışkıranları barıştırma, dil, din ve kültür farkı gözetilmeden aileleri birleştirme, yakınlaştırma işlevi ile kirvelik geleneğinin; toplumsal ayrışmayı önleyici, birlik ve beraberliğe katkı sağlayan önemli bir halk geleneği olduğuna söyleyebiliriz.

Kraliçe Victoria'nın tahta çıkışının 50. yılı anısına düzenlenen törenlere Hindistan'dan getirilen iki kişinin yolculuğu ile başlayan film, zorlu deniz yolculuğunun ardından saraya getirilerek kraliçeye takdim edilecek mahurun (*eski bir Babür parası*) sunumuna ilişkin direktifler almaya başlamalarıyla devam ediyor. Hediyeye sunumu sırasında kraliçe ile kesinlikle göz göze gelmemeleri telkini yapılan acemi misafirlerden **Hintli Müslüman Abdülkerim her nasıl olduysa Kraliçe ile göz göze geliyor.**

Hazırlıkları aylar öncesinden başlayan **Altın Jübile** törenlerinin en önemli anlarından biri, Kraliçe Victoria'nın seçkin bir davetli topluluğuna yemek vermesiydi. Saray protokol görevlilerinin hazırladığı plana göre kraliçe, yemek sırasında Hindistanlı prens ve mihracelerle konuşurken, kendisine Hindistan'dan özel olarak getirilmiş bir hizmetçi eşlik edecekti.

Kraliçe Elizabeth'ten sonra İngiliz tahtının en uzun süreli varisi olan **Kraliçe Victoria**, 1837'den hayatını kaybettiği 1901'e kadar,

tam 63 yıl yedi ay hüküm sürmüştü. İngiliz Krallığı'nın dünyanın dört bir yanına uzandığı ve artık "*üzerinde güneş batmayan imparatorluk*" olarak adlandırıldığı bu dönemde, Kraliçe Victoria da dünya çapında şöhrete kavuştu. Ömrünün son yıllarını yalnızlık ve hastalık içinde geçiren Kraliçe; **tarихçilerin ilgisini, sadece uzun iktidarıyla değil, ölümüne kadar yanı başında duran Hintli Müslüman dostuyla da çekmişti.**

1863'te Agra'nın güneyindeki Jhansi kentinde dünyaya gelen **Abdülkerim, Hacı Veziruddin adlı bir adamın altı çocuğundan biriydi.** Hastanede çalışan Veziruddin, yetenekli oğlu Abdülkerim'in eğitimine özel önem gösterdi. Kendisine tutulan eğitmenin yardımıyla Farsça ve Urduca öğrenen Abdülkerim, Agra'daki bir hapisanede kayıt görevlisi olarak işe başladı. **Hapishanenin İngiliz müdürü John Tyler, Abdülkerim'in zekâsından ve iş yapma becerisinden etkilenmişti.**

Hapishanedeki 34 tutuklunun dokuduğu özel halıyı, 1886'da Londra'da

düzenlenen özel bir sergide Kraliçe'ye sunan John Tyler, ondan sürpriz bir talimat aldı: **Hintlilerin el becerisinden çok etkilenen Victoria, Altın Jübile'de kendisine eşlik etmeleri için iki Hintli hizmetkârın seçilmesini istiyordu.** Agra'ya dönen Tyler'ın bu iş için seçtiği iki kişiden birinin Abdülkerim olması elbette sürpriz değildi.

Abdülkerim'in Kraliçe Victoria'nın dikkatini çekmesi, kutlama törenleri bittikten sonra verilen bir kır daveti sırasında oldu. **Abdülkerim'in, yanında getirdiği Hint baharatlarıyla hazırladığı bir tavuk körisini çok beğenen Victoria, bu yeni tarifin kendi özel menüsüne eklenmesini istedi.** Kraliçenin Hindistan kültürüne yakın ilgisi böylece başladı ve Abdülkerim'den Urduca dersleri alma merakına kadar uzandı.

Önceleri, direktiflerini Abdülkerim'e uşakları vasıtasıyla ileten kraliçe, bir süre sonra onu doğrudan kendi maiyetine dâhil etti. Kraliçe, çok sevdiği Hintli hizmetkârına resmi bir sıfat da verdi: **Münşi Hâfız Abdülkerim.** Münşi, Müslüman Hint kültüründe, "*özel hoca*" anlamına geliyordu.

Her gün vaktinin büyük kısmını Abdülkerim'le geçirmeye başlayan kraliçe, Urduca

öğrenmeye ve İslâm'a da ilgi duymaya başladı. **Bu durum saray ahalisini özellikle de oğlu Velihaht Prens Edward'ı rahatsız etse de Kraliçe Abdülkerim'i korumayı daima sürdürdü.**

Kocasının ölümüyle büyük sarsıntı yaşayan Victoria, bir süre sonra İskoçyalı bir yardımcı edinmişti: John Brown. Prens Albert kadar olmasa da Brown, kraliçenin işini büyük oranda kolaylaştırmıştı. 1883'te de Brown'u kaybeden kraliçe, o tarihten bu yana kendisine günlük yaşamında eşlik edecek kişisel bir hizmetkâr tutmayı tercih etmemişti. Bu da, birçok işin aksamasına veya ertelenmesine yol açıyordu. 1887'de sürpriz bir şekilde Kraliçe'nin hayatına giren ve sarayda hızla yükselen Müslüman **Hintli Abdülkerim, işte şimdi hem Albert'in hem de John Brown'un yerini almış görünüyordu. Kraliçe Victoria'daki bu değişim, kraliyet ailesinin üyelerini ve devlet protokolünü endişeye sevk ediyordu.**

Kraliçe ve Abdülkerim'in günlüklerinden, ikili arasında herhangi bir romantik ilişkinin yaşanmadığı anlaşılıyor. **Abdülkerim'i evladı yerine koyan ve ona sarayda büyük imtiyazlar bağışlayan kraliçe, sadece bu tavırla bile İngiliz elitlerinin ve saray idaresinin aklını başından alıyordu.** Abdülkerim, kraliçe ile yolculuklara çıkmaya, ona tatillerinde eşlik etmeye ve günlük özel dersler vermeye ve kimsenin katılmadığı uzun sohbetlere devam ederken **kraliçenin izniyle eşini ve ailesini de Londra'ya getirdi. Tüm aile, kraliçenin özel koruması ve himayesi altında ağırlanıyor, en üst düzey imkânlar**

ayaklarının altına seriliyor- du.

Abdülkerim ve ailesinin de saraya iyice yerleştiği düşünülmesiyle rahatsızlıkları bir kat daha artan saray ahalisi birtakım komplolara girişmeyi ihmal etmemişti. Bu durumların daima farkında olan Victoria, Abdülkerim ve ailesinin etrafındaki koruyucu kalkanı bir kat daha kalınlaştırmıştı. Artık kimsenin Abdülkerim'e dokunması pek mümkün görünmüyordu. Bununla yetinmeyen Kraliçe, **Abdülkerim'e doğduğu yer olan Agra'da geniş araziler hibe ederek hem ona olan muhabbetini belirginleştiriyor hem de dokunulmaması gerektiğini iyice hissettiriyordu.** Saray ressamı Abdülkerim'in yağlıboya tablolarını yaparken, İngiliz yerel basınının en gözde konusu yine Abdülkerim'di.

Üzerinde güneş batmayan, neredeyse dünyanın üçte

biri egemenliği altında olan ve yine dünyanın bütün imkânlarını elinde bulunduran Kraliçe Victoria'nın tüm bunlara rağmen nasıl bir yalnızlık içinde olduğunu göstermesi bakımından filmi çok değerli bulduğumu söylemeliyim. **Deyim yerindeyse, kafa dengi bir arkadaşınız yoksa tüm dünya ayaklarınızın altına serili olsa da ne faydası var. Yalnızlık kraliçeyi, Hintli bir hizmetçiye muhtaç etmişti.**

1899'da artık ölüm hastalığına yakalanan ve ömrünün son devresini yaşayan Kraliçe, vasiyetinde Abdülkerim'i de unutmadı. **Ölümünden sonra kendisi için yas tutacak dar ekip içerisinde onun da olmasını istedi. Bu, sadece kraliyet ailesi üyelerine bahşedilen bir şerefti normalde.**

Kraliçe Victoria'nın 22 Ocak 1901'deki ölümü, kra-

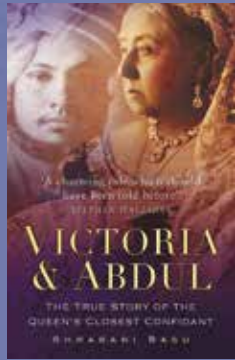
liyet ailesi ve saray yönetimi için artık Abdülkerim'den kurtulma fırsatıydı. 59

yıldır annesinin ölümünü ve tahta çıkmayı bekleyen Velihaht Prens Edward, Victoria'nın son 14 yılını birlikte geçirdiği bu genç adamdan elbette nefret ediyordu.

Kraliçe son nefesini verir vermez, Edward'ın emriyle harekete geçen kraliyet muhafızları Abdülkerim ve ailesinin yaşadığı malikâneye baskın düzenledi.

kraliçeden Abdülkerim'e gönderilen bütün mektuplar da dâhil, her şeyin yakıldığı baskının ardından, Abdülkerim ve ailesi hızlı bir şekilde sınır dışı edilerek Hindistan'a geri gönderildi.

Tarihin en ilginç serüvenlerinden birinin başrolünde oynayan Abdülkerim, hafızasında inanılmaz anılarla birlikte döndüğü Agra'da sekiz yıl daha yaşadıktan sonra 1909'da hayata gözlerini kapadı.

İngiliz saray yetkililerinin ve tarihçilerin bütün ayrıntılarıyla bildikleri ama görmezden gelmeyi tercih ettikleri bu hikâye, Hint asıllı İngiliz yazar Shrabani Basu'nun 2010'da yayımlanan "Victoria and

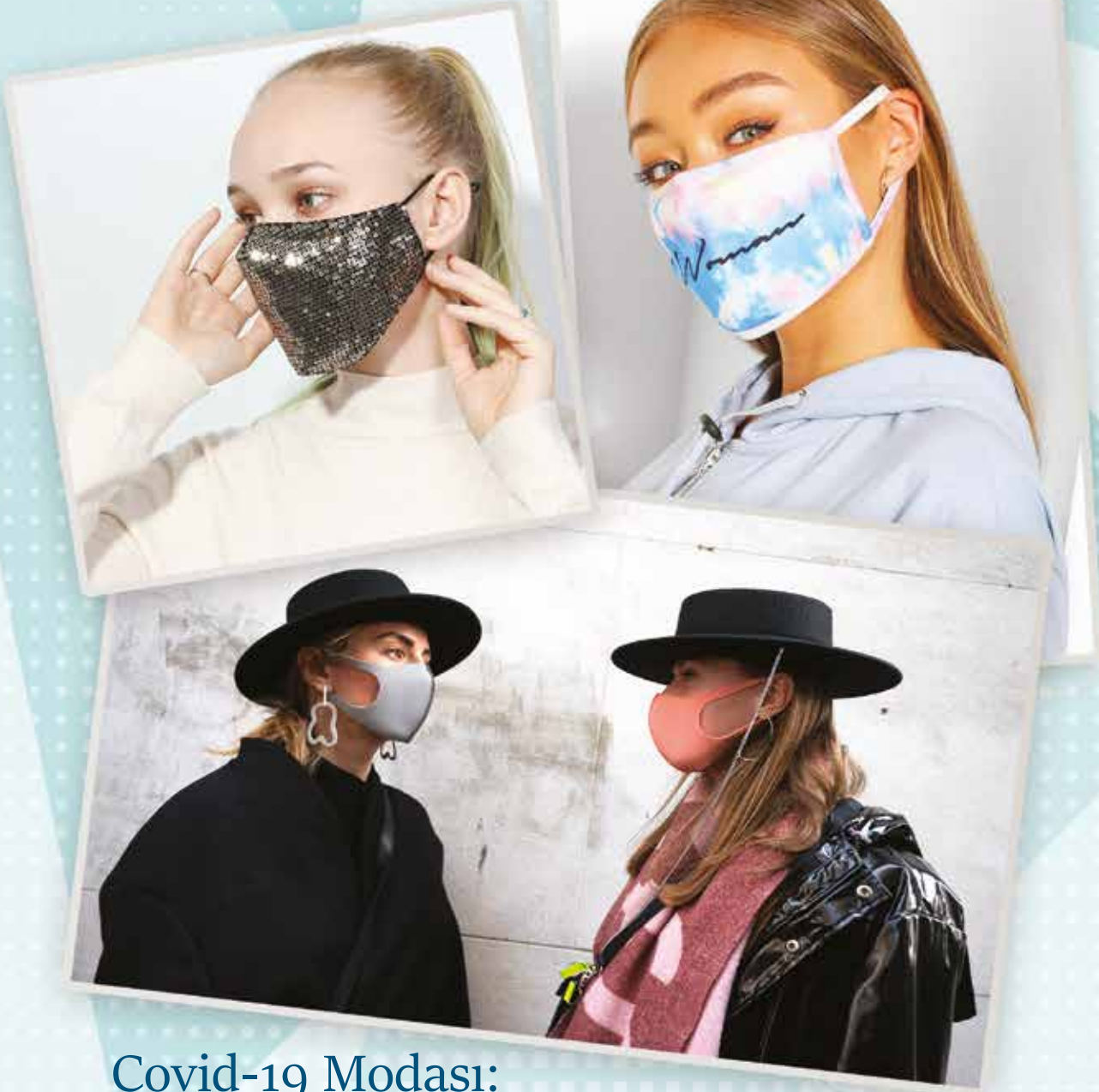
Abdul" adlı kitabıyla yeniden gündeme geldi. Kitabın yayımlanması ise Basu'ya belki de hayatının en kıymetli armağanını kazandıracaktı.

Kitabın yayımlanmasından hemen sonra, tanıtım resepsiyonu için Hindistan'ın Bangalore kentini ziyaret eden Shrabani Basu, bir telefon aldı. Yeni Delhi'deki British Council'le temas kuran Begum Qamar Jehan adlı bir kadın, Abdülke-

rim'in özel günlüğünün kendisinde olduğunu söylüyordu. 85 yaşındaki Begum, Pakistan'ın Karaçi şehrinde yaşıyordu ve isterse günlüğü Basu'ya ulaştırmaya hazırды. Bu elbette Basu için inanılmaz bir durumdu.

Randevuların ve vizelerin ayarlanmasını takiben, Shrabani Basu hızlı bir şekilde Karaçi'ye giderek Begum ve ailesini ziyaret etti. Artık gözleri görmeyen Begum, yakınlarının yardımıyla Abdülkerim'e dair ne varsa hepsini Basu'ya verdi. Basu için eldeki malzeme gerçekten paha biçilmez kıymettediydi: Abdülkerim'in 10 yıl boyunca Londra'da tuttuğu günlük, sayısız fotoğraf, gazete kupürü, sarayın resmi mührünü taşıyan kâğıtlar...

Abdülkerim'in uzaktan yeğeni olan Begum, 1947'de Pakistan'la Hindistan'ın ayrılması sırasında yaşanan olayların ardından Karaçi'ye gelirken, belgeleri de yanında getirmeyi ve korumayı başarmış.

Covid-19 Modası: Maskeli Kadınlar

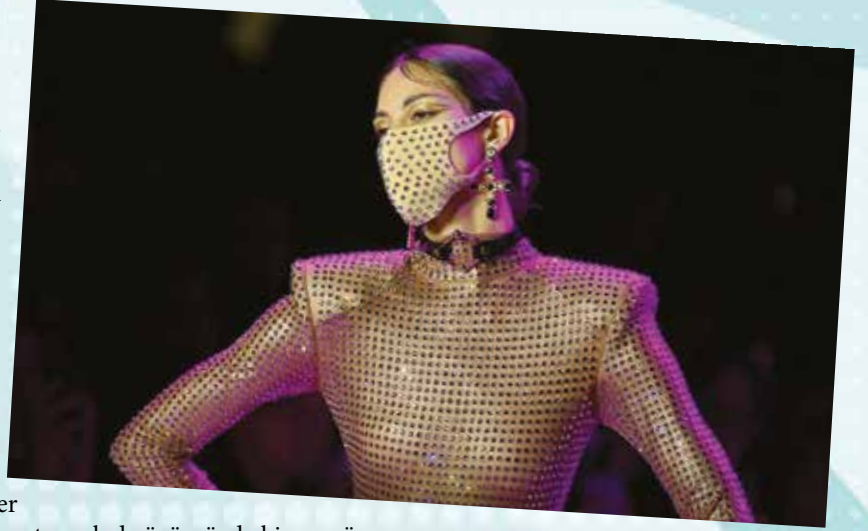
Kadınlığın vazgeçilmez unsurudur güzel olma arzusu. Temel ihtiyaçlardan hemen sonraki bir ihtiyaç halidir adeta. İlk insanlardan günümüze uçan fikirler ve yaratıcılık, kadın üzerinde hep bir güzel olma çabasını çağırıştır.

ilk estetik kaygı; mitolojide, efsanelerde karşımıza çıkar. Havva annemizin süslü, desenli, şekilli ve masumiyetle karışık örtünme fikri bile kadınlığa özgü o güzellik ve estetikle yerini almıştır. Bulgular incelendiğinde başlangıçta giyim, doğa olaylarından korunmak, ısınmak gibi amaçlar taşırken, ilerleyen zamanlara ait bulgularda sarılan hayvan postları bile sadece Maslow'un ilk adım ihtiyaçlar basamağından farklı bir basamağı atlamış, estetik kaygı ile göze çarpmaya başlamıştır. Dinler tarihinde çıplaklığın giyim unsurları ile bütünleşen getirileri sonucunda tesettür de gündeme gelmiştir. Kadınlar, her zaman diliminde en doğal halinde de iç giyim, dış giyim ve aksesuarlarıyla farklı trendlere uyum sağlamışlarsa da en büyük ve şaşırtıcı beklenti en estetik en güzel ve en yaratıcı fikirlerle kendi bedenini donatmak üzerinde yoğunlaşmıştır.

Örtünmek, giyinmek anlamını aşmış ve sosyal statü, dini inanç, sosyokültürel seviye, yaşanan yüzyıl özellikleri gibi birçok değişkenin hayata ve kadın silüetine yansımaya vesile olmaya başlamıştır.

Giyim ve örtünme ihtiyacındaki seçimlerin estetik bir **incir asma yaprağı** ile başlaması tesadüf olamayacak kadar yaratıcı bir sürecin ürünüdür. Bu yaratıcı sürecin de dış giyim olduğu gibi iç giyimde moda tasarımcılarının ilgi odağından çıkamamıştır. Biz kadınlar her ne kadar dışarıya güzel görünme arzusunu taşısak da özümüzde kimse görme- se bile kendi gözümüze güzel görünerek bile mutlu olmaktayız. Ev, giyim ve iç giyim gibi...

Şu an ülkemizi de etkisi altına alan **pandemi**; sağlık, ekonomi, eğitim, endüstri, teknoloji, gıda gibi birçok alanda farklı arayışlara, düşüncelere ve buluşlara hızlandırıcı bir etki sunmaktadır. *Tüm bu hayati ve zaruri sorunlara çözüm arayışında kadınların estetik kaygıları ne derecededir?* Tahmin etmek gerekirse tüm dünyayı yıkan çaresizlik ve korku dalgasına sebep olan pandemi de bile ilginç bir şekilde hayat ile ölüm arasında güzellik arayışı yine kendini göstermiştir. Tahmin etmesi güç olsa da sadece birkaç ayda milyonlarca insanın hayatını kaybetmesine neden olan Covid-19 kadınların yüzüne çok farklı bir şekilde yansımıştır. Birbirinden ilginç *"Maskeler."*

Dinden, siyasetten, ekonomiden etkilenen modanın 21. yüzyılda pandemiden etkilenmesi yaratıcılık rüzgârını bu defa kadın yüzlerine yansıtmıştır.

İlk Çağlardan beri sosyal hayatın merkezinde olan estetik ve sosyal kaygının yansımaları olmuştur. **Virüs maskesi, cerrahi maskeler, gelinlik maskeleri, tek kullanımlık maskeler, yıkanabilir maskeler ve çeşit çeşit tasarlanan maskeler.** Üretim sektörü nasıl da kolay adapte oluyor moda rüzgârına. Ölümle dans etmek işte, seslere karışmış bir sessizlik rüzgârı gibi siniyor. Yok oluşa inat bir var oluş enerjisini yaşıyor. **Kim derdi ki Covid-19 olağanüstü bir moda üretim alanına dönüşecek?**

Böylesi hayati bir ihtiyacın içerisinden ölümler, yıkımlar, kayıplar, hüznler seslenirken yine de yüzlerde yaşam ve yaratıcılık fışıldamaya devam etmiştir. Hem de olağanüstü bir renk cümbüşü içerisinde, renk renk, desen desen. Ve moda bu koşuşturmada birkez daha devreye girer,

"Maske Modası." Dünyaca ünlü giyim firmalarının birbirinden sık ve tamamlayıcı bir aksesuara dönüştürdükleri maske tasarımları gelinlerin bile gelinliklerine uygun taş ve güpürlerle kullandıkları muazzam bir tamamlayıcılık sunmaktadır.

Giyim sanayinin bu telaşlarını anlasak bile günümüzde medikal firmalarının da çeşitli desen ve farklı renklerle üretimlere başlaması estetik kaygıların dünyamıza nasıl yansıdığını anlamamıza olanak sağlayacaktır.

Savaşlar, ekonomik buhranlar, krizler ve en son salgın hastalıkta görüldüğü üzere moda, her yaşamsal alandan en üst derecede etkilenmiş ve etkilenmeye de devam etmiştir. Toplumsal olayların tamamı giyim ve modada kullanılan materyaller, aksesuarlar, desenler, silüetler, renkler

üzerinde oldukça anlamlı farklara kendisini yansıtmayı başarmıştır. Geçmişin etkisi ve geleceğin şekillendiriciliği moda, aksesuar ve giyime yüzyıllımızda da böyle yansımaya fırsatı bulmuştur. Dinden, siyasetten, ekonomiden etkilenen modanın 21. yüzyılda pandemiden etkilenmesi yaratıcılık rüzgârını bu defa kadın yüzlerine yansıtmıştır.

Kayı durumlarının arttığı, panikleminin eşliğinde zorunlu bir aksesuar olarak maskenin günlük yaşama girmesi, kadınların ruh hallerini, karakteristik özelliklerini, duygularını ve düşüncelerini, yüzlerinde mimiklerini örten bir maske ile yansıttıkları yepyeni bir alan bulmuş olundu. Tasarım hayatın ve yaşamın her alanında olduğunu bir kez daha gösterdi. Yenilik ve uyumla kalmamız dileğimle.

Klasik Müziğin Rock Starı: **BEETHOVEN**

- 2020, klasik müziğin en büyük isimlerinden biri olarak kabul edilen Alman piyanist ve besteci Ludwig Van Beethoven'ın 250. doğum yılı sebebiyle 'Beethoven Yılı' olarak kutlanıyor.
- 1800'lü yılların başında müzik eleştirmenleri Beethoven'ın eserlerini beğenmiyordu, o da bu hırsla daha çok çalışıyordu.
- Beethoven'ın yarım kalan 10. Senfonisi ölümünün 250. yıl dönümü dolayısıyla yapay zeka yardımıyla yeniden yazılıyor.

Klasik müziğin efsane ismi olan Ludwig van Beethoven'ın düşlediği toplum, "hiyerarşik olarak yapılandırılmamış, ayrı ayrı bireylerden oluşan ama gelişimine, özgür bireylerin oluşturduğu toplulukta erişmeyi amaçlayan" bir toplumdur.

1770

Ludwig van Beethoven, Bonn (Almanya)'da dünyaya geldi. Mutsuz bir çocukluk geçirdi. Beethoven'ı müzikle tanıştıran babası, onun üzerinde katı kurallar uygulamış olsa da bu onu müzikten soğutmadı.

1774

Henüz 4 yaşında iken ilk piyano çalma deneyimini yaşadı ve böylece müzik aşkı başladı.

1777

Mozart ve müzisyen babası gibi turnelere çıkıp konserler verme hedefi 7 yaşında iken halka açık olarak verdiği konserle gerçekleşti.

1783

İlk 3 piyano sonatını yayınladı ve ertesi sene de asistanlık işinden ilk parasını kazandı.

1787

Mozart'la çalışmak umuduyla Viyana'ya gitti. Her ne kadar bir süre çalışma fırsatı bulsa da annesinin hastalığı nedeniyle Bonn'a döndü. Annesini kaybettikten sonra Viyana'ya geri dönse de Mozart'ın ölümü nedeniyle bir daha onunla çalışma şansı olmadı.

1792

Artık dinleyici karşısındaydı ve konser vermeye başladı. Bundan sonra sürecek 13 yıl boyunca pek çok kez dinleyici karşısına çıktı. Bu süreçte içerisinde önemli eserler besteledi.

1795

Hayatının geri kalanını geçireceği Viyana'ya gitti. Burada klasik müziğin ünlü bestecilerinden Joseph Haydn'ın yanında çalışmaya başladı ve kısa süre içerisinde kendini kanıtlayarak ismini duyurmayı başardı.

1817

Tamamen sağır olarak konser veremez hale geldi. Bu süreçte sağlık sorunu nedeniyle çok zor günler yaşadı, psikolojisi bozuldu; öyle ki intihara bile kalkıştı. Ama müziğe olan tutkusunu düşünerek hayata yeniden bağlandı. İnsanlarla yazı yazmak suretiyle iletişim kurdu ve neredeyse dış dünyaya karşı kapılarını tamamen kapattı. Ancak duyamaması onun beste yapmasına engel olmadı. Hatta Avrupa Birliği Marşı olan 9. senfoniyi de bu dönemde besteledi.

1824

9. senfoninin ilk seslendirilişini duyamadığı halde orkestrayı yönetti ve alkışları duyamasa da ayağa kalkıp insanların el çırpmalarını, şapka sallamalarını derin bir sessizlikle selamladı.

1827

56 yaşındayken dünyaca tanınan bir besteci olarak siroz hastalığı nedeniyle vefat etti.

ORHAN UZMAN

Vatanını, dinini, bayrağını her şeyin üstünde sayan
Karşısında kalles sürüsü var vicdanı olmayan
Kitab-ı Mukaddes yere düşmüş gel de dayan
Yerde bırakır mı Allah'ın kelamını Orhan uzman
Melekler bölük bölük yeryüzüne indi, durdu zaman
Koşarak gidilir mi şahadete yarabbim aman!
Afrin, Afrin olalı görmedi böyle bir kahraman
Kendi düştü kitabullahı düşürmedi Orhan uzman
Cesareti, imanı, inancı gözlerinden okunan
Ateşi, gül bahçesine çevirdi Rabbim o an
Şehidim peygamber eli şimdi sana dokunan
Kanın mürekkebi oldu kelimullahın Orhan uzman
Var mı böyle bir ordu, böyle yüce bir komutan?
Kuran-ı Kerim'in bir yaprağını canının önünde tutan
Allah yolunda ölenlerin diriler olduğunu unutmayan
Komşu oldu peygambere, seni bekliyor Orhan uzman.

"Bu şiir mart 2019 tarihinde Afrin harekati sırasında mübarek kitabımız Kuran-ı Kerim'i yerden kaldırmak isterken hainlerin Kuran-ı Kerim'e tuzaklamış olduğu bombanın patlaması sonucu şehit düşen Kahramanmaraşlı uzman çavuş Orhan Sürmen ve tüm şehitlere hitaben yazılmıştır." 19.07.2019 · Saat: 02.12

AYNALI TÜFEK

O günün akşamı Abdullah'ın gözüne sabaha kadar hiç uyku girmedi. Bitkin durumdaydı. Başı zonkluyor, kulakları uğulduyordu. Kaldığı odanın perdesini açıp çevresine bakındı. Güneş doğalı bir hayli zaman olmuştu. Her yer eskiden olduğu gibiydi aslında, terk edilmiş ve yıkılmış evlerin dışında hiç bir değişiklik, başkalık yoktu. Pera Caddesi ve hava öylesine güzeldi ki ama içi buruktu, sevinemiyordu. Karmaşık duygular içerisinde bir süre ne yapacağını bilemedi. Sonra bir çöküntü içinde kıyafetlerini giyiniş, merdivenlere doğru yürüdü. Kapıdan çıkarken etrafını kolaçan etti. Kimselere görünmeden kendisine yazılan nottaki Beyoğlu'nun arka sokaklarındaki adrese doğru yürümeye başladı. Hayatı tamamlanamamış bir roman gibiydi, anlaşılmıyordu içindeki kederler, gözlerindeki hüznün, kalbindeki acı... Aciz, umutsuz, biçareydi. Yorgundu hem de çok yorgun. Bir güvercin sevgisizliğe kaniyordu yüreğinde, kanadından vuruluyordu, uçmak ister acısını işliyordu yüzüne ve yüreğine, dönmek üzere uğurlarken içindeki yolcularını özgür maviyelere... Bir güvercin gözlerinde utancından ağlıyordu, alev-ateş-savaş meydanlarına savruluyordu gözyaşları... Gözlerinde bir güvercin umutsuzluğa ağlıyordu, ellerine, gözlerine, yüreğine yağıyordu gözyaşları. Utancı oluyordu cephelerde kanayan yanı, bir umursamazlık cehenneminde çölleşiyordu duyguları.

Heyhat ki, onu içten ağlatan acılar güldürüyordu düşmanları. Acı bitmiyor, her defasında yarası kanayan şiirler damlıyordu yüreğine. Sevdası kırılıp, dağılıyordu yerlere, yüreğine batıyordu cam kırıkları...

Kapı numarasına baktı, doğru adresteydi. Kendisini bir takip edenin olup olmadığını kontrol için gözleriyle etrafını taradı. Etrafında kimseler yoktu. İyice emin olduktan sonra kapı tokmağını pusulaya yazdıkları gibi beş kere çaldı. İçeriden gelen bir ses:

"Parola?" diye sordu. Abdullah hiç düşünmeden pusulada yazdıkları gibi:

"Aynalı Tüfek..." diye cevap verdi. Kapı ardına kadar açıldı. Abdullah içeri girdiğinde karşısında düzgün giyimli, kravatlı bir görevli vardı:

"Hoş geldiniz." dedi ve ardından bir kapıyı işaret etti:

"Şöyle buyurun efendim, yüzbaşım sizi bekliyor." Abdullah başı ile selamladı ve loş odadan içeri girdi. Odanın içerisinde Yüzbaşı Sezaî Bey, Salih Çavuş ve Necmi isminde bir Çanakkale gazisi vardı. Yüzbaşı oturduğu masadan ayağa kalkarak Abdullah'ın yanına geldi ve sarıldı:

"Hoş geldiniz komutanım. Yıllardır sizin Çanakkale Harbi'nde şehit olduğunuzu sanıyorduk. Yaşadığınızı öğrendiğimizde inanın çok sevindik." Odada bulunan diğer vatandaş Salih Bey'le göz göze geldiler. Bu suratı bir yerlerden gördüğünü hatırlıyordu fakat çıkaramamıştı. Salih Bey gülümsedi:

"Hoş geldiniz komutanım." dedi ve kalkıp elini öptü.

Necmi Bey de oturduğu yerden kalkıp, tokalaştı. Şaşkınlığını gizleyemedi Abdullah:

"Beni nasıl buldunuz?"

"İngiliz gemisiyle karaya çıktığınız an Çanakkale Harbi'nde yaralarını sardığınız Salih Çavuş sizi tanımış. Kendisi Teşkilat-ı Mahsusa'da çalışıyor."

Salih Bey'in yüzüne baktı:

"Çanakkale'de hangi cephede savaşmıştık?" diye sordu. Salih Çavuş anlatmaya başladı:

Arıburnu Cephesi'nde 27. Alay'da askerlik yapmaya başladım. Makineli tüfekçi olarak yazmışlardı beni. Mevzilerimiz Arıburnu'nun üzerlerindeydi. Ben 27. Alay, 2. Tabur, 1. Bölük'te görevliydim. Alay kumandanımız Şefik Bey, Tabur Kumandanımız Kör Halil, Bölük Kumandanımız Hasan Efendi, Takım Kumandanımız Kara Mahmut (Mülazım'ı Evvel)'di.

Bizim bölük Karatepe'deydi. Düşmanın çıktığı sabah 1. ve 3. taburlar Maydos'taydılar (Eceabat). Biz yalnız 2. tabur vardık Arıburnu'nda. Arkadan 1. ve 3. taburlar da yetiştiler. Gavur bizim üzerimize çıktı. Düşmanın üzerine bütün alayca hücum ettik. Bizim bölükte bütün subaylar vuruldu, Lapsekili Başçavuş Eyüp Sabri kaldı bölüğün başında...

Düşman mevzileri bize çok yakındılar. Bomba atarlardı bizim mevzilerimize. Soğan filan da

attıkları olurdu. Sonra bizim mevzilerin üzerine teller geldiler de düşmanın attığı bombalar bir daha mevzilerimize düşmedi. Tellere çarpıp geri düştü. Tekrar düşmanın üstüne hücum ettik. Düşman kaçarken, tünel kazıp içine dinamit doldurmuş, patlatınca bizden bir bölük heba olup gitti. Etraf parçalanmış şehit cesetleriyle doluydu. Hiç kimse kurtulamadı. Toprak, minare gibi havaya çıktı.

Düşman mevzisine yaptığımız bir hücumda, mevzinin yanında bir tünel vardı, o tünelin içinde düşmandan ele geçen ilginç bir tüfek buldum. Tüfekte ayna vardı. Aynanın ne işe yaradığını merak ettim. Siperden kafamızı çıkarmadan aynalara bakıp düşmanı görebildiğimi anladım. Bulduğum tüfeği Başçavuş'a gösterdim ve özelliklerini anlattım. Mesleğimin marangozluk olduğunu, bu tüfeğin aynasını bizim tüfeklere de yapabileceğimi söyledim. Ertesi gün karargâha geri yolladılar beni. Ele geçirdiğim aynalı silaha bakarak aynısından yapmaya başladım.

Tüfeğin namlusuna önlü arkalı iki tane ayna koyardım. Benim hazırladığım tüfeklerden her mangaya bir tane aynalı tüfek dağıtıldı. Savaş esnasında çok işe yaradığını gördük. Askerler arasında ismim, "Aynalı Tüfek" olarak anılmaya başladı.

18 Mart'ta düşman zırhlılarının boğazı zorladıkları zaman ben Arıburnu'nda bulunuyordum. Kafir boğazdan geçemeyince, Mortu Limanı'na, Seddülbahir'e zorladı. Oralardan da söktüremeyince, gemilerini Arıburnu'na çıkardılar.

Macaristan'dan getirdikleri kısa, ağır otobüsler çok işe yaradı. Otobüslerin üzerindeki toplar mermileri dik atıyor, olduğu gibi gemilerin üzerine düşürüyordu. Biz istihkâmlardan görüyorduk. Gemiye mermi düşünce, ortalık duman içinde kalıyor, gemideki düşmanlar kendilerini denize atıyorlardı.

Gavur bizim üzerimize çıkınca biz de hücum ettik. O hücumda katırların yanına kadar vardık. O sırada yan ateşine tuttu bizi kâfir. Elimdeki tüfeğin kundağı filan paralandı, bir demiri kaldı elimde.

Dilin Önemi ve Millî Dil Şuuru

Dil, ilk bakışta insanlar arasında anlaşmayı sağlayan tabii bir vasıta olarak hafızalarda yer etse de aslında milleti birleştiren, koruyan, onun ortak malı sayılan, bir milleti ayakta tutan, onun varlığını ve devamını sağlayan, millî şuuru besleyen, bir milletin mensubu olma hazzını veren, bireylerini birbirine yaklaştırarak, onlar arasında birlik kuran ve milleti millet yapan en önemli unsurdur. Öyle ki **milletin varlığı, dilin varlığıyla mümkündür.**

Dil, millî kültürün ilerlemesi ve yayılmasında önemli bir araç olduğu gibi **millî duygunun gelişmesinde ve bağımsızlığın korunmasında da önemli bir etkidir.** Bu sebeple millî kültürün, bağımsızlığın, millî bütünlük ve toplumsal barışın korunması, sürdürülmesi için milleti oluşturan bireyler arasında konuşulan dilin; birbirinden farklı olmaması, sade, anlaşılır ve zengin olması gereklidir. "**Türküm**" diyen herkesin Türk dilini bilmesi ve kullanması şarttır. Cumhuriyetimizin kurucusu **Mustafa Kemal Atatürk ne güzel söylemiş:** "*Ülkesini, yüksek bağımsızlığını korumasını bilen Türk milleti, dilini de yabancı diller boyundurduğundan kurtarmalıdır.*"

Millet olarak dilimize ne kadar önem veriyoruz?

Ne yazık ki bu soruya olumlu bir cevap veremiyoruz. Tarihe baktığımızda geçmişten günümüze kurulan sadece **Karahanlıları** ayrı tutarsak hiçbir devletimizin **millî bir dil politikası** ve bu yönde herhangi bir çabası olmamıştır. Güzel dilimiz Türkçe ikinci plana itilmiştir. Türk-

çe sarayda padişah ve aileleri arasında, sokakta halkın büyük bir çoğunluğu tarafından konuşulan dil olduğu hâlde **edebiyat ve bilim dili olarak tercih edilmemiştir.** Bu durumda Türkçenin gelişmesini ve dünya dilleri arasındaki konumunu olumsuz yönde etkilemiştir. Şu anda Türkçe konuşan insan sayısına bakıldığında dünya dilleri arasında beşinci sırada bulunur. **Eğer dünyaya hükmetmiş devletlerimizin millî bir dil politikası olsaydı yani Türkçemize gereken önem verilseydi bu sıralama çok daha farklı olabilirdi.** Çünkü mevcut durumda dahi bu sıralamadan sömürge dilleri çıkarıldığında Türkçe daha ön sıralara yükselmektedir. Geçmişte ve günümüzde millî dil politikası güden ülkelerin bu dil politikaları sayesinde ana dillerini bu sıralamada üst sıralara taşıdıkları görülmektedir. Şöyle ki, İngilizce ve İspanyolca'yı anadili olarak konuşanların sayısı daha az olmasına rağmen farklı bir millete mensup olup İngilizce, İspanyolca veya Fransızca'yı konuşanlar sayıca fazla olduğu için bu diller Dünya

dilleri sıralamalarında Türkçenin önündedir. **Şuan gücü elinde tutan bu ülkeler dillerini de sömürge kurdukları ülkelere götürmüşlerdir.**

Millî Edebiyat dönemi **Ömer Seyfettin** Yeni Lisanı ile **Ziya Gökalp** Türkçülüğün Esasları eserleriyle bu soruna değinmiş ve saf, arı, duru bir Türkçe için öncü olmuştur. Türkçemize en büyük hizmet bu olmuştur. Bu edebiyatçılarımız sayesinde birçok Türkçe aşığı sanatçımız yetişmiştir. Yazılan eserler halkın anlayabileceği, rahatlıkla okuyabileceği şekilde kaleme alınmıştır.

Cumhuriyet döneminde Gazi Mustafa Kemal Atatürk, Millî dil üzerine bizzat kendisi çalışmalar yapmış, önemini vurgulamıştır. **Türk Dil Kurumunu** açması, bütün mal varlığını **Türk Tarih Kurumu** ile bu kuruma bırakması bu önemi apaçık göstermektedir. Ayrıca yazmış olduğu **Geometri** kitabında Arapça terimlerin Türkçe karşılığını bulduğu çalışmalarından sadece birkaçını örnek verecek olursak: "**maksunaleyh (bölen), haric-i kismet (bölüm), müselles-i mütesavi-yü'ül-adla (eşkenar üçgen)**" verdiğimiz bu örneklerle Atatürk'ün bu konuda Türk milletine ne kadar büyük bir iyilik ettiğini ve millî bir dil politikası güttüğünü görürüz.

Günümüzde de ne yazık ki, dile yeteri kadar önem verilmemektedir. Dil, özellikle gençler arasında bozulmalara uğramış ve yozlaşmaya başlamıştır. Gençler, Türkçe sözcükler yerine yabancı sözcükleri kullanmayı marifet saymakta, hayranlık beslemektedir. Bu da dilimize zarar vermektedir. Kelimelerin kısaltılarak yazılması ve okunması da dili olumsuz etkileyen unsurlardandır. Toplumun varlığı açısından büyük önem taşıyan dilimize gereken özeni göstermeli onu, her daim doğru ve güzel kullanma gayreti içerisinde olmalıyız. **Dilini kaybetmiş bir millet; milli benliğini, değerlerini, özünü, daha doğrusu her şeyini kaybetmiştir.**

Peki, bir dil nasıl olur da kaybedilir?

Bu sorunun cevabını vermek bizler için pek de zor bir durum değildir. Bugün, şehir merkezlerine gittiğimiz zaman etrafımızdaki alışveriş merkezlerine, dükkanların tabelalarına dikkatlice bakarsak, gördüğümüz tablo karşısında şunu söyleyebiliriz: "Bir dil işte böyle kaybolur!" Evet, ne yazık ki güzel Türkçemiz büyük bir tehlikeyle karşı karşıyadır, yok olma tehlikesi! Bir dil kullanılmazsa ortadan kalkar. Konuşulmayan, yazılmayan bir dilin devam etmesi, kuşaklar boyunca var olması söz konusu değildir.

Dil, bir milletin hem kalbini hem de zihnini teşkil eder. Unutulmamalıdır ki; kalbi duran ölür, zihnini kaybeden de hiçbir değerini hatırlayamaz. Bu sebeple dilimize sahip çıkmak için oldukça hassas davranmalı, bu bilince ermeliyiz.

Dilini kaybetmiş bir millet; milli benliğini, değerlerini, özünü, daha doğrusu her şeyini kaybetmiştir.

Dil, her ne kadar anlaşma aracı olarak tanımlansa da, milletlerin gelişmesine rehberlik eden, maziye hâle, hâli istikbale bağlayan yönüyle bir kültür mirası, bir kültür taşıyıcısıdır. Dil, bir milletin hem kalbini hem de zihnini teşkil eder. Unutulmamalıdır ki; kalbi duran ölür, zihnini kaybeden de hiçbir değerini hatırlayamaz. Bu sebeple dilimize sahip çıkmak için oldukça hassas davranmalı, bu bilince ermeli, yeni neslimize bu bilinci aşılayabilmeyiz. Zira, diline sahip çıkmayan milletler, her şeylerini kaybederek, çok geçmeden kendi öz değerlerinden uzaklaşarak başka milletlerin hükümranlığını kabul etmeye mahkum olurlar.

Türkiye'nin bu zamana kadar geri kalış sebeplerinin belki de başında çocuklarımızın ve gençlerimizin yeterli miktarda dil zenginliğine sahip olmamasını gösterebiliriz. Vatan şairi Namık Kemal şöyle diyor: "Bir insanın zekâsı, bildiği kelime sayısı ile orantılıdır. Bir insan ne kadar çok kelime bilirse aklını o oranda iyi kullanır. Bununla birlikte bir insan ne kadar az kelime bilirse aklını kullanmakta zorlanır, kendisini ifade edemez ve kendisine anlatılanları kavramakta zorlanır." Bu sebeple ülkemizin kalkınması ve yükselişi, dilimizin zenginliğiyle eş değerdir. Kelime, insanın cebindeki paraya boş yere benzetilmiş değil. İnsanın parası ne kadar çoksa ihtiyaçlarını o kadar rahat karşılar, insanın hafızasındaki kelimeler ne kadar çoksa insan o ölçüde yükselir ve başarılı olur. Elbette bütün bunlar milli bir dil politikasıyla ve dile sahip çıkan, onu yükselten ve yücelten bir gençlik yetiştirmekle mümkün olur.

Son söz olarak; Türkçemizi koruma, kollama ve dilimize sahip çıkabilme bilincine erişmemiz, bu bilince erişmiş yetkinlikte nesiller yetiştirebilmeyi başarabilmemiz dileğiyle...

Bismillah

Biz kimiz ve bizim için hakikat nedir? Hakikati nerede aramalıyız? Hakikate yakın durmak için insanlar ne yaparlar? Pratik olarak var mıdır bir çabaları? Bu soruların cevapları nerede? Herkesin bir hakikat arayışının olduğunu kabul edelim.

Kiminin başka bir insan tekiyle, kiminin mekânlarla, kiminin de bir türkü ile münasebete geçerek bir hakikat arayışına girdiğini düşünelim.

Bireylerin ayrı, toplumların kolektif olarak içine sığınma ihtiyacı duydukları bir hakikat tarifinin olduğunu hatırlayalım.

Bizim hakikatimiz, varlığımızın anlamında gizlidir. Anlam ise bu top rakların insanının hafızasında -hâlâ- unutulmuş değildir. Biz hakikatimize antropolojik endişelerle bakamayız!

Şüphesiz tüm varlık Allah'ın ayetlerindedir. Biz onu yaşadığımız

zamanda, bulunduğumuz yerdeki kabullerimizle 'anamlı' kesitlere ayırırız. Ve biz Müslümanlar bunu, yalnızca kime kulluk yaptığımızı, kimin ümmeti olduğumuzu bileceğimiz alanlar açmak adına yaparız.

Bizim hakikatimiz annemizin duasındadır, bize bu ülkeyi anlatan, bize ölümü unutturmayan Gesi Bağları türküsündedir. Ancak annemizin duasından ve Gesi Bağları'ndan hareket etmeyi başarabilirsek yaklaşırız

kendi hakikatimize. Bir duayla, bir türküyle sahibi bir irtibat kurduğumuz an tüm insanlığa dokunmuş oluruz. Süleymaniye'ye dokunabilirsek kendimize dokunmuş oluruz esasen. Hakikat ile aramızdaki perdeleri ancak o taşlar kaldırabilir.

Türkülerimiz, Türkçemiz, Türkiye'miz... Bunlar bu topraklarda kendimize mahsus tarihimizin, tevekülün, düşüncenin, tasavvurun, inancın, sanatın, hayatın nimetleridir.

Peki, Türkiyesiz bir hayat tasavvuru mümkün mü? Asla!

Çünkü insan bir şeye 'bir yerden' bakar. Her yerden bir bakış hiçbir şeyi görmez. 'Bir yer' lazım bize, ayaklarımızı basabileceğimiz bir zemin. Bize temiz bir toprak gerekli. Bizim için Türkiye, ayaklarımızı basabileceğimiz tertemiz 'bir yer.' Biz insanlığa dokunabilmek için bir yerdeyiz, Türkiye'deyiz. Bizim hafızamız bu toprakların hafızası aynı

zamanda. Büyüklerimizin hafızası. Bu topraklarda öğrendik nereden başlayacağımızı, nereye gideceğimizi. Sahih olanla irtibat kurmanın yolu Türkiye'yi sevmekten geçer.

İman, kalbe düşen bir hassasiyettir. İmanımız, kalbimizin derinliklerine kök saldığı gibi sılamızın, tüm yeryüzünün derinliklerine de kök salmalıdır.

Yeryüzü coğrafyasında başka insanlık durumları da yaşanıyor. Onları da

anlayıp seviyoruz elbette. Yeryüzünün dört bir yanında yaşanan insanlık durumlarına sonuna kadar bağrımızı açıyoruz, açacağız. Yeryüzü bize mescit kılındı ama Türkiye'nin bu mescidin en önemli cüzü olduğunu unutmayacağız.

Türkiye sılamızdır, vatanımızdır. Kudüs gözbebeğimizdir. Kudüs'ü seven adam güzeldir. Ama Türkiye'yi sevmeden Filistin'i tam olarak sevmek mümkün değildir. Hatta Medine'yi, Mekke'yi

bile sevebilmek mümkün değildir. Bilmeden sevelemez. Çünkü ancak hakkıyla bilenler sever.

Bu toprakların hafızasında yeri olmayan kavramların kime ait olduğunu hatırlamamız gerek. Bu toprakların da bir hafızası var. Tıpkı Mekke'nin, Medine'nin, Kudüs'ün hafızası olduğu gibi. Bu toprakların türkülerini, edebiyatını, düşüncesini seyerek yol alacağız. Çıkış yolumuz burada, aşkımız burada.

KURTULUŞ SAVAŞI'NIN YOL HARITASINI ORTAYA KOYAN BELGE:

AMASYA GENELGESİ

Millî Mücadele'nin bağımsızlık ateşinin yakıldığı, Kurtuluş Savaşı'nın yol haritasının belirlendiği Amasya Genelgesi'nin üzerinden 101 yıl geçti

30 Ekim 1918

Mondros Ateşkes Antlaşmasının imzalanmasının ardından Anadolu, düşman tarafından işgal edilmeye başlandı

15 Mayıs 1919

Izmir işgal edildi

16 Mayıs

9. Ordu Müfettişi olarak Samsun'a atanan Gazi Mustafa Kemal Atatürk, milletin bağımsızlığının tehlikede olduğunu görüp kurtuluş mücadelesini başlatmaya karar verdi

19 Mayıs

Mustafa Kemal Samsun'a ayak bastı

25 Mayıs

Samsun'da 6 gün kalan Mustafa Kemal Havza'ya geçti

- Havza'da bir süre hazırlık yaparak toplumun önde gelenleriyle iletişime geçen Mustafa Kemal, Amasya Müftüsü Hacı Tefrik Efendi'ye bir telgraf göndererek Amasya'ya gelmek istediğini bildirdi
- Hacı Tefrik Efendi, Mustafa Kemal'in telgrafına, "Amasya halkı vatan, din ve devlet yolunda mücadele edenleri başına basmakla müftechir olacaktır," şeklinde cevap verdi

12 Haziran

Amasya'ya gelen Mustafa Kemal, vatandaşlar ve şehrin önde gelenleri tarafından coşkuyla karşılandı

21 Haziran

Saraydüzü Kışlası'nda 20 Kolordu Komutanı Ali Fuat Paşa ve "Hamidiye kahramanı" olarak tanınan eski Bahriye Nazım Hüseyin Rauf Bey, 3. Kolordu Komutanı Rıfat Bey, Kurmay Yarbay Arif Bey, eski İzmit Sancak Beyi İbrahim Süreyya Bey, Yüzbaşı Osman Nuri, Tufan Bey, Yedek Teğmen Recep Zühtü, Efgani, Teğmen Abdurrahman, Maliye Müfettişi Arif Bey, Erzurum 15. Kolordu Komutanı Kazım Karabekir Paşa, Yıldırım Kitası Müfettişi Mersinli Cemal Paşa, Edirne'de 1. Kolordu Komutanı Cafer Tayyar Bey'in de telgraf vasıtasıyla katıldığı geneleve görüşmeleri başladı

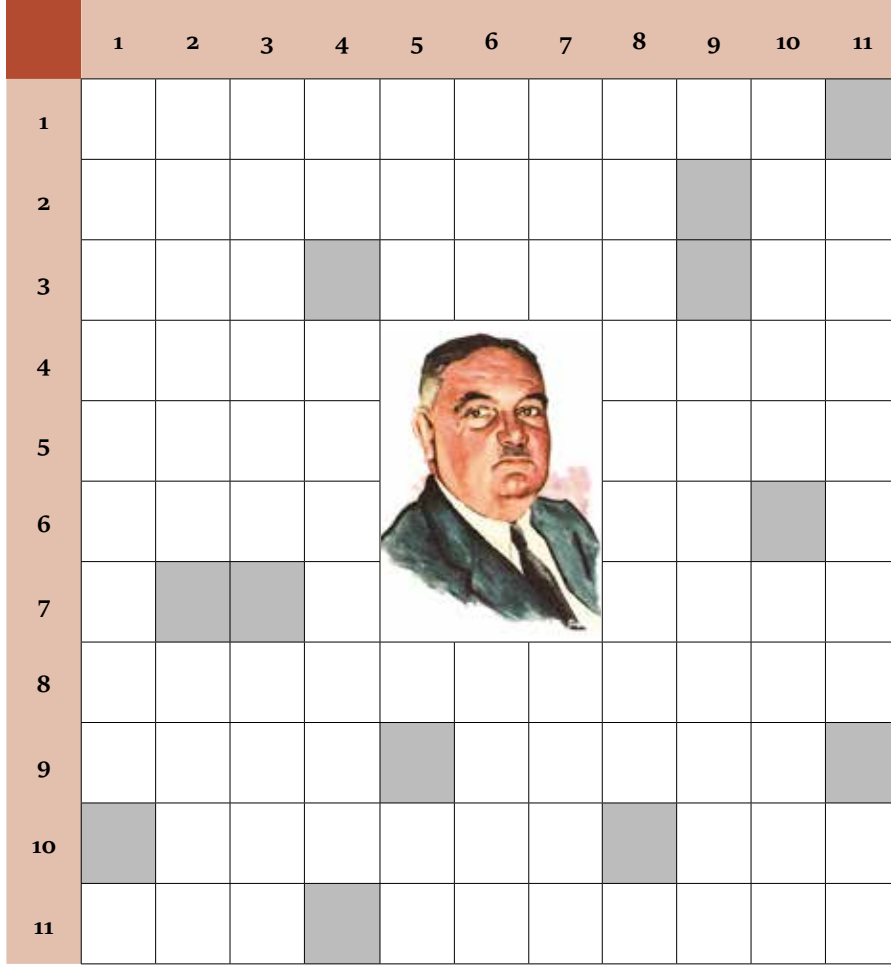
22 Haziran

Ertesi sabaha kadar devam eden görüşmelerin ardından Amasya Genelgesi açıklandı

"Milletin istiklalini yine milletin azim ve kararı kurtaracaktır." cümlesi, alınan bütün kararların özeti ve bağımsızlığa giden yolun başlangıcını oluşturdu

KARE BULMACA

SOLDAN SAĞA

1. "Artık demir almak günü gelmişse zamandan Meçhule giden bir gemi kalkar bu limandan" mısralarının yazarı **Beypaşa** soyadlı şair
2. "Mr. Sparks" tiplmesiyle akıllara kazınmış yabancı dizi - Takımın yıldız oyuncusu
3. Ün, san - Bir nehir - Kabaca evet
4. Hac dışındaki Kabe ziyareti - Ukrayna'nın başkenti
5. Güney Kore'nin başkenti - Entari
6. İtalya'da bir yanardağ - Uzaklık belirtir
7. Bir nota
8. Eski bir yapıda bozulmuş, yıkılmış olan yerleri, bölümleri aslımı bozmayacak bir biçimde onarma
9. Kardeşlerin hanımlarının birbirine karşı hisimlik durumu - İnce bağırsak ya da balık içi için kullanılan terim
10. Genellikle çarklardan, dişlilerden, millerden ve daha birçok devinimli parçadan oluşan karmaşık düzenekler bütünü - Bir ilimiz
11. Sıcak, sıcaklık, yakıcılık - "Güzelliğin bir damlası olan Leyla için uykuyu haram etmek çok değilse, güzelliğin kaynağı Mevla için bir ömrü feda etmek az bile" sözlerinin sahibi şair

YUKARIDAN AŞAĞI

1. "Zulümle zenginleşenin sonu berbat olur" sözlerinin sahibi şair
2. Büyüklük, ululuk, yücelik - Bir meyve
3. Malta adalarında bir kent - Yıldız
4. Kısaca asır - Esnek
5. Avuç içi - İşaret, iz
6. Her yeri iyice yanarak ateş durumuna gelmiş kömür ya da odun parçası - İran'da bir şehir
7. Bir göz rengi - Yanan nesnelerin ve gazların türlü biçimlerde görünen parlak ve ışıklı dili
8. Küçük hindistan cevizi denen ve baharat olarak kullanılan bitki - Selenyumun simgesi
9. Osmanlıca'da zor durum, zorlanma - Aile ocağı
10. Uluslararası Adalet Divanının bulunduğu şehir - genellikle insanların başından geçenleri, insan ilişkilerini ve durumlarını, toplumsal olay ve olguları anlatan bir yazınsal tür.
11. Acıma duygusuyla karışık koruma duygusuyla seven - Sodyumun simgesi

SUDOKU

8		6		4		2		
2			5	6	8	9	7	
		9		1	3	8	4	6
3			4	9		6	8	
	8		6		5			
6			7				3	
						3		
1		8					9	2
				2			6	8

Kolay

		3	9	7	8	1		5
		6			4	7		
			6		5			2
	8		5	2			3	1
3			8					4
		2	3	4	1	6	7	
					6	4	9	
8	4	1						6
	6		4		2	8	1	

Orta

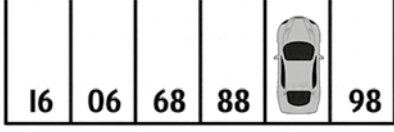
2			1					
9	5				6	3	1	
		1	2	5		9		8
5		2			4		3	6
	1			2	5		9	4
4	9	6					2	
		5	4		2	7	8	
1			9		8	2		
		9	5				4	1

Zor

Bulmaca

MANTIK BULMACA

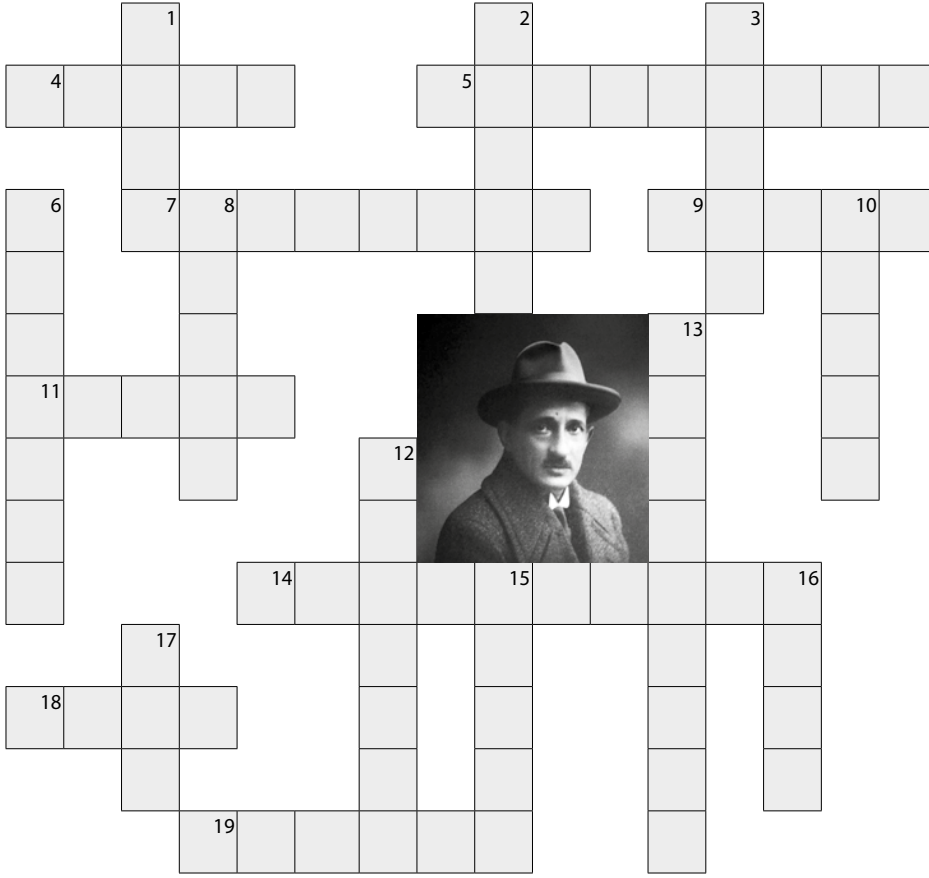
- 1 Arabanın park ettiği alanın numarası kaçtır?

- 2 Murat ile Ahmet; Kaan ile Rıdvan'ı kolayca çektiler. Murat ile Kaan bir olunca; Rıdvan ile Ahmet'i güçlkle de olsa çektiler. 'Murat ile Rıdvan' ve 'Kaan ile Ahmet'in kuvvetleri denk geldi, yenışemediler. Yarışmacıları kuvvet sırasına göre dizebilir misiniz?

- 3 Yangın çıkan 3 odalı evin, 1. odasında bol miktarda para var. 2. odada önemli belgeler var. 3. odada ise mücevherler var. 10 dakika sonra olay yerine ulaşan polis, evi söndürmeye hangi odadan başlamalıdır?

SARMAL BULMACA

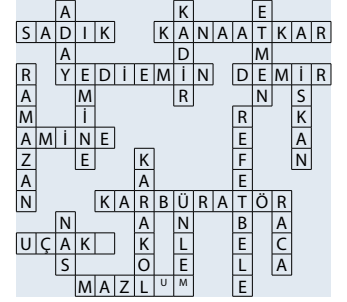
SOLDAN SAĞA

- El birliğıyle işleri tamamlama
- Bir işte ustalaşmış kişi
- Bir tür sürüngen hayvan
- Yiğit, güçlü anlamında erkek ismi
- Sarp yol, aşılması güç dik geçit
- "Memleket Hikayeleri, Guguklu Saat" kitaplarının yazarı Refik önadlı yazar
- İkincil
- İsli alevle yanan kaplama maddesi

YUKARIDAN AŞAĞIYA

- Avrupada bir ülke
- Güneş
- Cömertliğin sembolü halife
- Terbiyeli anlamında bir kadın ismi
- Lale bahçesi
- Alın yazısı, yazğı
- Orta Asyadaki Türk yurdu
- Parayı, malı, elde bulunamı esirgemenen başkalarıyla paylaşma
- Oyun konsollarının atası
- Kimi hastalıkları iyileştirmek ereğıyle, vücudun kimi yerlerine sarılan parça
- Birini ya da güzel bir olayı anımsattığı için saklanan şey, hatırat

MAYIS AYI ÇÖZÜMLERİ

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
1	K	A	B	A	A	Ğ	A	Ç	L	I	
2	A	M	A	S	Y	A		A	O	R	T
3	M	E	T	A		D	Ü	K	K	A	N
4	A	R	A	K				M	A	K	
5		İ	K	İ				A	L		İ
6	E	K		R				K		A	D
7	Z	A	N					T	A	Ş	
8	K		A	Y	İ	N		A	T	I	K
9	A	N	L	A	M		A	Ş	A	N	A
10	Z	A	A	F		A	L	I	Ş	I	K
11	A	R	N	A	V	U	T		E	M	

KOLAY

ORTA

ZOR

5	2	4	6	1	7	8	9	3
1	3	7	8	9	5	4	2	6
9	8	6	3	2	4	5	1	7
2	5	1	9	4	6	3	7	8
8	7	9	2	5	3	1	6	4
6	4	3	7	8	1	2	5	9
3	1	5	4	6	9	7	8	2
7	9	2	1	3	8	6	4	5
4	6	8	5	7	2	9	3	1

8	9	5	3	1	6	7	4	2
2	3	4	7	8	5	1	9	6
7	6	1	4	2	9	8	5	3
6	5	9	1	4	2	3	8	7
4	2	7	8	6	3	9	1	5
1	8	3	9	5	7	6	2	4
3	4	2	6	9	8	5	7	1
5	7	8	2	3	1	4	6	9
9	1	6	5	7	4	2	3	8

4	1	5	8	3	7	2	6	9
7	9	6	2	1	5	4	8	3
3	2	8	9	4	6	1	7	5
9	8	4	5	2	1	6	3	7
6	5	3	4	7	9	8	1	2
1	7	2	6	8	3	5	9	4
2	6	7	3	5	8	9	4	1
8	4	1	7	9	2	3	5	6
5	3	9	1	6	4	7	2	8

MANTIK BULMACA CEVAPLARI

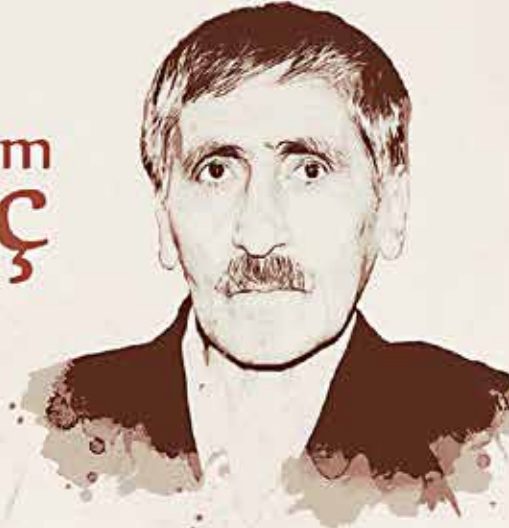
Kapının şifresi 65292'dir. İlk olarak kapının şifrelerini a, b, c, d ve e harfleriyle adlandırılm. Daha sonra verilen bilgilerden $d = b + 4$ 'dür ve buradan b'nin 5'den büyük olmadığını anlarız. Yine verilen bilgilerden $c = b - 3$ 'dür ve buradan da b'nin 3'den küçük olmadığını anlarız. Tüm bunlardan sonra e, 1, 2 ve 3 olabilirken; a, 3, 6 ve 9 olabilir.

Aynı zamanda biz 3 tane 2 rakamının toplamının 11 olduğunu ve b'nin 4 veya 5 olduğunu tahmin edebiliriz.

Geriye b, c ve d harfleri kalıyor. Eğer bu sayılar sırasıyla: 3; 0; 7 veya 4; 1; 8 olursa aradığımız 11 eşitliği sağlanmıyor ve bu yüzden rakamlar yanlış. Aradığımız rakamlar 5, 2 ve 9 olmalı bunlara ek olarak bir de 6 ve 2 rakamları da gerekli, 11 eşitliğini sağlaması için. Bu bilgidten hareketle 11 eşitliğini veren 3 tane 2 sayı toplamı şunlardır; 6+5; 2+9; ve 9+2.

Yaralı hislerin
keskin dilli
ozanı: **Abdurrahim
Karakoç**

Anadolu insanının karşılaştığı zorlukları ve çektiği sıkıntıları dile getirdiği eserleriyle toplumun geniş bir kesimine ulaşmayı başaran şair ve yazar Abdurrahim Karakoç, eserlerinin yanında kişiliğiyle de hatırlanmaya devam ediyor

Çocukluğu ve memuriyet hayatı dolayısıyla köy hayatını yakından tanıyan Karakoç, Anadolu insanının karşılaştığı zorlukları ve çektiği sıkıntıları şiirlerinde ele aldı

1932

7 Nisan'da Kahramanmaraş'ın Elbistan ilçesine bağlı **Ekinözü köyünde** dünyaya geldi

İlkokuldan sonra öğrenimine bir süre devam edemeyen Karakoç, köyünde **marangozluk ve çiftçilik** yaptı

1958

Küçük yaşlarından itibaren şiire ilgi duyan Karakoç, **Elbistan Belediyesi'nde muhasebeci** olarak çalışmaya başladı

Eserleri ilk olarak Elbistan'da çıkan **Engizek gazetesinde** yayımlandı

1964

1958'de kaleme almaya başladığı, birbirinin devamı 22 şiirden meydana gelen **"Hasan'a Mektuplar"** isimli eseri yayımlandı

Yazdığı şiirlerden dolayı **hakkında çok sayıda dava açılan Karakoç**, kendisine isnad edilen bütün suçlamalardan aklandı

1981

Memurluktan emeklilikten sonra yerleştiği **Ankara'da** şiir çalışmalarının yanı sıra çeşitli **gazete ve dergilerde köşe yazarlığı** yaptı

Şiirleri **Fedai, Devlet, Töre, Bizim Ocak** dergileriyle kendisinin çıkardığı **Yeni Ufuk gazetesinde**, **Yeni Düşünce**, **Yeni Hafta** ve **Gündüz** gazetelerinde yayımlandı

"Mihriban", "Saati Yok Eremi Yok (Ben Hep Seni Düşünürüm)", "Anadolu Sevgisi", "Zikrullah", "Hak Yol İslam Yazacağız", "Bayramlar Bayram Ola", "İsyanlı Sükut" ve "Tut Ellerimden" in de arasında bulunduğu şiirleri kaleme aldı

Eserleriyle geniş kitlelere ulaşan usta şairin yazdığı **100'e yakın şiiri besteleyen** **Esat Kabaklı, Orhan Hakalmaz, Hasan Sağındık, Selçuk Köpçük, Musa Eroğlu, Güler Duman, Sevcan Orhan** ve **Azerin** gibi **çeşitli sanatçılar tarafından seslendirildi**

Bazı eserleri

Düz yazı

"Çobandan Mektuplar"
"Düşünce Yazıları"

Şiir

"Hasan'a Mektuplar"
"El Kulakta"
"Vur Emri"
"Kan Yazısı"
"Dosta Doğru"
"Suları İslatamadım"
"Besinci Mevsim"
"Akil Karaya Vurdu"
"Yasaklı Rüyalarda"
"Gökcekimi"
"Gerdanlık"
"Parmak İzi"

1983-1998

Doğuş Edebiyat (1983) ve Genç Kardelen dergisi (1998) "**Abdurrahim Karakoç Özel Sayısı**" yayımlandı

2012

Evli ve 3 çocuk babası olan ünlü şair ve yazar Karakoç, 7 Haziran'da tedavi gördüğü Gazi Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi'nde **vefat etti**

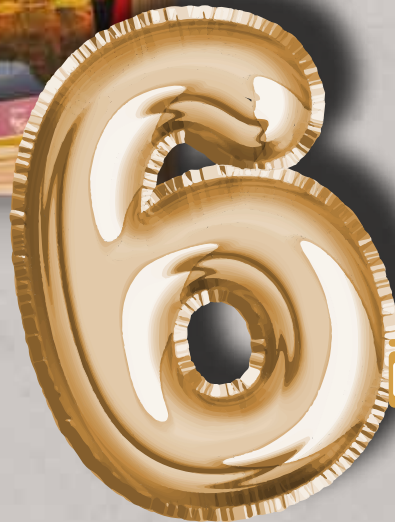
DEĞER

www.cte.adalet.gov.tr

Değer Dergimiz TURKCELL DERGİLİK'te

Değer dergisi, ulusal dergiler arasına girerek Turkcell Dergilik uygulamasında yerini aldı. Bütün operatörlerden dergilik uygulamasını ücretsiz yükleyerek dergimizi okuyabilir, kaydedebilir, paylaşabilirsiniz.

DEĞER
yaşında